

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE ZARAGOZA

SIGNATURA: I – 118

*Gerardus de Zutphania. De spiritualibus
ascensionibus. Monteserrato. 1499.*

De quibz necessarijs in vsta religiosa profice
re disponētibus. c. i.

De loco et statu naturalis et primordialis di
gnitatis: in quo deus homines constituit in princi
pio et de multis donis que contulerat ei. c. ij

De valle lachrymarū ad quā homo p lapsum
primi hoīs decidit et de virium aīe destitutione et
ordinatiōe quā incurrit. Et hic est primus lapsus
a statu nostre rectitudinis predicto. c. iij

Q homo nō solum pgressus est a statu recti
tudinis in lapsu pmi hoīs: sed etiā illectus et cupi
scētis abiit ad impuritatem cordis. Et quid sit im
punitas cordis et hic est lapsus secundus. ca. iij

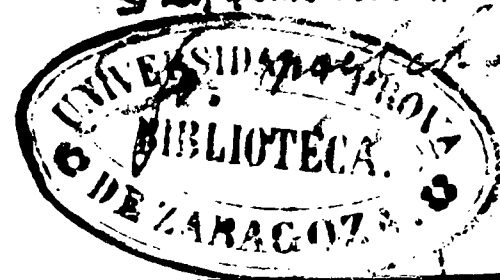
De tertio hoīs descensu sup peccatū mortale
quo longissime abiit. tū diffinitudis regionē. c. v

De tribus examinatiōibus et qualiter homo p
memoriā peccatorū recuperat sensum marie vt sen
tiat vltimū descensum. scz p peccatū mortale. c. vj

De secunda examinatiōe qua homo se ipsum
discutit de toto statu suo interiori et exteriori. et p
quā venit ad hoc vt sentiat primū descensum et
virū anime destitutionem. ca. vii

De tertia examinatiōe qua homo quotidie di
scutit se de excessibus quotidianis qua homo dis
cit sentire impuritatem cordis. Et de reuelatio
ne passionum. ca. viij

Q homo debet exercitia sua prius in corde

disponere et cum spirituali viro discutere antequam ostēdere. et quia sancta exercitia non sunt leuiter mutanda. sed quia in ipsis est perseverandum donec ad finem perueniamus. ca. viiiij

Qualiter debet homo in corde disponere de fine. aliter de his que sunt ad finem. ca. x

De tribus ascensionibus contra tres descensus premissas iterum reducuntur ad locum rectitudinis. ca. xi

De prima ascensione contra peccatum mortale et de tribus gradibus huius ascensionis. Et de contritione. ca. xii

De confessione que est secundus gradus huius ascensionis. ca. xiiij

De satisfactioe que est tertius gradus prime ascensionis. ca. xiiii

Incipit secunda ascensio contra secundum descensum qua reditur ad cordis puritatem. et quia impuritas cordis in tribus consistit. contra que tria tribus ascensionum gradibus proficitur in ista secunda ascensione. ca. xv

De primo gradu huius ascensionis qui est in timore. quomodo videlicet cor nostrum per timorem abstrahitur a noxia affectione et inebriatione. ca. xvi

Quomodo compunctio que ex timore nascitur varietur diuersimode in exercitiis et meditatione potest assumi. ca. xvii

De utilitate compunctionis et quomodo cor purificat. ca. xviii

Generalis modus ad formandum meditationes de morte. ca. xviiiij

Generales meditationes de extremo iudicio quibus homo poterit sibi inculcare timorem. ca. xx

Qualiter homo per memoriam penarum infernalium timorem acquirat et compunctionem. ca. xxij

De secundo gradu secunde ascensionis qui fit per spem et desiderium celestium et spiritualium eorum quibus purgatur et sanatur homo a secunda impuritate cordis. ca. xxiiij

De compunctione per amorem qualiter se in ea exercebit. ca. xxv

Generalis modus formandi meditationes de regno celorum ad habendam compunctionem et desiderium ad ipsum obtinendum. ca. xxviij

Qualiter homo ex memoria beneficiorum dei inflametur ad deuotionem et accedatur ad compunctionem. ca. xxv

Incipit de tertio gradu huius ascensionis qui est in charitate et puritate cordis et in quo consistit iste ascensus. et qualiter homo potest scire quomodo venit ad istum gradum puritatis vel charitatis. ca. xxvi

De tribus gradibus ascendendi contra tertias impuritates quibus homo successiue disponitur ut deo perfectus possit inherere. ca. xxviiij

De figuris prophetarum et scripturarum circa incarnationem christi. ca. xxviiiij

D e Annūtiatione dominica.	ca. xxviiiij
V ita xp̄i sub compedio vsq; ad cenā.	ca. xxx
D e cena dom̄ni.	ca. xxxij
D e passiōe dn̄ica ⁊ de trib⁹ in q̄bus hō debet se exercere circa passiōē xp̄i.	ca. xxxij
P assio ch̄risti breuiter tacta ⁊ particulis diuisa.	ca. xxxiiij
P articula secunda.	ca. xxxiiij
T ercia particula.	ca. xxxv
P articula quarta.	ca. xxxvi
P articula quinta.	ca. xxxvii
Q ualiter deuot⁹ in suis ascēsiōib⁹ passiōes xp̄i debz dirigere vt p̄ timorē ascēdat; p̄ spem p̄ficiat; per charitatem deo inherat ⁊ intellectus illūminetur.	ca. xxxviii
D e resurrectione dom̄nica.	ca. xxxviiiij
D e glorioza ascensionē xp̄i.	ca. xl
D e missione spiritus sancti.	ca. xli
Q uā p̄fecte in hac vita nullum de p̄missis trib⁹ gradib⁹ possumus consumare.	ca. xlii
D e trib⁹ quib⁹ sustentat⁹ ⁊ p̄mouet⁹ spiritalē ascēsiōē. s. lectione meditatione ⁊ oratione.	ca. xliiij
Q ualiter sacra lectio adiuuat ⁊ sustentat ascēdentes; ⁊ qualiter sit ad perfectus spiritalē ordinanda ⁊ dirigenda.	ca. xliiij
De modo meditandi.	ca. xlv
De oratione ⁊ modo orandi.	ca. xlvj

Incipit ascēsiō tertia q̄ debellādo vitā ascēdīm⁹ de stute in stutē ⁊ vires aīe destitutas rursum reformam⁹ p̄cipue de duob⁹ que impediunt ascēdentes ascensu spiritali. ca. xlvij

Qualiter vicia vires aīe occupāt et impediūt spiritaliter ascendentem. ca. xlviiij

De quibusdam vitiis deseruentibus; et se ad alia spiritalia conferentibus ⁊ de origine affectiōnis ca. xlviiiij

De tribus necessarijs his qui volunt legitime contra vicia p̄cellari. videlicet. strenuitatem sceleritatem ⁊ benignitatem. ca. l

Quā in spiritalibus exercitijs proficienti sit erpediens vel necessarium habere ductorem vtrum spiritalē. ca. li

Quā pugnās p̄tra octo vitia capitalia quodā mō pugnāt p̄tra oēs inordinatas affectiōes. c. lii

De modo pugnandi p̄tra vitia ⁊ q̄ homo nō debet contra omnia simul sed contra vnum p̄incipale decertare. ca. liiij

Quā secundum diuersitatem nature viciozū diuersimode fit contra hec decertandum ⁊ in quo consistet illa diuersitas viciozū. ca. liiij

Quā tres sunt ascensus contra vnū quodq; viciū. i. tres p̄fectus ad oppositā stutem. ca. lv

De ascensionibus contra primū viciū quod est gula. ca. lvj

a liij

Ascēsiōes ad debellādū viciū luxurie. ca. lviij
Ascensionēs contra auariciam. ca. lviij
Ascēsiōes contra iracundiam. ca. lviij
Ascēsus ad dilectōes primū p̄tra inuidiā. c. lxx
Ascēsus ⁊ expurgatiōes p̄tra accidiā. ca. lxx
Ascēsiōes p̄tra vanā gl̄ias extinguedā. ca. lxx
De ascēsiōib⁹ p̄tra supbiā debellādā. ca. lxx
Incipit q̄ta pars d̄ ascēsiōibus sp̄ialib⁹ que
sunt in duplici diff̄encia: videlicet ad se ip̄m ⁊ ad
proximum. ca. lxxij
De p̄mo descēsu quo homo descēdit quātum
ad se ip̄m de gradu superiori ad inferiorē. ca. lxx
De secundo descēsu quo interdum necesse est
hominē descendere ad mozum exteriorum ⁊ gesti
um disciplinam. ca. lxxj
Tercia descēsiō quātum ad se ip̄m qua homo
fragilis non d̄u vel semp sp̄ialibus valens insi
stere necesse h̄z se in ope manū exercere. ca. lxxij
De descēsiōib⁹ ad primū. v̄l p̄pter primū
Et p̄m⁹ descēsus fit ad supiorū iussione. c. lxxij
De secūdo descēsu ad primū quo primo con
descendimus auxilio vel consilio admonitōe vel
correctione. ca. lxxij
De tertio descēsu quo necesse habet supior de
scēdere p̄t curā ⁊ sollicitudinē subditoꝝ. c. lxx
De quatuor in quib⁹ incipiētes deo seruire de
bent esse cauti si proficere volunt. ca. lxxj

Incipit deuotus tractatulus d̄ni
Gerardi zuphanie de sp̄ialibus ascensionibus
omnibus in spiritali vita proficere volentibus
non minus necessarijs q̄ utilis.

De quinq; necessarijs in vita reli
giosa proficere disponētibus. ca. j

Latus vir cuius est
auxilium abs te: ascensionēs in cor
de disposuit in valle lachrymarum
in locum quem posuit. Noui h̄o q̄
ascēsiōnū sis cupidus q̄d̄z exalta
tionem vebemēter p̄cupiscis. Rationalis em̄ ac
nobilis creatura es ⁊ magni cuiusdā animi: ideo
q̄ altitudinē ⁊ ascensuz naturali appetis deside
rio. Nec vituperandus appetitus: si fuerit ordi
natus: si videlicet ad originalis tue dignitatē cel
stitudinē desideras ascendere: si d̄ valle lachryma
rū ⁊ miserie egredi p̄cupiscis. Sed hinc egredi
⁊ illic ascendere: non est nisi p̄ ascēsiōes ⁊ grad⁹
stutum in corde p̄ficere. Quātū em̄ in corde p̄fi
cis tū ⁊ ascendis. q̄ tūm d̄o deficiis tū ⁊ descen
dis. Igit̄ in corde debes disponere ascensionē:
nec tū te p̄fidias p̄pria stute ascensurū s̄z habita
iugiter in adiutorio altissimi: ⁊ in protectiōe dei
celi cōmorare. Si sic ascendis laudabilis est ascē

sus. Nam beatus es et nomen viri tanquam viriliter
agentis: non immertio tibi congruit: recepturus pro
inde in premium eternam beatitudinem et gloriam sine fine
manentes. Nec tibi quocumque disponenti ascendere
ordine quam vis retrogrado in verbis prophetis: bre-
vibus verbis: sed plenitudine sensus proponuntur.
Primum enim tibi proponitur quo debes ascendere in
locum vilem quem dominus posuit: quem non in agrum pos-
sumus intelligere statum naturalis tue rectitudinis:
in quo te idem dominus quondam posuit et creavit: ut
vilem illum locum ascensionem in corde disponas unde
prius ascensionem disposuisti. Secundo tibi proponit locum
a quo egredi debeas per ascensum: cum dicitur: in valle
lachrymarum. Que quidem vallis agrum accipit de-
fectio et destitutio tue naturalis dignitatis: in qua
velut in basso constitutus: rursus ad montem unde ce-
cidisti debes ascendendo redire. Tertio tibi innuit
qualiter ad ascendendum te debeas preparare. Nam
ascensionem in corde debes disponere: modum et ex-
ercitia quibus te vis in anteriora extendere: priusquam
ascendere incipias in corde diligentius pertractan-
do ut ita in corde prius cogitando disponas quibus
exercitiis melius recuperes amissam dignita-
tem. Verum quia ascensus iste non est in curren-
te vel ascendente: sed ex dono dei misericordis: ideo
quarto tibi consulitur a domino adiutorium et auxilium
postulandum: quia nulla est industria tua nisi te in om-

bus divina gratia comite. Sed ne ascensus huius
difficultate territus vel laboribus victus iterum re-
siliat: premium tibi promittitur. cum dicitur: beatus vir
Siquidem si in cordis ascensionibus proficiat beatus
es. hic quidem in spe. postmodum vero in re. hic habens
beatitudinem viam: quam est in virtutibus et iusticia illic
beatitudinem patrie habiturus. Sane ipsas virtu-
tes et iusticias cum habueris quodammodo futuras
beatitudinem habes in sua. ut ita dicitur causa. Si-
cut enim res naturalis vi quadam productiva vel se-
minali ratione in se continet ut sit effectus alicuius
productiva: ita virtutes et iusticiam futura beatitu-
do et eterna felicitas comitatur. Breuiter ergo re-
collige unde vel quo debeas ascendere quodammodo eras
in alto monte naturalis tue. et primordialis digni-
tatis constitutus. sed inde voluntarie es lapsus in
vallam quandam bassam. Ab hac igitur valle rursus
debes egredi et paulatim ascendere ad montem
unde cecidisti. Sed antequam incipias ascendere: debes
in corde tuo scalam erigere. et modum anendam
proficiendi quo illuc melius devenire valeas ordi-
nare. Sed adhuc in pede vel ascensu scale positus
in te deficiens et altitudinem eius prospiciens. de-
bes sursum manus extendere ad dominum qui est in iuris
supreme parti scale et clamare. Trahe me post te et ita
beatus eris et sempiterna beatitudine profueris. Sed de his
omnibus in sequentibus dicitur clarius singulatim.

De loco et statu naturae et primo
dialis dignitatis: in quo deus hominem constituit in
principio. et de multis donis quae contulerat ei. Ca. ij.

Bitur si tibi dominus ascen-

siones in corde disposuit: atque ad
spiritualem ascensum provocavit: si me-
tale vis exercitium arripere: ante omnia de-
bes descensus tuum vel lapsus agno-
scere ut inde noveris tibi ascendendum: ubi te cernis mi-
sere prolapsum atque illuc cognoscas te debere redi-
re a valle lachrymarum ad locum in quo te dominus pos-
sedit et ad quem te ordinavit. Diligenter igitur adverte
te quod dominus deus qui te ad suam imaginem et similitudi-
nem creavit: quondam in tanta sublimi dignitate te pos-
sedit in alto monte donorum naturalium et gratiarum
collocavit: ut nisi ad essentialem dei visionem pro-
ficeres vix altius ascendere posses. In paradiso
siquidem voluptatis fuisti positus: foris et intus
omnibus bonis repletus. Foris fruens loco ame-
nitatis et delictis voluptatis. Intus vero plenus
rerum noticia et affectuum quiete et pacifica concor-
dia. Dederat enim tibi dominus liberalissimus vires in-
tellectuales siue cognoscitivas: intellectum: ratio-
nem et sensum ut videlicet deum per intellectum cogno-
sceres et immaterialia intelligeres: per rationem infe-
riorem de inferioribus recte discerneres. oia in lau-

dem dei referres. Per sensum exteriorum rerum ma-
terialium particularia et presentia. Per interiorum
vero ut horum etiam absentium imagines et simulachra
attraheres per adiutorio rationis. Dedit etiam vires
appetitivas voluntates scilicet ut deum super omnia ama-
res: cetera vero propter ipsum et in ordine ad ipsum
amando referres. Dedit vim concupiscibilem. ut om-
ne bonum appeteres et summum bonum super omnia desi-
derares. In qua vim concupiscibilem varias posuit et
delectabiles affectiones. videlicet affectionem amo-
ris: ut ipse te amor pro se moveret et inclinaret ad
bonum: affectionem gaudij ut in deo summe delectareris
et iocundareris in intuitu beneficiorum dei et in consi-
deratione operum et mirabilium eius etc. Dederat item
vim irascibilem qua firmiter deo adhereres et si
quid ab hoc te posset separe repelleres indignan-
ter. In qua etiam affectiones suas delectabiles po-
suit: spem: audaciam: ut esses virilis ad bonum ago-
grediendum et sperans ad adipiscendum. Ecce quae multa
bona tibi tribuit: in quinta montis sublimitate te
collocavit. Intellectus fuit illuminatus ut noster
primus patres. quousque ut credimus deum per essentialia
non vidit: ipsam tamen puro mentis intuitu et contemplati-
onis excessu speculabatur. Nullam tibi passionem seu
affectionem indidit malam. id est quorum obiectum est circa
malum: sicut odium tristitia et hoc actualiter moventes
ne quicquam esset quod te intus perturbaret. Ne erant tunc

iste vires potentie vel affectiões sibi uicē strarie
vt lex carnis legi mētis repugnaret. Nondū em̄
erat corp⁹ qđ corūp̄itur. ideoq; nec aīaz aggra
uabat. S; istas vires optio mō in te ordinauerat
vt inferiores superiorib⁹ sine stradictiōe: siue quo
uis appetitu cōtrario obedirent. Sensus em̄ obe
diebat rationi: ratio mēti: Mens autē ip̄a soli deo
fuisse subiecta. Appetit⁹ sensitiu⁹. sc; vis concupi
scibil⁹ et irascibilis uoluntati et appetitui rationali
p̄mptissime obediebat. Et ita i interiori hoīe sū
ma erat concordia et qđ cūq; uolebat ip̄a uoluntas
in h̄ pebat reliq; vires et affectiões inferiores. No
lūtas autē oīa agere debuit ad intellect⁹ siliū uel
dictamē ratiōis. Intellect⁹ autē signato sup se lu
mie uult⁹ dñi: naturali sc; et gratuita illustratiōe
plene nouit quid fuerat agendū uel dimittendū
Et istiusmodi uirium et affectionū concordia pa
cifica ac concors obedientia dicebat et noiabat
a sc̄is iusticia originalis. Ecce hō hic ē loc⁹ tu⁹
in quo te posuit dominus de⁹ tuus. Nūc ē status
tue rectitudinis in quo te creauit et in quē ascen
siones in corde tuo disposuit. hunc statū rectitu
dinis desiderās quē adhuc erectiōe corporis fi
guras: licet corde longissime ut statiz dicetur: ab
eo sis peregrinat⁹: dic cum lachrymis. Stantes
erāt pedes nr̄i affectuales in atrijs tuis hierlm̄.
De valle lachrymarū ad quaz hoī

mo per lapsus primi hoīs decidit et de uirū anī
me destitutione et de ordinatiōe quā incurrit. Et
hic ē p̄m⁹ laps⁹ a statu nr̄e rectitudis p̄dictō. c. iij

Adisti homo de loco

in quo te dñs posuit et ad quē debe
as ascēdere uide nūc uallē lachry
marū ad quā plaps⁹ cecidisti. p̄ch
dolor tāta glia et honore sublimat⁹
p̄thoplast⁹ p̄mus parēs nr̄ cū esset in honore nō
irellerit. s; se a creator⁹ sui impio auertit trāsgre
diēs p̄ceptū diuinū. Idōq; grauit cecidit et nos
oēs i eo. Nā oēs i eo fuim⁹ ut qđā p̄ductua uel
semiali ratiōe. Ita q; cecidim⁹ oēs. ut ber. di. berna
Cecidim⁹ sicut lutū et sup acruū lapidū. Et et cōsq;
nati fuim⁹ originali culpa s; et collisi et p̄fracti et
in oīb⁹ uirib⁹ et potētis a se optie: ut p̄missus est
disposit⁹ grauit vulnerati. amissa etē iusticia ori
ginali ip̄o casu et iusto dei iudicio: ip̄e vires et af
fectiões a suo statu p̄ lapse diminute sunt p̄ter et
deordinate. nō at oīno destructe. s; p̄rio mō se ha
bētes q̄ pri⁹ habuerūt sibi uicē motib⁹ suis et im
pulsib⁹ strariates et repugnates. Siqđē ut quo
tidie: ne dicam continue: experiris: nisi totus in
sensibilis sis. ipsa sensualitas vis scilicet concu
piscibilis et irascibilis uoluntati sunt rebelles et
contrarie. sed et ipsa uoluntas quā non preter

frequēter tñ agit p̄tra rationē. Tñ p̄tingit vt nūc
iste vires ⁊ affect⁹ longe aliter mouēt q̄ a deo fu
erūt institute: p̄ne ad malū ⁊ p̄clues semp ad illi
citiū cōcupiscendū. Siquidē ratio ip̄a ceca facta
erronea ⁊ obtusa sepe falsa p̄ verū recipit: frequē
ter inutilibus ⁊ curiosis se inuoluit. Volūtas fa
cta est curua: sepe d̄teriora eligit: carnalia diligit:
sp̄alia ⁊ celestia vilipendit. Vis autē cōcupiscibi
lis destituta est ⁊ quodā mō p̄lapsa in cōcupiscen
tiam carnis: cōcupiscētiaz oculoz: ⁊ carnales vo
luptates. i. gulam lurruriam ⁊ auariciam. Irasci
bilis nō deordinata est ⁊ p̄lapsa in sup̄biam vite
⁊ gloriā mūdā. Spes nō sperat de deo sed vel
in diuicijs vel in p̄prijis meritis vel sperat plus
vel minus iusto. Tristamur de amissione diuitiaz
⁊ de despectu mūdi. Gaudem⁹ de gula ⁊ luxuria
Irascimur fratri. Breuiter examissōe originalis
iusticie oēs affectiōes p̄ne sunt in maluz ab ado
lescentia: imo a conceptione sua. Nam ip̄a aīa ex
carne cōcupiscibiliter cōcepta cōtrahit fomitem ⁊
cōcupiscētiarum inclinātiōē ad malum. Sane
xp̄s morte sua p̄ciosissima a culpa originali nos
redemit: vt b̄mōi virium destitutio v̄l lex carnis
tam non sit culpa cum iam ad eam non habēdas
nō obligamr ne sit damnatio aliqua his qui sunt
in xp̄o Iesu. Sed in pristinū statum rectitudinis
nequaq̄ non restituit: nec vires anime reformauit

sed ad nostrum exercitium et meritum nobis eas
reliquit ⁊ per sancta exercitia reformādas. Ecce
hec est vallis lachrymarū status miseriaꝝ ad quē
cecidim⁹ ⁊ vñ resurgendi ascēssiones in corde de
benus disponere postmodum ascensuri.

Q homo nō soluz p̄gressus ē a sta
tu rectitudinis in lapsu primi hominis: sed etiaz
illectus cōcupiscētis longius abijt ad impurita
tem cordis. Et qd sit impuritas cordis ⁊ hic est
lapsus secundus. Ca. iij

Magna vere ⁊ magna

nimis distātia inter vallē lachryma
rū vbi nūc es cōstitutus. ⁊ locū in
quo te domin⁹ olim posuerat. vicz
statum tue rectitudinis. ideoq̄ ma
gnus ascensus necessari⁹ vel certe multe necessa
rie sunt ascēssiones magnoq̄ op⁹ est labore si il
luc vis redire. Sed vtinā hic p̄māsses. vtinā b̄
requieuisse ⁊ nō longius discessisses. s̄ heu tu
fili p̄dige quarūdam meretricū. i. cōcupiscētiarū
abstractus illecebris iniusti ad p̄tes adhuc multo
remotiores. imo vt ait sc̄m̄ euāgelīū longissimā
regionē abiens post cōcupiscētiās tuas ⁊ forni
cans cū meretricibus. i. cū cōcupiscētijs. Nam
quotiens cōcupiscim⁹: totiens vt ait Hiero. For
nicamur. Itaq̄ om̄ia bona ⁊ portionem bonozū

naturalium et gratuitorum que tibi contigerat consumisti. Siquidem in casu primi hominis ut promissus est penitentiam concupiscetiarum ad infima contraxim: ut nisi eis continue resistamus ipsarum impetu cogimur descendere ad inferiora. Tu vero non solum eis non resististi: sed te eis inclinans cum ipsis descendisti: et desiderijs et affectibus carnalibus: et rebus mundanis adhesisti. atque inde si que in te remanserant ad bonum inclinationis: vel donorum naturalium amisisti. Insuper homini rebus vilibus desiderio et affectu inherens quodammodo ipsis conaturalis et conformis factus es et ita contraxisti quadam quasi limositatem vel viscositates inconcupiscetiarum et vitiorum qua quasi glutinosa lubricitate inferius ligatus quodammodo retineri et hinc dicitur proprie impuritas cordis. Sicut enim in rebus naturalibus res dicuntur et efficiuntur impure eo quod rebus vilioribus admiscetur. Nam aurum immundum efficitur: si argento et argentum si plumbo admiscetur. Ita homo anima tua rationalis que est dignior omnibus temporalibus creaturis impuritatem et immunditiam contrahit ex hoc quod rebus temporalibus subicitur per amorem. et ex hoc quod homini adheret per affectionem et per desideria ipsis affixa assueta et conglutinata immunda fit et impura. Et siquidem affectu carnali rebus carnalibus adherens: attrahit quadam limositatem que carnalitas dicitur et vnde homo carnalis efficitur. Si vero affectu mundano adhererit rebus mundan

di et vanitatibus: impuritas dicitur illa vanitas et homo efficitur secularis et ita diuina scriptura distinguit inter homines carnales et seculares. *Ecce cernis quod sit impuritas cordis de qua in scriptura legis: et forsitan non intelligis. Certe ipsa est illa affectio qua in ordinate ad infima inclinaris et adheres: siue ad gulam siue ad luxuriam: vanam gloriam vel superbiam vel hominum laudem per eam traheris. cordis impuritas appellatur: quam impuritatem in casu primi hominis contraxisti. sed extua assuetudine: affectum et adhesionem multo amplius addidisti ut que sordet prius sordescat iam amplius. Ecce hinc est scodus descensus tuus: in quem quanto longius descendisti eo opus habes pluribus ascensionibus ut redire possis ad statum rectitudinis vnde cecidisti.*
De tertio hominis descensu super peccatum mortale quo longissime abijt indissimilitudinis regionem. *Ca. v*

Et nec adhuc filius

prodigus cessat longius ire atque amplius peregrinare. Nam quo plus it eo amplius perit quo adeo auerius recedit. quod plura: Omnibus consumptis cum metricibus venit in regionem dissimilitudinis vbi se subiecit vni ciuium regionis illius: et hic eum posuit ut porcos eius pasceret. i. breuiter per peccatum

mortale se diaboli subdidit: et in omnibus motibus concupiscentiarum desideriorum satis fecit. Ecce homo quo nunc deuenisti in regionem dissimilitudinis non apparet vestigium virtutis. De sunt tres descensiones quibus a statu rectitudinis in regionem dissimilitudinis longissime descendisti.

De tribus examinationibus et qualiter homo per memoriam peccatorum recuperat sensum matrem ut sentiat ultimum descensum scilicet per peccatum mortale.

Ca. vi

Dicitur descensus tuos vidisti congruum esset ascensiones disponere. scilicet quoniam peccatus frequenter comitat cecitas et insensibilitas ut qui peccato premitur non tamen se sentiat peccatorem. scilicet fit stupidus et nascitur ei frons metreticis et duricia cordis: ut nec deus iam timeat nec homines vcreatur. Igitur antequam ascendas studiole teipsum debes discutere et omnibus modis quibus possis niti ut sensum recuperes quo descensus agnoscas et peccata tua deplores. Igitur ut noueris quantum per ultimum descensum. vices per peccatum actuale mortale grauer sis lapsus et de loco in quo fueras cum haberes naturam integram et non viciatam positus discessisti. debes te ipsum diligenter discutere districte examinare ut tandem oculos apias et videre possis.

quo iaces lapsus. Districte igitur et si non semper sepe tamen teipsum iudica: formas in te primo et pertractas quantum deo unumquodque peccatum displiceat quantumque horreat et detestet. Et autem hoc melius sentire valeas diligenter rumia et donec et affectu sentias studio se pertracta quod adeo displicuit deo superbia ut nobilissime quondam creature sue non parceret: scilicet Luciferum de celo proiecit. Cogita an tibi parceret quia forsitan melior aut nobilior es. Cogita quod adam propter inobedentiam expulit de paradiso et totum genus humanum originali iusticia spoliavit. Propter luxuriam subuertit sodomam et gomorras et in diluuto pene totum mundum submersit. Et plura talia bis similia recitat tibi diuina scriptura. Cogita quod tantum deo peccatum displicuit quod potius ipse voluit moriens satisfacere pro peccato Adee: quam ipsum secundum suam iusticiam dimittere impunitum. Si autem adeo durus cordis es ut ex hoc adhuc non expauescas lapsum tuum. sic forma meditationem tuam studiose pertractas quod diuina iusticia aliter iudicare non poterit quod opera tua merentur. Est enim deus intelligibilis quaedam equitas inconuertibilis atque indeclinabilis non minus pena malorum quam gloria bonorum. Certum igitur esto quod reddet tibi secundum opera tua. nec relinquet aliquod malum in te impunitum. Si igitur hoc modo intus reuolueris non credo quoniam timore concuteris horrore obstupescis: Tunc igitur tertio veniat memoria in me

b iij

dium perducatur oia peccata tua proferita grauiam mari
meq; marina. Cogita q̄ multa peccata commisisti
Bene em̄ om̄i die om̄i hora ante conuersionem tuam
grauius deliquisti. Quis numerabit quot pec-
cata commisisti corde ore et opere? Deinde percurrere
singula et uide q̄ grauius sunt quibus deum omni-
potentem et terribilem iudicem patremq; dulcem et be-
nignum qui pro te tanta fecit et sustinuit offendisti et
quodammodo iterum crucifixi. Deinde reuolue q̄ sine
quodam eorum turpia maxime quantum ad carnalia q̄
tamen magis succinte debes transcurrere ne immunda
subrepat delectatio immorati. Quauis etiam iam
ad deum sis conuersus: non tamen hanc uilipendas memo-
riam peccatorum: sed et tunc adde ut etiam summa diligenti-
a tractes peccata tua que post conuersionem con-
misisti. Cogita singula uitia quebus adhuc sores
Cogita in singulari de superbia tua quanta est qua-
tum concupiscis honorem: laudes desideras. ad altum
statum aspiras. Cogita q̄ tepide: q̄ infructuose tot
annos in diuino seruitio expeditisti: uir scis inue-
nire profectum et in his peccatis que post conuer-
sionem commisisti forsitan grauius puniet te deus
tanquam magis ingratum. Deinde cum hec ita inco-
gnitatu tuo examinaueris: diligenter pertracta q̄
modicam pro his omnibus fecisti satisfactionem:
quam modica fuit tua contritio: quam parua ope-
ra in nullo satisfactoria: scies certissime q̄ vel hic

vel in futuro omnia reddes usque ad minimum qua-
drantem. Sed in futuro secundum Bern. centuplum red-
des quod hic simpliciter soluere posses. Nec igitur
et his similia cum peccator in cogitatione reuol-
uerit: et se timore percussum et dolore interno per-
fusus senserit: tunc cor suum humilissime et dolore ple-
num immediate dirigat ad deum suum orationem fa-
ciendo: et ipsius bonitatem et misericordiam cum summo desi-
derio implorando: mutationem uite et emendati-
onem morum permitendo et permissionem dei adiutorio
adiimplendo. Hanc tamen formulam meditando aut
similem ita debes dirigere. ut non incidas in despe-
rationem. sed inflamoris ad satisfactionem et eme-
dationem: ut promptus ad omnem laborem et om-
nium passionum tollerantiam efficiaris.

De secunda examinatione qua ho-
mo se ipsum discutit de toto statu suo interiori et ex-
teriori: et per quam uenit ad hoc ut sentiat primum
descensum et uirium anime destitutionem. Ca. vii

Verum autem primum la-
psum et descensum tuum per Adam et
uiriū aetue destitutionem melius co-
gnoscas: imo et ut generaliter oia uitia
et passiones euidenter sentias des-
censum q̄ tpe oportuno aliam de te et tuo statu facere
diligenter discussiones et studiosas examinatōes. Gra-
b iij

mina (igitur primo diligēter hōiem tuū interiorē
Vide ad quid vīres aīe mouent q̄ longe q̄ ppe
fm id quod debēt. vel fm id quod tibi a deo date
fuerūt vt prius audisti. Examina rationē. Logi
ta an non sit in multis erronea. An nō curiosa ⁊
occupata vanis relinquēs salubria. An nō dece
pta suis credens diffinitionib⁹ non consentiens
hūilibus ⁊ ita pertinax. An non supba credēs se
spas esse aliqd cū nihil sit meliorib⁹ se pferēs no
lēs ab alijs doceri. Inducibil⁹ ⁊ indocibilis ⁊ in
capax bonorū ⁊ malorū. deinde. Vide examina mēo
riā q̄les meditatioēs frequēt⁹ habeas. Nā qd pl⁹
diligis vlt times inde frequēt⁹ cogitas. Deinde
examina appetitus tuos. Logita vñ tristarīs vñ
turbaris vñ gaudes ⁊ letaris: quid speras ⁊ qd
odis ⁊ tunc bene videbis q̄ longe sis p̄lapsus.
Vide quales bestie ascendere soleāt vim tuam cō
cupiscibilem. vtrū gula: luxuria vel auaricia. Vi
de quales fere transeāt p tuā irascibilitatē: an scz
leo supbie: canis iracūdie: basiliscus inuidie. De
inde examina exteriorē hominē. Nam motus in
ordinati hominis exterioris sunt indicia interioris
deordinati. Vide si nō sepe excedis x̄bis du
ris detractoris: adulatoris: iocosi: vaniloquis
vlt multiloquis. Itē vide dēcipue an cū oībus ca
ritates teneas: an nō nūq̄ ledas ꝑscientias alio
rum scandalo inquietudine vel nouitatū presum

ptione. Item an ferueas zelo ad alios caritatiue
ad mouendos vel etiā hūiliter increpandū. Item
si opus tibi cōmissum studeas fideliter ad imple
re. Item examina te de lectione: meditatione: ora
tione. ⁊ sic de alijs quomō in singulis huiusmōi
te habeas vel eas soleas ordinare.

De tertia examinatione qua homo
quotidie discutit se de excessibus quotidianis q̄
homo discit sentire impuritatem cordis. Et de re
uelatione passionum. ca. viij

V aut fm descensu
tuū quo videlicet ppria ꝑcupiscē
tia abstractus impuritātē contrari
sti sentire valeas. Tertiā adhuc de
bes d te facere examinationē ⁊ hoc
quotidie ⁊ maxime ⁊ vult Bern. post cōpletoriū
Tūc em̄ singulis diebus debes diligēter respice
re ⁊ districte examinare quotiēs mala assuefactis
one tua traheris ad illicita. maxime quotiens vi
scosa ⁊ glutinosa tua impuritas illo te die detecit
Verbi gratia: ad illicita cogitāda: ad vana in ora
tione rumināda: ad ociosa vel notoria verba pferē
da. aut si illo die sanctas meditatioēs ex negligē
tia nō assumpsisti: aut impuritate tua victus fui
sti sine affectu boni. Item si in olita assuefactioē
tractus. temptatioib⁹ aditus prebuisi nō respui

sti nec restitisti. His tribus distinctiōibus si diligens trapezeta fueris: et iudex iustus te ipsum iudicaueris. Scisso velo propter amoris: et ad te ipsum inclinatus ut in nullo tibi blandiaris. in nullo te palpēs vel aduleris. haud dubium quoniam multum proficies in tua cognitione. Sed quis unquam seipsum odio habuit? Amor autem pervertit iudicium et zelus nescit sapere. Ideo ut quod tu profers per sententiam firmiter credas ex relatu aliorum: stude sepius: frequenter curato tua tibi vitia ab alijs intuari. Nam sepe alienus nos melius videt oculus quam proprius. eo utique melius quo liberius sine inclinatioe de nobis poterit iudicare. Quinimo frequenter post premissas exarniationes de tuis temptatiōibus? de tuis passionibus et viciosis inclinatioibus? cum alijs debes conferre. consulere et queri. ut melius reformeris eorum consilijs plus humiliaris cum ipsi te nouerint qualis et amplius pungaris cum te ab ipsis audis vitiosum quale tu te per premissas exarniationes inuenisti. dum tamen tales sint qui ex hoc quod te tale audiunt non peiorantur sed magis tua humiliatioe edificant. Ad huc autem unum est quod circa premissas scilicet secundas et tertias exarniationes debes aduertere. quod licet per huiusmodi discussiones discis interna vitia cognoscere: inordinatas concupiscentias et affectiōes videre et vitium anime tue deordinatiōes considerare verum quantum in te huiusmodi affectiōes sunt valide et radicate et quodammodo

in naturam transformatam nisi plene et perfecte videre poteris donec manum apponas et eas totis viribus studueris extirpare ut ita earum fortitudinem et resistentias experiaris.

¶ Hō debet exercitia sua prius in corde disponere et cum spirituali viro discutere antequam ascendere: et quia sancta exercitia non sunt leuiter mutanda. sed quia in ipsis est perseverandum donec ad fines perueniamus. Ca. ix

Ascensiones in corde

disposuit. Priusquam ascendere. id est proficere incipias in spirituali profectu debes in corde tuo modum tibi congruum disponere: quo possis ad finem tuum qui est puritas cordis vel caritas pervenire. Discute et sollicitate examina quod tibi congruit quod tibi melius expedit: si nescis alios interroga: imo per alios dispone ascensum. Ordina inquam finem aliquem in corde tuo: cuius gratia omnia opera tua et exercitia proficias. Ordina deinde gradus exercitia et modum aliquem quomodo ad finem illum pervenies: atque finem per se et media in corde fortiter fige et ut videtur est ascendens in corde disponere. id est modum aliquem et exercitia per discretam et diligenter tui et aliorum discussionem arripe: et in corde tuo fortiter infigere et imprimere: et inde tibi multiplex eveniet utilitas. Et primo quod ut omnia ordinate agas: scilicet quia in corde tuo disposuisti non ca-

fualiter sicut quidam qui hodie se in isto cras in alio sunt exercetes fluidi et vagabundi omnia arripientes et in nullo proficientes. omnia temptates et in nullo se summantes: fortuite oia put occurrunt agentes: cum de nullo se in corde disposuerint nec sint fixe de aliquo deliberati: tu autem non sic: sed oia facies secundum quod in corde ascensiones disposuisti: ad hoc omnia opa et exercitia dirigas ut illo modo proficias: et ad exemplar quod in corde posuisti assummes. Omnia inquit dominus Moyse facito ad exemplar quod tibi monstratum est in monte. Tu autem omnia stude perficere secundum exemplar quod discrete in corde disposuisti. Si artifex non prius in corde suo formam et dispositionem domus quam edificaturus est disposuerit fabricans domum typicam: nunquam debite domum exterius produceret: vel indebita dispositione fabricaret. Ita oportet ut et tu ascensus prius tibi scalam in corde erigas ad cuius exemplar omnia foris agas. Sic deus prima causa omnium non nisi ad essentialia omnium rerum exemplar et ideas: res ipsas in congrua dispositione et forma producit in esse. Secundo ex ista predispositione in corde tueris a deceptionibus. Qui enim nihil sibi determinati exercitium vel spiritualis modi prefigunt: tot recipiunt de suis exercitiis consilia: quot viderint aliorum facta. credentes omni spiritui: in nullo stabiles: in nullo fixi: sed in omnibus vagabundi. Ideo illas debes ascensiones

prius diligenti examinatione in corde disponere: ut secundum eas usque in finem possis vitam tuam regulari: aliorum vitam et exercitia laudans non tamen assumens ut vult abbas nestor. Item debes exercitia tua in corde discreta moderatione disponere: ut cum quadam alternatione et refocillatione te teneas stabilem: et non in quodam uno opere importunius incubatem: alia penitus non curando vel ut inualida relinquendo tedium aut infirmitas et si quid homini te vincat. Nam quod caret alterna requie: durable non est. Ita ergo nunc lege ut post sis validior ad orationem. nunc meditare: nunc opere ut hec sibi mutuo deseruiat et hec omnia te stantem teneant sine tedio de uno ad aliud transeuntem. Nam autem ascensionum in corde dispositio sit diuinis scripturis conformis et spiritualis viri discussione approbata.

Qualiter debet homo in corde disponere de fine: aliter de his que sunt ad finem. ca. x

Aliter autem in corde

debes disponere de fine tuo: aliter de his que sunt ad finem. Finem enim tuum videlicet cordis puritatem et caritatem: ita in corde tuo debes figere et immobiliter imprimere: ut nullo casu: nullo consilio: nullius imperio ab eo discedas nec ab actu virtutis interiori vel caritate: sed oia opa oia exer-

citia ad finē debes dirigere et ad ip̄m semp̄ oculū
reflectere. Sicut em̄ uaute q̄ portū pro oculis nō
habēt. quo nauigāt. uage hinc inde. nūc ad oriē-
tem: nūc ad occidentē s̄m uentorū impulsus na-
uigant et nesciūt si recedūt vel ppinquāt. ita est q̄
bona opa facit et nescit finē puritat̄: s̄z pmittit vi-
tiā in se dñari. nescit quātū in h̄a spūali uita p̄fi-
cit vel deficit. **Ea** uero que sunt ad finē ita debem̄
in corde disponere et ordinare. ut melius possent
nos ad finē caritatis vel puritatis ducere. **Cum**
uero nos in tali fine puritatis vel caritatis impe-
diūt libere relinquere. Nō em̄ ita debem̄ insistere
lectioni vel meditationi. ut cū caritas exegerit nō
nisi cū murmure et tristitia eas relinquam̄. incur-
retes sic tristitie vel alterius uitij impuritatē pro-
pter quam extirpandam: sacra lectio vel medita-
tio fuerat arripienda. Nec in talib̄ exercitijs ita
ex toto debemus esse fixi sicut in fine. sed quādo
caritas erigit vel obedientia: hūiliter ad t̄ps non
ad semp̄ deserere. Que em̄ s̄m Bern̄. pro carita-
tē sunt instituta: contra caritatē nō debēt militare.

De tribus ascensionibus contra
tres descensus premissos iterum reducentibus
ad locum rectitudinis. Ca. xi

Unc de ascēsiōibus qui
bus ascēddere et redire debeas. restat sub

sequēter dicere. Audisti aut̄ prius q̄ trib̄ descen-
siōib̄ quasi trib̄ lōgissimis dicitis a loco in quo
te dñs posuit recessisti: ita nihilomin̄ tribus ascē-
siōib̄ illuc necesse ē te redire. **Prima** aut̄ ascēsiō
ip̄a est qua ascēdis iter̄ ad cor tuū. Longe enim
egressus es a corde tuo p̄ pctā nec potest spūali
exercitio in corde p̄ficere nisi redeas ad cor. **Uñ**
pp̄ba admonet. Redite purificatores ad cor. **Se-**
cunda ascēsiō cū iam ad cor redieris: ascēdas de
corde impuro p̄ cupiscētias ad cor purū: et huius-
iudmōi ascēsiō est puritas cordis et caritas: et trā-
sit cōtra secundū descensum. **Tertia** ascēsiō equi-
dem ip̄a est in corde: qua uidelicet ascendis cō-
tra inordinatas affectiōes innatas ab Adam uel
iam inolitas a teip̄o: et hec principalius ordina-
ri potest contra primum descensum.

De prima ascensione cōtra pecca-
tum mortale et de tribus gradibus huius ascen-
sionis. **Et de contritione.** Ca. xij

Unc igit̄ surge et sur-
sus ascēde: incipe ad cor tuū p̄gere

Sic aut̄ pct̄m mortale triplici d̄scē-
su p̄pleuisti. nā auers̄ es a creatore
tuo p̄ supbiā in q̄ est formal̄ rō pcti. auers̄ es ad
creaturā p̄ delectationē. ac deinde p̄ opatiōes q̄ le-
gē dīnā dei tui trāsgress̄ es p̄ceptū. Ita trib̄ gra-

obus oportet te contrario ascendere. Primo v
aertas cor tuum a creatura et a peccato: et habeas
quandam cordis firmam persionem et firmum quoddam
propositum deo tuo seruendi: et nunquam te creaturis p
illicitam delectationem subiiciendi: etiam si mille morti
bus te mori oporteret. Hoc autem in genere debes
proponere: non autem super hoc in singulari te examina
re: dolebisque multum quod tamen a deo tuo recessisti: quod tamen
eum offendisti et quodammodo iterum crucifixisti. Ecce
talitatis auersio ipsa est una ascensio: cuius nomen
est contritio qua cor tuum quodammodo a sua duricia
frangitur. Sicut enim in naturalibus res dure di
cuntur conteri. cum in partes minutas franguntur vel
minuntur: ita metaphorice cor dicitur conteri quan
do ipsum a sua duricia emollitur quod prius auer
sum a deo durum et obstinatum fuit in peccatis: non ce
dens diuine motioni: non admittens instinctum spi
ritus sancti: sed obturans aurem ne audiret. Vel cor
durum secundum Bernardum. i. de consideratione dicitur. quod nec
compunctione scinditur: nec pietate mollescit. nec mo
uetur precibus etc. Conteritur autem quando tam liquet
fit compunctione et emollitur pietate.

**De confessione que est secundus
gradus huius ascensionis.** Ca. iiii

**Via vero in peccatis tuis
deum per superbiam contempsisti: ideo necesse est**

ut te homini dei vicario clauis humiliter sub
das vice dei: et ei tanquam christo domino iudici tuo assistens
humiliter et contrite et dolose peccata tua confitearis.
Humiliter videlicet te in omnibus accusans: et propria
peccata agnoscens in moribus: in gestis: in platione
verborum: in rationibus singulisque alijs tanquam iudi
ci tuo assistens te habeas. Caue ne ut quidam ma
gna crimina profitens inde queras laudari vnde a deo
mereri reprobari. Sicut nonnulli quod in scholis acu
te solebant arguere profitentur etc. Noli etiam peccata tua
vel intentionem tuam excusare. sed dic simpliciter et
humiliter quod remordet tuam conscientiam. Debes etiam
tam contrite et dolose confiteri: exercens te ante con
fessionem ad compunctionem modo quo postea habebis
ut ita contritus et dolosus venias ad confessionem
Et si hoc bene feceris: nequaquam sicut quidam faci
unt: peccata tua sicut fabulam proferes vel ita sim
pliciter proferes sine dolore quasi de alta seculari ma
teria loquereris: sed si vere spiritum compunctionis conce
pisti: interdum difficile erit tibi. imo non lacrymas
cohibere nequibus. Et certe scire debes quod spiritum in
tentionem contritionis et humilem vercediam: peccata tibi
in confessione remittuntur. Si fieri potest talem tibi
debes confessorum eligere qui discretus et prudenter sciat
absolvere vel ligare: cui animam tuam poteris comitte
re cui statum tuum vitam tuam et omnia exercitia tua se
cure poteris exponere: ab eodem super singulis con
fitearis

filia recepturus. **C**ūq; talē confessorē inueneris
noli eū leuiter variare. Diuersi ei medici diuersis
vtrunt medicinis. Medicina autē sepe mutata nō
lauat sed turbat egrotū. In his in omnibus temp
saluo iure et obedientia ecclie et superioris. Scire eti
iā debes q; mltō plus sunt satisfactoria bōa opa
tua a sacerdote tibi iniūcta q̄ sponte a teipō assū
pta: p̄cipue ppter vim clauium ecclie: et propter
humilem obedientiā p̄fitentis. Ideo cū vulnera
tua sacerdoti tuo exposueris. et ipse sicut merito
debet leuioribus vti voluerit medicamētis. insta
oportune nō nūq; importune vt tibi nō parcat s;̄
que sibi p tuo statu et emēdatione expedire vide
buntur audacter iniūgat: et promptum exhibe ad
tolleradum. Et hic est secundus gradus prime
ascensionis que dicitur oris confessio.

De satisfactione que est terti⁹ gra
dus prime ascensionis:

Ca. xiiij

Tertius autēz huius

prime ascensionis gradus est: vt si
cut exhibuisti mēbra tua arma ini
quitatis peccato per varia peccata
et mala opera: ita nunc facias ea ar
ma iusticie in satisfactionem. vt sc;̄ p̄traria p̄tra
ris cures. faciens p̄traria filis criminib;̄ q̄ cōmī
sisti: et marime illis vitijs et passiōibus quib;̄ fre

quētius ipugnaris: in ieiunijs: in vigilijs: labori
bus alijsq; deuotis exercitijs: et hoc vt dictus est
maxime ad inuentionē tui p̄fessoris: quia sic sunt
tibi magis meritoria. Et hic ē vltimus gradus
prime ascensionis. et dicitur satisfactio. His tri
bus gradib;̄ p̄ma ascēsiō finit. et his trib;̄ par
tib;̄ penitētē redis ad cor et dō p̄iter recōciliar.
Incipit secūda ascēsiō p̄tra secū
dū descēsus q̄ redit ad cordis puritatē et q̄ impu
ritas cordis in trib;̄ p̄sistit p̄tra q̄ trīa trib;̄ ascē
siōnū gradib;̄ p̄ficiat i ista scda ascēsiōe. ca. xv

Ecce homo sanus fas

ct⁹ es et deo recōciliat⁹ vade et p̄ce
de vlteri⁹ noli ampli⁹ peccar. s;̄ ma
gis stude de v̄tute in v̄tutē p̄ficere
nec putes sufficere q; p̄ p̄niam sis
deo recōciliatus vt ad eius familiaritatē accipia
ris et p̄fectā caritatē. An ignoras q; Absalon re
cōciliat⁹ p̄ri suo: nō dū t̄n: faciē ei⁹ videre meruit.
nisi i domo p̄pria aliq̄to tpe remaneret. Itaq; tu
si vis faciē dei m̄do corde cōspicere noli b̄ subito
p̄sumere: s;̄ stude p̄us i corde tuo paulatī ascēde
re et per ascensionē cordis te longo tempore ex
ercere et ad puritatem cordis peruenire: p̄bans
ter: et repurgans septuplum. erinans erinani
ens vsq; ad fundamentum in eo: vsq; dū fer cor

bis et immunditia sit exinanita. Siquidem ut supra
 diximus cum homo redit ad cor qui fuit egressus
 foras post concupiscentias: licet reconciliatus sit et
 per gratiam purgatus a culpa manet tamen adhuc reli-
 quie et immunde feces peccatorum in anima. id est affectus
 noxii et immunde et limose viscositates per peccatum
 acquisite: per assuefactionem inolite: quas oportet ex-
 purgare et successive de illis egredi et ascendere.
 Et hoc est de corde impuro ad cordis puritates
 proficere et ascendere contra secundum descensum prius
 assignatum. Sed et contra hunc descensum necesse est
 tres ascensiones in corde disponere. Siquidem im-
 puritas cordis tui et affectuum in tribus consistit
 videtur. Primo in hoc quod nimis inordinata affecti-
 one inheres rebus infimis: vel inclinaris inordi-
 nate ad eas: puta glorie vane: honori: laudi: gule
 luxurie etc. amas non amanda. Secundo consistit impu-
 ritas in hoc quod non amas amanda. sed affectus et ap-
 petitus ita sunt immundi et impuri et malis humo-
 ribus infecti ut spiritualia et celestia nihil eis sapiant
 sed quodammodo nauseam habeant super celesti man-
 na: nihil mouetur super memoria regni celorum et simi-
 libus. Et hec impuritas potest dici odium non odi-
 endorum. id est non appetitum appetenda. Tercia cordis
 impuritas est quedam cordis infirmitas vel inhabi-
 litas qua homo etiam iam purgatus affectionibus
 et aliquantulum etiam repatus spe: atque inidoneus

seu minus sufficiens redditur ut deo per seruandas
 perfecti amoris affectionem inheret vigore car-
 itatis deficiente. Contra istas cordis tui impu-
 ritates. oportet te tribus ascensionibus successive
 ascendere. id est tribus virtutum gradibus proficere. Nam
 contra primam impuritatem ascendimus per timorem
 domini qui quasi violenter cor excutit et rumpit a no-
 xiis inferiorum affectionibus et inhesionibus. Contra
 secundam impuritatem proficimus per spem: quia spes cor
 nostrum leuat et de celestibus ei gustum recuperat dan-
 do affectum celestia adipiscendi. Contra tertiam impu-
 ritatem caritate ascendimus quod deo unimur et ei adhe-
 remus. Sed de his plenius per singula est dicendum.
De primo gradu huius ascensionis
 qui est in timore: quod vile cor nostrum per timorem ab-
 strahitur a noxia affectione et inhesionem. Ca. xvj

Un igitur cor tuum a
 deo concupiscentiarum illecebris incu-
 bit: ut ipis ita affixus et impressum ut
 vir possit auelli sicut inde mel nox-
 ie delectationis et lac nocive refectio-
 nis oportet ut amaritudine quadam hec respicias
 sicut solent femine puulos ablactantes vbera sua
 respergere rebus quibusdam a maris. ut gustata
 amaritudine auertant se ab vberum dulcedine et tam-
 dem vberum obliuiscant. Ita oportet ut cor tuum
 c. iij

timor dñi rebus amarissimis impleat. Verbi gra-
 tia. Plenus es mudi concupiscentiis carnalibus
 vitijs toto desiderio anhelas ad altus statum: ad
 gloriã mudi difficile est tibi carere cibus delicatis
 graue est tibi despici. vilipendi etc. Veniat timor
 dñi in cor tuũ respergat oēs hmõr rerũ dulcedies
 quibusdã amaritudinib⁹: pponēs tibi ⁊ terrēs te
 ⁊ oñdens: q̄ cito ois mūdana delectatio transit:
 quãq; magnã ⁊ inexplicabilem penã: p qualibet
 inordinata delectatiõẽ: quãlibet modicã sis rece-
 pturus. quãq; seuerẽ ⁊ terribiliter adueniet iust⁹
 iudex super his te puniturus. His ⁊ similibus:
 oportet cor tuũ amaricari ac timore pcuti ⁊ terro-
 re ptubari ⁊ ita violenter a suis delectatiõibus
 donec earuz obliuiscatur auelli. Itaq; noli negli-
 gere ex hmõr ⁊ similibus meditationibus facere
 quodam lixiutum: quod licet sit amarum. est tam̄
 mirabiliter malozum humorum. i. concupiscenti-
 arum purgatiuũ quo pungas seu laues oēm des-
 lectionẽ mudi ⁊ facile eã respues ⁊ abomiabe-
 ris territ⁹ amaritudine qua eã perunxisti. Et aut̄
 hoc gen⁹ lixiuij qd̄ ex timore concunctio appellat⁹:
 quotiēs placuerit cõficere possis: ecce modus de-
 scribimus conficiendi.

¶ **Q**ue compunctio que ex timore na-
 scitur varie ⁊ diuersimode in exercitio ⁊ medita-

tione potest assumi.

Ca. xvij.

Compunctio ex timo-
 re multipliciter nascit⁹. Primo cum
 quis pctã sua p̄terita ad meõriã re-
 ducit ⁊ quãtũ deũ offenderit: quan-
 tãq; penã meruerit: anxie recordat⁹.
 ⁊ inde tremēs ac timēs amarissime lacrimatur.
 Secdo cū q̄s defect⁹ p̄prios: passiões aie ⁊ d̄side-
 ria noxia adhuc i se: ⁊ si nõ regnãtia. agitãtia tñ
 ⁊ verantia diligẽter discutit. ⁊ q̄ tam parũ in eis
 expungnandis pficit etulans ⁊ dolens recordat⁹.
 Tertio cū q̄s pctõr meminerit q̄ post p̄uersionẽ
 snã p̄petrauit: q̄ ⁊ si nõ sunt crimialia: nõ tñ p ea
 dubitet deũ offendi quotidie ⁊ ideo lugẽdo ⁊ ti-
 mẽdo deplorat. Et de his tribus dictũ est supra
 de trib⁹ discussionib⁹ v̄l examiatõib⁹. Quarto cū
 hõ cõsiderat q̄ iudicia dei sunt inscrutabilia ⁊ ne-
 scit hõ an sit dign⁹ odio: v̄l amore: s̄ sciat se peni-
 tuisse: nescit tñ an solo timore p̄cuss⁹: an ex grã in-
 fusa concunct⁹ ⁊ cõtritus. ⁊ ita tot⁹ horrore concuci-
 tur nesciēs ⁊ incert⁹ qd̄ de eo fiet in futuro: an sit
 dãnand⁹ vel saluãd⁹. Quinto cū hõ breuitatẽ vite
 sue diligẽter attẽdit. ⁊ se adhuc tã paruz pficisse
 intelligit. ⁊ inde timore succendit⁹ ⁊ int⁹ concuncti-
 one irroratur. Sexto cum districti examinis ⁊ fu-
 turi iudiciĩ meminit: quo iudex vnicuiq; iuxta
 opa sua redditurus adueniet: vñ pctã sua agno-

c iij

scens erpauescit. Septimo cū homo magnitudi-
nem et multitudinē penarū infernalium pertractat et
cum se his dignum esse cognouerit vel cogitaue-
rit: multum incipit lugere et timere.

**¶ De utilitate compunctiōis et quo
modo cor purificat.** Ca. xvij

Asi in corde tuo stu-
diose ruminaueris et ex istis vel eo-
rum aliquibus frequēter cor tuum
repleueris: omnia dulcia fient ama-
ra: tunc transit mūdus a corde tuo
et concupiscentia eius. scilicet et concupiscentia carnis
et concupiscentia oculorū inde euanescit. nullāq; fo-
ris senties amaritudinem huiusmodi amaritudine inter-
ius adimplēt. Et ita cor tuū incipiet oēm dul-
cedinē mundi et affectionē et adhesionē respuere
siue sit gloria mūdi et uel honor uel fauor popula-
ris: gulā et luxuriā penitus ab hominari. Verus
ut in promptu habeas hoc genus compunctiōis
conficere: ecce sicut modum descripsim⁹ conficiēdi
sic ponam⁹ et artē: materiā uero conficiēdi colligēdi.

**¶ Generalis modus ad formandum
meditationes de morte.** Ca. xix

**¶ Editare igitur homo et
ab oculis tuis nunquā recedat quod post mo-**

dicum sis ab hac uita in aliā ignotā regionē trā-
siturus: et omnes res mūdi gloriā et bonorē et que-
cūq; alia in quibus in hoc mūdo delectaris hic
sis relictur⁹. Omni em̄ hora omni die fini et ultime
hore tue propinquas. Scrutare igitur et quātū po-
tes in te interdū affectū trāforma hoīs morien-
tis et forma in te et meditatiōe tua quasi statim mo-
riturus esses: et iam sit pñs quod sine dubitatōe ad-
huc tibi pñs erit. Vide igitur sic affectat⁹ quātū
tibi dolo inest. quātus cōscientie remorsus et in-
ternus clamor de malis delectatiōibus tuis: quā-
tum dolebis quod te nō emendasti et a delectatiōib⁹
te nō auulsisti: quod dei pcepta trāsgressus es. Nam
in illa hora uidebis quod meruisti et quid pmissisti.
Adhuc añ oculos singulas delectatiōes. uide sin-
gula uita et passiones quibus mō dulciter delecta-
ris. Cogita quod amarū erit tibi tūc a delectationi-
bus separari et quātū dolebis quod uiuens non fuisti
cōcupiscentiis mortuus. Deinde cogita et forma
in te talē affectū ut si aia tua statim deberet erire
quod libenter oēm delectationes relinqueres. quod gra-
tanter oēm laborē et penitentias arripes. si uitas
possis obtinere. Cogita deinde illa hora quod bre-
ue uidebis tibi omē tps uite tue et delectationum
tuarū. Tūc uidebis totū tps tuū trāsisse. quasi
somnia uel sicut umbra: maxime cū ppendis in-
stare eternitatē que nunquā finietur. Deinde cogita

quātus tibi erit dolor. ¶ pro taz minima delecta
tione breuissimi tps amisisti delicias leticiam et
gloriā sempiternā. Cogita etiā q̄ omēs iste dele-
ctatiōes nihil tibi tūc amplius p̄ferēt q̄ q̄ ama-
rā mortem faciēt amariorē. Tanto em̄ difficilius
hīc sepaberis: quāto pluribus rebus inordina-
tis cōcupescentijs fueris alligatus. Nō sap. O
mors q̄ amara est memoria tua hōi sano et pacē
habēti in substantia sua. Cum aut̄ talē affectū in
te formatū et cordi tuo imp̄sum senseris. tūc p̄ce
de vltorius cogitās q̄ illa hora certissime veniet
et est tibi inuitabilis. Omēs em̄ hōies moriunt̄
et mille generationes a principio seculi p̄terierūt:
ita et tu sequer̄. Deinde cogita q̄ illā horā deter-
minate p̄scire nō poter̄. s; in p̄uise veiet: forte hoc
āno: forte h̄ mense: forte hac septimana qz sic fur-
ta in nocte veniet qm̄ nihil de h̄ cogitab. s; multa
te actuz cogitabas. Nōnūq̄ etiā vt eo pl̄ timor
p̄cupiscētias tuas excruciet et expurget. reuolue
ordīnē quo ad mortē deuenies. Siquidē mortez
vt cōtter p̄cedit infirmitas grauissima. Cogita qm̄
ta h̄ erit infirmitas q̄ grauis debilitas qm̄ cor tuū
p̄nimo dolore rumpet. Cogita quō tunc erit cor
tuū depressum: ac si totū mūdū sup se cōtineret.
tum p̄pter infirmitatis magnitudinez tum p̄pter
naturalis inclinationis esse suuz appetentis. mi-
rabilem horrorem. tum propter timorem de pec-

catīs et de futuro iudicio et sic tandē sequit̄ mors
Itēz aliq̄n p̄pone oculis tuis imaginē. alicuius
hōis moriētis et diligēter respice formā modū et
ordīnem quibus ad mortez deuenitur. Nigrescit
totum corpus: omnia membra rigescūt: oculi ver-
santur r̄. Deinde cogita qualiter demones adue-
nient expectantes sicut rugientes preparati ad
escam si quid de suo in anima potuerint inueni-
re: et qualiter immundi spiritus anime egredienti
obuiabunt querentes in ea opera sua vt secuz eā
trabant ad inferni profunda. Deinde cogita qua-
liter anima de corpore egressa statim ante tribu-
nal iudicis statuitur iam tūc sententiam receptu-
ra que ex hoc tunc vsq; in secula non mutabitur.
Deinde sequere funus ad sepulturas et vide quo
modo caro misera propter quam tanto tempore
quesiuit delectationes terre traditur et vermibus
esca paratur et tradit̄ p̄petue obliuioni. Ex istis
et similibus bene considerabis q̄ gaudium et de-
lectatio mundi sit instar puncti. transit sicut um-
bra et q̄ homo sit hīc velut hospes noctis vnius.
Econtrario nōnunq̄ debes tibi affectuz assume-
re iusti viri moriētis et ad mortem bene dispositi:
cogitando q̄ letus talis erit qui prius penituit
et se a delectationibus purgavit et nihil hīc vitio
se dilexit. et sic de singulis.

Bonaes meditationes de extremo
iudicio quibus homo poterit sibi scutere timorem. c. xx

Deinde oculum men-

talem verte ad extremum iudicium ut
ex eius memoria amarissima amare
scant omnia dulcia. Cogita igitur quā-
tus timor quātus clamor quāta fi-
et admiratio cū tuba archangelica sonuerit: cū ful-
gura terribiliter splendent: tonitrua mugiant:
cum ad terrendum peccatores sol obscurabitur et luna
non dabit lumē suū. Cogita quid cordis tūc habe-
bit peccator. Cogita qualiter tūc vniversi mortui
resurgent tractantes vnusquisque secum quod boni egit
vel mali. Et boni quidē cū ineffabili leticia expe-
ctabunt iudicē: Iniusti autē indicibili terrore times-
bunt de aduentu et facie iudicis dicentes. Quō-
dōte super nos et operte nos a facie iudicis: tūc em-
abit et recessit non est quo eant et emant oleum merito-
rum. Crederet deinde et speculando occurrere. et vi-
de iudicē venientē cum potestate magna: cum se-
nioribus populi: comitatibus angelis vniversis et
sanctis. Deinde reuolue amarum illud diuortium
cum sepantur oves ad hederis. Et nūc quidē sunt
duo in domo vna in mola vna sed tunc vnus assu-
metur et vnus relinquetur nūc ammodo coniū-
gi. Transforma in te affectus eorum qui a sinistris

sunt quibus dices. Ite maledicti in ignem eternum. quō-
lam erabunt dicentes. Ecce hi sunt quos aliquā-
do habuimus in dextris. quātus eis dolor: quātus
luctus. Deinde assume affectum eorum qui a dextris
sunt: quātō repleti sunt gaudio quod pro tam modis-
cis laboribus eterna premia meruerunt. Cogita quomodo
districte fiet ibi examinatio operum locutionum et me-
ditationum et malorum affectionum omnia ibi nuda erunt
et aperta etiā que hic fuerunt palliata. Nam hieru-
salem scrutabitur in lucernis et inuenient nonnul-
li babilonij qui ciues putabant fore hierusalem. Tes-
tis erit ibi diabolus qui ostendet nobis peccatum quod
commisimus: tempus: quā: et locum vbi peccauimus et di-
cet. Equissime iudex iudica hūc esse meum ob cul-
pam qui tuus esse noluit propter superbiam. Accusabit
propria conscientia. sed et sancti angeli accusabunt.
Ibi tempus insignia passionis sue ostendet et malis be-
neficia incarnationis improbabit eo quod ea contem-
pserunt et ingrati fuerunt. Deinde profert iudex senten-
tiam definitiuam a qua nullus potest appellare. nul-
lus contradicere: nullus subterfugere: nullus se de-
fendere valebit. Cogita quid amaritudinis: quid
doloris: quid horroris contineat sententia illa. Ite
maledicti. Cogita quid dulcedinis: quid admira-
tionis et gaudij habeat vox illa: Venite benedicti
Interdum etiā cogita de particulari tuo iudicio: et
forma meditationes exprimis suo modo.

re: carens tam luce. Ibi intolerabile frigus: fetor
pessimus: tenebre palpabiles: vermes immorta-
les. Ibi est pena in omni sensu: in omni membro. Vi-
sus videbit laruales demonum facies: mirabiliter
suo terribili aspectu affligentes. Auditus nil aliud
audit quam fletus plactus et ululatus et vocem illam
heu-heu-ve-ve-ut quid fuimus nati: ut quid a deo
creati: ut quid non primus maledictus deus et male-
dicta trinitas que nos creauit ad hanc penalita-
tem. Ecce hoc est carmen quod ibi cantant continens la-
mationes et ve. Cogita de illa miserrima socie-
tate demoniorum: et crudelitate torzorum: quoniam sunt
sine misericordia: in torquendo non fatigantur. ad mi-
sericordiam non commouentur: sed penam omnibus mo-
dis quibus poterunt augebunt. Ipsi insultant di-
centes. Vbi nunc gloria: vbi voluptas: vbi ho-
nor: vbi altus status: vbi diuitie imense: vbi poten-
tia: vbi dignitas: vbi prelatura: vbi dominium. Quid
nunc pre sunt omnia que fuerunt: tam breuia tam cito transe-
untia. Cogita quod quiuis ibi plus in illis membris
punitetur per quam amplius deliquit siue in lingua si-
ue in corde. Et quantum plus quis se extulit et in
delitijs fuit: tanto plectetur ibi pena grauiori. Cogi-
ta etiam de penis interioribus. et maxime de priua-
tione visionis diuine que excedit omnem penam aliam. Co-
gita quod sunt eternaliter anathematizati et eieci ab
illa superna et gloriosa ciuitate hierusalem nunquam illuc re-

S Qualiter homo per memoriam pena-
rum infernalium timorem acquirat et punctorem. Ca. xxj

¶ Inde verte oculos

D ad regionem danatorum et carcerem mi-
serorum diligenter scrutans: que ibi
agantur: qualis sit illa mansio: et quis
locus. Quia autem mens nostra ceca melius per visi-
bilia et sensibilia ducit ad noticiam inuisibilium: ideo
ut illas penas melius sentias potes tibi assume-
re similitudines a sanctis super hoc in scripturis po-
sitas. Aspice igitur infernum chaos horribilissimus
locus subterraneus et profundissimum totumque tenebro-
sum. puteum profundissimum et totaliter ignitum. forna-
cem totam incensam et terribiliter flammatam. ciuita-
tem magnam: tenebrosam: obscuram totam incensam et
ardentem: plenam infiniti populi multitudine clamantibus
et ululantibus pre dolore et ardore et exinuida semutuo
mordentibus: tanquam si canes rabidi simul essent
coniuncti. Cogita deinde penarum acerbitates.
Ibi est calor nimius cui noster hic calor in nul-
lo est comparabilis. Ibi frigus intolerabilis cui
nullum frigus mundi in aliqua comparatione potest
equari. Et ita cogita de singularum penarum intensio-
bus et curciatibus. Cogita de penarum multiplici-
tate. Ibi ignis inextinguibilis: abundans ardo

dicuntur. Cogita de verme conscientie qui nunquam morietur qui non cessat: clamat et affligit quod propter tantas modicum gaudium ad instar puncti ad illas penas descenderunt. Item cogita de passionibus anime ire et inuidie, quibus affligunt. Nam iracundia inuidia et maxime in ipsis regnant. Item diligenter ruminata pena eternitatem que omnibus penis grauius affligit, pena nullus est finis, nulla ibi redemptio. Post mille milium annorum non propinquat finis quia nullus est finis. Dis et similibus meditationibus timorem domini concipies et concupcionem salutarem concipies ut sic affectiones tuas a rebus inferioribus auellas. Oportet autem te longo tempore in his exercitijs immobilari, et cum huiusmodi meditationibus ac alijs virtuosioribus maxime in remedijs vitiolorum de quibus postea dicit ipsas affectiones expurgare: alias ulterius ascendere non possemus. Nam quantum affectiones carnales et terrenas abiecerimus tanto amplius spirituales adiciemus: si parum parum: si multum multum. Ergo a timore domini secundum prophetas debemus perire spiritum salutis. Est enim initium sapientie timor domini: et in ipso debemus nos studiose exercere, et cor nostrum purgare ut ad caritatem possimus peruenire. Unde sapientia. Initiandi sunt a timore ut ad caritatem perueniant. Fides ergo quod congrue diuina scriptura puritates cordis fidei ascribit, iuxta illud. Fide purificas corda corpeo quod timor qui est pri-

mus effectus fidei euellit et extrahit cor ab inferioribus affectionibus et vitiolis inquinamentis. Est igitur primus gradus scende ascensionis qua tendit ad puritatem cordis fides vel timor qui est eius affectus. De secundo gradu secunde ascensionis qui fit per spem et desiderium celestium et spirituum rerum quibus purgatur et sanatur homo a secunda impuritate cordis. La. xii

Sicut fides timore futurum iudicium ac suppliciorum metu facit vitiorum contagia declinare concutens quodammodo medullitus omnia interiora et extrahens ab inferiorum vitiosa affectione et inhesionem. Ita consequenter spes mentem nostram de huiusmodi affectionibus auulsam, et non eleuatam: imo timoris pondere depressam de presentibus auocat et ad superiora eleuat, et vniuersas corporis voluptates vel mundi vanitates celestius premiorum expectacione contemnit, insipientis suspicere sursum et mente aspirare ad illud sublime gaudium quod spes interiorius repertauit. Igitur si cor tuum iam ab intimis abstractum timore senseris: noli iam stare: noli te esse in toto putare. Si stare cepisti iam descendisti. Siquidem cor tuum vacuum ab affectionibus esse non potest. Si igitur sit notis vacuatus impleatur celestibus et sanctis affectionibus. alioz

D

quā rursus descēdit. Nū etiā cū te in timore pur-
 gas expedit. vt interdū in spe respiras. Sed mul-
 to aliter ad spem ascēdit qui diutius iam in timo-
 ris pfectu cor purgavit. Igit̄ tra scdas cordis
 impuritātē que in eo p̄sistit q̄ affect⁹ tuus adeo
 est cōcupiscentijs infectus vel ex reliquijs cōcu-
 piscentiāz depressus et infirmus factus vt non
 sapiant ei celestia ascēditur p̄ spem. Nam spes sa-
 porem eternoꝝ ingerit ⁊ affectū ad superiora re-
 stituit. Sicut igit̄ superius dictū fuit q̄ homo p̄
 adhesionē p̄mixtionē siue affectionē inferiorū fit
 impurus: ita p̄ adhesionē ⁊ affectionū superio-
 rū fit purus ⁊ acquiritur quedā puritas cordis
 id est affectus ad celestia et spūalia. ⁊ hoc fit per
 spem. Igit̄ o homo imagine sup te locum quē-
 dam totū purū ⁊ mundū. Infra te hō locū quen-
 dā: totū inq̄etus: totū turbulētus ⁊ in cōtinuo mo-
 tu existentē ⁊ totū turbidū ⁊ impurū. te hō in me-
 dio p̄sistentē. Quāto igit̄ descēdis ad locū infra-
 tātō magis efficeris inq̄etus p̄ cōcupiscentias: in-
 stabilis p̄ varia desideria: impurus p̄ immūdas
 affectiones ⁊ p̄ mixtionē immūdorū. Quāto hō
 supra ascēdis p̄ iugem meditationē cōtinuā af-
 fectionē desiderii ⁊ spem ⁊ celestii admixtionē
 t̄nto magis eris quietus ⁊ stabilis: vnā illā desi-
 derans esse scz in atrijs hierl̄m: tanto etiam eris
 purior per meliorum te admixtionem.

De compunctione per amorem
 qualiter se in ea exercebit. Ca. xxiij

Superius cum per ti-

morem tremefactus cepisti coact⁹
 ascendere: medicinā quandam tibi
 dedim⁹ malorū humorū quib⁹ ab
 ascensu impediēbaris purgatiuam

Sed quia adhuc infirmitas tibi ex h̄mōi humo-
 ribus remāsit ⁊ infectio gustus vt minus possis
 ascēdere quia minus spūalia sapis ideo ad sani-
 tatē tuā recipe aliā medicinā de spe venie genera-
 tā. viz cōpūctionē et amore. Nā si p̄ spem deside-
 ras ascēdere i hac p̄pūctōe marie d̄bes exercere
 Cōficiť aut̄ h̄mōi p̄pūctōe p̄cipue duob⁹ modis
 licet mltis alijs modis possit cōfici. Primo cū
 iā timore ⁊ timorū horrore excitat⁹ diu ascēdisti:
 mltā bona opa ⁊ deuota exercitia p̄fecisti. ⁊ a nox-
 ijs cōcupiscentijs fueris deprivatus ⁊ adeo ascē-
 disti vt ad spem venias. Cumq; in spe steteris tūc
 a longe videns hierusalem celestem ciuitatem vi-
 sionis pacis quod in timore non potuisti. Inci-
 pis sepe ad eā respicere ⁊ ei⁹ admirādā pulchri-
 tudinē p̄siderare: cui⁹ illect⁹ pulchritudie ic̄tpis
 suspirare: gemere ⁊ plorare q̄ adhuc sis tā remo-
 t⁹ cupisq; dissolui ⁊ esse cū xp̄o clamās. Quis li-
 berabit me de corpore mortis huius? Itaq; con-

si dēas te adhuc ab illa supna hīerlm lōgius pe-
grinari incipis dulciter flere ac sepius deplorare
q̄ nō poteris illac puenire. Secūdo nascitur hec
compunctio cum studiose in corde tuo rumīnas
et enumeras beneficia dei que tibi taz multa et tā
magno affectu dedit. Incipis cōsiderare tuas in-
gratitudinem: et quodā interno desiderio incipis
dilatari et extendi in amorē dei tui qui tibi tanta
contulit beneficia. Et hec est cōpunctio pietatis
nascēs de fonte caritat̄ q̄ valet mirabiliter cōtra
secundā impuritatem cordis. Et aut de pmissis
duobus modis habeas vñ te possis ad hanc cō-
punctionē facilius inflamare sequitur mod⁹ quo
possis formare et erigere meditatiōes tuas de ce-
lesti beatitudine.

Generalis modus formādi medi-
tationes de regno celoꝝ ad habendā p̄p̄tionē
et desiderium ad ip̄m obtinendum. *Ca. xliij*

Deteris autē d̄ celesti

illa patria similitudines sensibiles
assumere a sanct̄ p̄ nostra capaci-
tate adiuuentas. Est igit̄ ciuitas il-
la gloriofissima amplitudine: et ca-
pacitate p̄maxima ex auro mundissimo: gēmisq̄
p̄ciosissimis mirabiliter p̄structa: singule ei⁹ por-
te sunt ex singulis margaritis. Est item campus

speciosissimus oīm floꝝ pulchritudine decoras-
tus. Ibi semp est estas amenissima. Ibi odorum
suauitas fragrantissima et oīm delectabiliū copia.
Cogita et totis viribus teipsum totū ad cogitan-
dum recollige: vt videas quātum sit gaudiū deū
semp per essentiam intueri. summā et indiuiduam
trinitatē mūdo cordis oculo inspicere in qua res-
lucet oīs pulchritudinis, oīs dulcedinis oīsq̄
bonitatis exemplar essentialē: in qua visione oīa
videbis oīa q̄ velis scies: et ea visione oīm boni-
tate oīm gaudio et leticia repleberis. In ea beat⁹
eris et beatissima beatitudine q̄ deus est p̄frueris.
Cogita quātū sit gaudiū dño iesu semp assistere
et eius sanctissimā et gloriofissimā hūanitatē sem-
per asp̄cere: cū Petrus videns eū transfigura-
tum optabat sic semp p̄manere. Quā magnus est
gaudiū videre illum in regno suo sublimē et glo-
sum qui p̄ nobis in hoc exilio quōdam paup̄ ve-
nerit et ul pariter et pegrin⁹. Cogita quantum sit
gaudiū interesse societati celesti curie. quanta leti-
cia reginā celi matrē dei cū ceteris virginib⁹ in-
tueri: quāta leticia et exultatio interesse a gminib⁹
angelozū: letari cum patriarchis, p̄phetis, aplis
martiribus et p̄fessorib⁹. Cogita de doribus cor-
poris tui quib⁹ ip̄m corpus beatificabis: videlicet
de eius immortalitate impassibilitate: summa acili-
tate et gloriofissima speciositate. Cogita de dorib⁹

anīme quibus sp̄a aīa implebitur tam bt̄a: q̄ sunt
plenitudo scientie quantū ad vīm rōnalem: replē
tio iusticie quātū ad vīm cōcupiscibile: supfluen
tia leticie quantus ad vīm irascibilem. Cogita ex
his dotibus p̄ncipalib⁹ q̄ ml̄ta alia magna do
na et ineffabilia consequeris videlz securitates vt
iam nō timeas eici: non timeas a carne satana
vel mundo vinci. Item libertatem ad faciendum
quodcūq; volueris. Item voluptatem mundissī
mā et iocundissimā in corpe et in anima. Itē amī
citiā: amorē: honorē: cōcordiā: et perfectissimā
caritatem. Et breuiter omnia colligēdo habebis
quicquid volueris et qd nolueris non habebis.
Qualiter homo ex memoria bene
ficioꝝ dei inflametur ad deuotionē et accendat
ad compunctionem.

Ca. rrv

Verum vt maiorē ha
beas fiduciam sperandi et futuras
gloriā optinendi. debes nonnunq̄
signa dilectiōis que tibi dñs tuus
eribuit studiose reuolucere et eius
beneficia diligentē cōsiderare et tali cōsideratōe
accendi quasi quibusdam stimulis ad reamandū
Cogita igit̄ p̄mū q̄ sit magnū signū dilectionis
dei tui q̄ te q̄ toties eū offendisti: toties ad eū ter
ga p̄tisti: toties ab eo recessisti. toties grauissime

peccasti. quotiens reuertī volebas ip̄te suscepit
dolenti peccata indulgere: emēdantē et corrigētē ad
iuuit. Dinūmera beneficia naturalia que tibi cō
tulit si potes. Creauit te et esse dedit tibi ex nihilo
sed esse p̄ncipaliter et speciosum sensibile et viuū
q̄nq; sensibus decoratū. Dedit tibi p̄ceteris crea
turis inferioribus intellectū quo ceteris animā
tibus p̄mineres et deū tuū cognoscere posses. et
veritatē ipsaz intelligere: et hūic intellectui tuo lu
mē vultus sui infudit et magnā claritatem lumi
nis naturalis dedit. Dedit tibi mēorias qua simi
llum rerū simulachra reponeres donec alicuius
tibi placeret reminisci. Similiter dedit intellectū
possibiles vbi intelligibilium sp̄s iterū occurrē
das collocares. Fecit aīam tuā tante dignitatis
tateq; nobilitatē: vt n̄h̄ il eas replere n̄h̄ il' ve pos
set sp̄i illabi nisi sc̄tā et gl̄iosissima trinitas vnus
de⁹ ad cui⁹ imagine et similitudinē te creauit. Quid
plura: Dedit solē vt luceret tibi p̄ diē: lunā vt tibi
luminaret p̄ noctem: oīmq; inferiorē creaturā ad
tuum fecit obsequiū: et ad tuū ministerium ordi
nauit. Deinde cogita de donis gratie tibi collat
Dedit enī tibi contritionem et dolorem de pec
catis: et ab iniusticia reuocauit: et iusticiā infudit
quod est solius dei: qd tū multis negauit. Dedit
et inspirauit voluntatē q̄ te velles emēdare tem
pus et locum ordinauit vbi et q̄n te emēdare pos
d̄ iij

les. et hec omnia multis te melioribus non dedit. Cogita de donis supercellentie que tibi contulit: vide licet quod dedit tibi dilectissimum filium suum. Primo in incarnatione. Nam propter te natus est. propter te crucifixus est. Deinde in altaris sacramento in cibis et potum. Misit tibi spiritum sanctum in signaculo accipiens: in privilegium amoris: in anulum desponsationis. Ut autem te amplius ad amorem et devotionem et compunctionem pietatis eleues: cogita quod multa propter salutem tuam dominus ille magnus pergit. Sicut deus locutus est cum patribus. apparuit in figuris: loquebatur in prophetis: eduxit de egipto: induxit in terram promissionis et infinita miracula et mirabilia fecit. Et quid autem fecit hec omnia. nisi desiderio et amore tui: ut tu celorum regnum et eternam beatitudinem posses promereri: ut in cognitione celestium intellectum tuum illuminaret et affectum ab infimis purgaret: Hec omnia spem tuam et affectum sursum debent erigere in amorem dei tui. Ut autem hec et similes meditationes de beneficiis dei amplius te moveant debes tenere hunc modum: et talem affectum formare in meditando: ut diligenter inquiras magnitudinem et potentiam benefactoris tui qui tibi hec omnia contulit. Nam est potentissimus ut potes videre in rerum creatione. Est sapientissimus ut apparet in earum gubernatione et providentissima dispositione: unde pro magno debes habere si quid quantumlibet

modicus tibi tribuerit. Secundo debes advertere et cogitare quantum sollicitudine et quanto desiderio. hec tibi beneficia tribuit. Ab eterno deo tibi dare disposuit: ab eterno pre-disposuit. Ab eterno deo te actualissime sine cessatione cogitavit et tibi benefacere ab eterno preordinavit. Sic fuit semper et est circa te sollicitus sicut erga integram urbem vel totum orbem: sic intendit tibi sollicitus pro te ac si vacaret a ceteris. Tercio omnia beneficia divina generaliter humano generi collata ita tibi debes assumere et attrahere ac si tibi soli forent collata: ut cogites. Ecce propter me totum mundum creavit: et omnia in eo. propter me crucifixus est. Et istud non modicus ad maiorem caritatem et gratitudinem te accendet. et tantis beneficiis amplius obnoxium te reddet. Sed et te ipsum debes attendere et mirare: quod tam vili: tam indigno: tam tepido et tam ingrato tanta beneficia tanto tribuit affectu et amore.

Incipit de tertio gradu huius ascensus qui est in caritate et puritate cordis: et in quo consistit iste ascensus: et qualiter homo potest scire quando venit ad istum gradum puritatis vel caritatis. *Ca. xxvj*

A premissis ascensionibus et ascensionum gradibus versatur omnis labor incipientium et proficientium et hucusque magnis laboribus multis do-

loribus, vigilijs, ieiunijs, lectionibus, meditatio-
nibus, ope manuū alijsq; deuotjs exercitijs et ope-
ribus pietatis laborāt vt hīc veniāt. Nec potest
hic ascendere tepidus aut negligens vel remissus
nō mollis aut piger. Siquidē nō est parui laboris
in prima ascensione p̄teritam vitam dimittere
plangere et penitere et dignos fructus penitētie
facere. S; multo maioris laboris vel saltē longi-
ozis est inueteratam cōsuetudinem p̄torē vince-
re, inordinatam affectionem et inclinationē ad in-
feriora deserere: immūditiam et impuritatem et af-
fectionem contractam expurgare, appetitum glu-
le extinguere, luxurias deprimere, iram ac inuidiā
suffocare, supbias debellare, et sic de alijs affecti-
onibus vitiosis, que oīa spectāt ad purgationes
timoris. Sed adhuc multo plus laboriosum vel
saltem altior gradus est deinde totam animam et
affectiones quantum ad hunc gradum pertinet
ad celestia erigere et p̄ spem in celestibus habita-
re. Ecce quāta et quā magna sit inter ascensionē et
ascensionē ascēsiō inter timorē et spem quātū ad p̄n-
tem cōsiderationem distantia ascensus et labor p̄-
ueniendi. Sed qui hucusq; bene profecerit iam
vicinius puritati et caritati propinquat: licet ad
huc per aliquos gradus euz ascendere oporteat
Oportet em̄ q̄ longo et diuturno tēpore in istis
duobus gradibus timoris et spei ascendendo et

descendendo se exerceat affectiōes noxias supbi-
am iram gulam et ceteras debellare: humilitate:
castitatem ceterasq; virtutes quodāmodo in natu-
ram transformādo. Sunt duo in quibus p̄fectio
istius tertij gradus puritatis et caritatis consistit.
Primum quod homo iam induit affectum virtutum
et ipm quodāmodo in naturas transformauit, ita qd
virtutes operantur non iam ex timore pene coa-
ctus uon ex spe remunerationis attractus. Sed
solo bonitatis affectu indito delectatus, et eodem
affectu puritatis et caritatis ipsam maliciā et im-
mundiciā perhorrescit amore videlicet et deside-
rio virtutis interius habituato, et in interiori de-
lectatione virtutum: nec operatur iam ipas virtu-
tes reluctando oblectationibus immo ipsarum
virtutum affectus medullitus retinens quicquid
illi virtutum affectui contrarium fuerit: non solū
non corde recipit verumetiam summo detestatur
horrore. Iste est qui operatur bonus propter bo-
num: boni delectatus affectu. Nam qui inperata
impugnatione vitioruz pacis iam securitate per-
fruitur et transit in ipius virtutis affectum: iugē
statum illius boni cūsus iam totus est retentabit
quia damno intime puritatis nihil credit esse dā-
nosius. Nec enim carius ac preciosius quicquid
presenti iudicat puritati, cui pena grauis est vel
virtutum pernitiōsa transgressio. ¶ Hinc nec

reuerentia bñane pñtie quicq̄ adiiçiet honestatē
nec minuit solitudo: sed vbiq̄ secū semp̄ circū
ferens arbitrium: non solū actuū: s; etiā cogitatio
nū suarū conscientiam nullam mentis recipit im
puritatem. Scdm̄ est q̄ sicut affectus virtutū est
In eo habituatus mō pdlcto, ita affectus sit deo
p̄ ardentē amorē vnitus, ⁊ ad diuine voluntatis
beneplacitum semp̄ ex seruoze paratus ⁊ in diuis
na speculatione erectus. Siquidem ei adheret per
seruidum amorē ⁊ ad eius intuitum om̄e perhor
ret vitium ⁊ peccatum. eius amore ⁊ intuitu ze
lo semp̄ est accēsus. veritatem vbiq̄ zelat. seruet
sapientie studijs: huic amica sanctitas vite ⁊ mo
rum disciplina: cuius mores erubescunt iactanti
am: abhorret detractionē: inuidiam nescit: supbi
am detestant: oēm humanā gl̄iam nō solū fugiūt
s; ⁊ fastidiūt ⁊ stempnūt: oēm in se carnis ⁊ cor
dis impuritatem vehemētissime abominātur ⁊ p̄
sequūtur: om̄e deniq̄ tanq̄ naturaliter ⁊ qd̄ malū
est respuūt. ⁊ quod bonū est amplectūtur. Sic est
mōs pinguis i quē q̄ ascēderit ingrediēs ⁊ egre
diēs pascea inueniet. Ingrediēs int̄ in vī occupi
scibili inueniet gaudiū in spūscō: longanimitatē
benignitates: modestiā ⁊c. In irascibili fortitudi
nem: cōstantiam ⁊ perseuerātiā: patientiam ⁊c.
Intellectu sepe ultra se ascendit ad intuitum di
uine speculationis. licet p̄ speculum in enigmate

Foris egredit ⁊ cognitōne ⁊ pulchritudine crea
turarū in amorē accendit creatoris. Compa istū
statum ad illum de quo superius fuit dictū. Adā
fuisse constitutus. ⁊ vide quantū iste ab illo distat.
Dic est status perfectionis. hic est mōs puritatē
⁊ pfectus ascensus pfectionis vere caritatis. Qui
potest ascendere ascendat: qui potest capere ca
piat s; decedat segnes laborcm fugientes. Quā
uis hic status pfectionis nisi dei speciali gratia
a nemine acquiritur. gratia tñ dormiēt: bus negli
gentibus ⁊ nō coopantibus nō datur: ergo mili
cic sp̄s amor ē discedite segnes successiue tamē
pnt̄ repetere ⁊ diuti⁹ exercitijs appropinquare.
¶ De tribus gradibus ascēdendi cōs
tra terciā impuritātē quib⁹ hō successiue disponi
tur vt deo pfecti⁹ possit inherere: *Ca. xxvij*

Ed quia superius di
ctū fuit: quia terciā impuritas cor
dis consistit in quadam inhabilitate
⁊ idoneitate adherendi deo ⁊ co
gnoscedi eū. Vñ etiā affectibus iā
purgatis et spe recepta forsitan non tñ semp̄ hō
est idoneus ⁊ habilis deo adherēdi: ⁊ in ip̄o quie
scendi p̄ affectū cū tñ hoc vnū esse dixim⁹ in quo
altior gradus puritatis ⁊ caritatis consistit. Ideo
dicendū quō hō successiue ascendēdo fiat ad

hoc idoneus ut sic fiat plenius purus qui terciā
expurgat impuritatem. Nū iterum oportet te no
uas ascēiones in corde disponere quibus discas
et assuecas iugiter deo per caritatem adherere.
Pro quibus ascensionibus disponēdis scire de
bes: quod christus iesus deus et homo dei et hominum me
diator: ipse est via per quam ad diuitatis noticiā si
mul et amorem debes ascendere secundum Augustinum. vii. con
fessio. Ad hoc enim precipue christus carnes assumpsit
ut qui deum spiritualiter intelligere non potuimus per
christum verbum caro factum ascenderemus ad notici
am et amorem spiritualem. In christi ergo vita et morte
constitue tibi triplicem ascensionem per deuota ex
ercitia. Prima ascensio sit ut affectu quodam dul
ci et desiderio cordiali. licet quodammodo carnali ad
heras christo: comiteris christum iugiter circa christi vitam
et mortem affectatus et eius presentia et recordatione in
tuis exercitiis delectat. In hac prima ascensione
vel primo affectu potes diuersimode variare tuus
exercitium: sicut christum in vita multi diuersimode af
fectati et variis intentionibus sequebantur. Aposto
li enim primo sequebantur eum sola eius presentia cor
pali delectati eius colloquio recreati: eius dulce
dine et affabilitate allecti. Et tu etiam primo huiusmodi se
quere christum esto in eius comitatu. Cogita quod fuerit
eius presentia dulcis. Cogita corporis eleganciam
et speciositatem. Nam speciosus forma pre filiis ho

minum. Attende suaves eius sermones et dulcissimam
doctrinam et attende modum quo christus se in omnibus
habuit quod dulciter et benigne verba illa melliflua
protulit. Attende modum quo interius se habuit: quod
ab intra mitis et benignus et suavis. Attende in eo sen
sus maturum aspectum venustum. Cogita in christo pro
fundissimam sapientiam in corde. venustissimam eloque
ntiam in ore. optimam morum dispositionem in exteriori com
positione. Hoc modo apostoli sequebantur. Alii quidam seque
bantur ut eorum christus sanaret infirmitates. Seque et tu
cum interdum hoc modo et humiliter prostratus adora eum
dicens. Domine si vis potes me mundare vel ihesu filii
dauid misere mei. Quidam sequebantur eum propter mira
cula eius. Et tu mirare potentiam eius in miracu
lis. Naturas mutat. elementa commutat. demones
fugat: omnemque infirmitatem sanat. Ex his discere eum
esse deum qui nature suos effectus in primo eis in
didit naturales salua sibi semper obedientiam in omni
bus etiam ad effectus supernaturales producidos
Et similibus modis potes variare exercitium et
affectum in primo ascensu. Sed scias quod licet hec
exercitatio in re spirituali satis utilis sit: scilicet
occupare se circa mores et gestus iesu christi do
mini nostri: tamen quantum ad ascensum ad chri
sti amorem non sufficit: immo de per se parum
prodest. Quid profuit inde pilato. herodi vel
phariseis. quod christi mors. vel gestus aut presen

tiam corporales viderūt qui eū imitari noluerūt
Igitur terminus huius prime ascensionis secundum Bern.
sup cantica. erit tibi: ut sicut apostoli hoc affectu tra-
cti omnia mundi diuitias etc. reliquerunt: ita et tu
in isto gradu pseuerabis ut cor tuum illa suauitas
occupet et totus sibi ab amore vniuerse carnis ac
carnalis illecebre vendicet. id est breuiter homo cor suum
in tali exercitio debet extendere in affectus et amo-
ran humanitatis christi ut omnis affectus suus et ap-
petitus ad dulcedinem humanitatis christi transferatur.
Secundus ascensus per vitam et passionem christi est iam ali-
quantulum altius ascendere et non solum circa christi
humanitatem se exercere. sed ut Bern. dicit. in homine
christo deum inuenire licet non deum nudum neque
nudum hominem: sed et christum deum pariter et hominem
comprehendere: christumque ut deum pariter et hominem di-
ligere: diligere et adorare. Multum quidem fructum
in exercitio confert circa vitam et passionem christi domini si
quotiens legis vel cogitas christum hoc vel illud fe-
cisse vel sustinuisse: tale tibi conceptum de christo pote-
ris formare et tibi lucide deum et hominem representet
id est unam personam significet que simul est deus et ho-
mo ut quicquid legis vel cogitas christum fecisse siue
in mortuis suscitandis: siue in miraculis facien-
dis: hominem fecisse christum non dubites: quicquid christum
legis sustinuisse. siue in manuum perforatione et pedum
conclauatione: deum credas indubitanter sustinuisse

et hoc propter persone vanitatem in que diuitas et huma-
nitas sine naturarum permixtione subsisterat et hoc cre-
dit quilibet verus christianus: sed quanto lucidius com-
cipit deuotus. tanto in christi vita. passione et mira-
culis pinguior erit affectus. Si christum hominem co-
gitas inde tibi dulcis affectio et magna fiducia
quia homo mitissimus: benignissimus. nobilissimus
suauissimus totus decorus gratiosus et formo-
sus. Inde tibi fiducia accedendi: adorandi et faci-
lior conceptus. Nam facilior est nobis humanitatis
noticia ut puta menti impressa: quam dei a mente remo-
tissima. Sed si christum deum cogitas: inde tibi omnia ver-
ba facta. miracula. gestus magis appareret metu-
da. terrenda: horrenda et admiranda. Et sic si vtrum-
que in christo intelligis et concipis. magna tibi nascetur
deuotio: amor et fiducia. Et rursum timor et reue-
rentia. Tercius ascensus est iam per humanitatem christi
ad spiritualem affectus assurgere et iam ipsum deum per
speculum in enigmate mentalibus oculis intueri
et sic ex humanitate ad noticiam et amorem diuinitatis
peruenire. Et hic merito abicitur tertia mentis im-
punitas per adhesionem dei. Et per huiusmodi mentis intuitum
et adhesionem et transformationem incipit quodam-
modo homo unum spiritum cum deo fieri et extra seipsum trans-
gredi. et ipsam veritatem intueri. et ad unionem et ad-
hesionem habilitari. Unde august. vii. confessionum. Nam
inquit admonitus redire ad meipsum intraui ad

intima mea duce te et potui quoniam factus es adiutor
meus: et vidi qualicumque oculo anime mee super eun-
dem oculum anime mee: super mentem meam lucez domini
incommutabilem: non habet vulgarem et conspicuas omni
carni: nec quasi ex eodem genere grandior erat tam-
quam si ista multa multoque clarius claresceret totum
quod occuparet magnitudine: non hoc illa erat sed
aliud: aliud valde ab istis. Qui novit veritatem no-
vit eam: et qui novit eam: novit eternitatem: caritas
novit eam: O eterna veritas et vera caritas et
cara eternitas: tu es deus meus tibi suspiro die
et nocte. Ecce hic est ultimus ascensus in hac pe-
grinatione donec ascendamus ad dei essentialem
visionem. Sed caueat hic bestia ne tetigerit mon-
tem: hunc caueat impurus adhuc ne appropiet.
Nam bestia que tetigerit montem ipsa lapidabitur
Et etiam circa has ascensiones modum habeas te ex-
ercitandi: etiam hoc sic et in precedentibus generale modum
meditandi de vita et de passione christi curavimus annotare
De figuris prophetis et scripturis circa incar-
nationem christi: Ca. xxviii.

Arca opus nostre re-
deptionis versat materia totius diuine
scripture. et omnia in scriptura ad ipsum re-
feruntur. Ipsum futurum testamentum veteris
pronunciat: ipsum factum et impletum. novum clarius de-
monstrat. Cogita igitur quod multa in figuris gestis

factis oraculis apparitionibus per reges per prophetas sa-
cerdotes ipsum opus precesserunt et hoc intellige
magnitudinem huius operis quod erigit gratitudinem.
Cogita tuam ingratitudinem et in affectum respectu
desiderii antiquorum. Pertracta antiquorum desiderium
Mirare tuam et multorum circa hoc opus tepiditatem.
De annuntiatione domini. Ca. xxix

Qui premissis figuris

implendi venisset impletudo temporis et
christo desiderium primum implere placisset
missus est angelus Gabriel qui virgini
nunciaret dominum incarnandum. Hic erul-
ta iam patrum desideria et precedentia ora-

cula impleri. Attende angelus reuerentiam ad mariam. Mi-
rare dei humilitatem. Considera virginis exaltationem
nota eius humilitatem castitatem aliasque virtutes. Nota
eiusdem iactantiam exultationem et locundam deuotionem
Nec obliuiscere misterium quod exhibuit Elizabeth.
Vita christi sub compendio usque
ad cenam. Ca. xxx

De hinc dei filius cuius

magitudinis non est finis factus est per
uus infantulus. Cogita quod deus puillus
vagat et lachrymat est in presepio. attende
deus humilitatem agete

lorū mirare cōcursum. Pastozū intuerē ex cubi-
as. Angelozū ⁊ pastozus auscultā colloquiū. Vt
de Ioseph stupentē. Aspice Mariā iubilantem.
Nota faciē ⁊ dispositionē pulcherrimi pueri. Sz
⁊ attēde paruuli magnitudinē interiorē. Mirare
sapientiā. ⁊ reuerētē osculare p̄sepe pueri. Octa-
uo die circūcidit ⁊ Iesus vocatur. Attēde q̄ si-
ne peccato assumpsit peccati remediū. Cōpate-
re q̄ tam tener puer leditur ⁊ fundit p̄ te sangui-
nem. Cōsidera quō lacrymas exteriūs: interius
homi cōpatiebatur. Cogita d̄ dulci noīe iesus: Su-
me exēplū teipm circūcidendi. Apparēs deinde
stella fulgida magos duxit ad xpm. Cogita ma-
gorum deuotionē ⁊ sequere eos. ⁊ deuotissime of-
fer cum eis xpo quicquid habes. i. aiām tuam. Cō-
sidera quātam vilitatē ⁊ paupertates magi inuene-
rūt: nec xps aliter se disposuit ppter magozū ad-
uentū. Nota hic triplex testimoniū de xpo nato:
stella: magoz ⁊ iudeozū p̄hibentiū testimoniū de
xpo vt ne vacilles in fide. Maria deinde xpm ob-
tulit oblatōe pauper ⁊ redemit q̄si p̄mogenitū. Co-
gita Marie Anne Simeonis ⁊ Ioseph p̄cessio-
nem: ⁊ deuotus occurre vlt̄ aspice. ⁊ attēde dulce
colloquū ⁊ magnā deuotionē. Attēde xpi simul
⁊ marie matris humilitatē. Christus adhuc par-
uulus fugatur ab herode. Attēde xpi patientias
⁊ discē pati. Sequere p̄grinatēs: attēde colloquen-

tes: in om̄ibus discē paupertatē ⁊ hūilitatē. A duo-
decimo aut̄ āno vsqz ad tricesimū ip̄erex glorie in
pp̄lo absconditus latitabat: nō docebat nec mira-
bilia faciebat: sz dum tam diu tacuit tacēdo mari-
me docuit ⁊ nihil faciendo maximū quidegit: do-
cens tenō cito ad docendū surgere nisi sedendo
prius ⁊ hūiliando. Tricesimo hō anno a Iohā-
ne baptizatur. Cogita iohānis reuerētiam: qua-
liter ad xpi tactū tremuit. Cogita xpi hūilitatem
qui se Iohāni subiecit ⁊ oēs iusticiā. i. p̄fectā obe-
dientiā impleuit. Nota q̄liter h̄ se tota trinitas p̄so-
narū oñdit: qualiter pater xpm ad p̄dicādū misit
dicētes. Ip̄m audite ⁊c. ¶ De hinc quadraginta
diebus ⁊ quadraginta noctib⁹ in heremo ieiunās
postea temptat a sathana. Cogita xpi in heremo
cōuersationē: quid tibi fecit: de deuota eius orati-
one ⁊ contēplatione. Nota ibi eius humilitates
quia fuit cū bestiis fm̄ marcus. Cogita mirandā
xpi patientias a demone portat ⁊ sustinet. Logi-
ta q̄ sapienter sathane resistit ⁊ tibi exēplū con-
tulit resistendi. Mirare eius dignitatē: quia ange-
li ministrabant ei. Extunc quosdam abiectos eli-
gens piscatores cū eisdē predicatiōis gladio ce-
pit totū mūdum debellare. Nota eius cōmunem
vitā cum ap̄lis. Nota eius dulcē cōuersationem
Cōsidera secretū eoz colloquiū in domo ⁊ i via
Vide quō ip̄e inter eos est sicut qui ministrat. cum
e iij

eis comedere vna mensa et scutella. non habet priuilegium legi. Et tunc deinceps visus est super terram et cum hominibus conuersatus. Siquidem inter homines ambulans et ubique verbum dei seminans multa miracula que nisi a deo fieri non potuerunt fecit cecis visum surdis auditum restituit demones fugauit: leprosos mundauit: breuiter omnes sanauit. et tot miracula fecit que vix scribi possunt. Orantibus peccata indulget. Ubique predicabat. Parabolas mysticas proponerat: in quibus vna pastorem se dixit ad ouem perditam reducendam aduenisse. Nota hic et attende quomodo frequenter sequebatur christum multitudo maxima nonnunquam quatuor milia vel quinque milia et usque ad heremum. Sequere et tu et esto circa iesum ut verba eius audis: faciem christi et apostolorum inspicias et colloquia et miracula videas. Volens autem hostiam offerre propter quam venerat ut se agnum verum paschalem ostenderet. quinta die ante pascha allatus a discipulis a sellum celi terreque dominus ascendit: magnos triumphos et laudum preconios pueris hebreorum clamantibus osanna in excelsis hierusalem sanctam ingreditur. Nota a sinationis regis christi humilitatem. quomodo sedet. quomodo est ornatus qualem habuit regiam familiam. **Terne** Iesum hierusalem cum appropinquaret et videret lacrimantem et deflentem magis autem animam peccatricem.

De cena domini.

Ca. xxxij

Um autem iam tem

pus patiendi eius instaret. ipse qui suos semper dilexerat usque in finem dilexit eos. **S**iquidem transiturus ex hoc mundo cenam fecit magnam mirabilem plenam mysterijs et grauidam sacramentis: ad quam inuitauit apostolos. Desiderio inquit desideravi hoc pascha manducare vobiscum. In qua cena multa mirabilia fecit: immo mirabilissimum omnium suorum quodam memoriale et compendium instituit: dans escam timentibus se in memoriam mirabilissimum suorum. Hoc inquit ens facite in meam commemorationem. Hieronimus. Hanc ultimam nobis memoriam reliquit: quem admodum si quis peregre proficiscens aliquod pignus ei quem diligit relinquit: ut quotiescumque viderit possit eius beneficia et amicitias commemorari que si ille perfecte dilexit sine ingenti desiderio vel fletu illud videre non potest. Ideoque saluator hoc tradidit sacramentum ut semper commemoremur. quia pro nobis mortuus est. Hoc igitur cum accipimus a sacerdotibus commemoremur quia corpus et sanguis christi est. ut non simus ingrati tantis beneficiis. Sunt autem in hac cena multa tibi omni deuotione et reuerentia reuoluenda omnique pietate colenda. **De**
elij

ditare igitur quod in hac cena ipse dominus magnus et lau-
dabilis nimis, pedes discipulorum et sui traditorum
lauit: inclinans se usque ad terras et precingens se
linteo, ut nos instrueret sue humilitatis exemplo
Cogita modum quod Christus in hac lotione se habuit
exterius et interius: quia exterius humilime et di-
ligentissime lauit. Interius summa humilitate de-
uotione opus suum profecit. Respice piissimum magi-
strum et dominum sedentem ad mensam unam et comeden-
tem exscutella una cum discipulis. Cogita quod abun-
danter Christus in hac cena refecit discipulorum corda
infundens doctrinarum fluentia. Denique per monitionem ipsius
fecit singulis hominibus ignem quasi amoris facibus
scintillam quem Iohannes euangelista ceteris acu-
tius videns et altius volens solus copiose descri-
psit. Cogita qualiter agnum typicum comedit et tibi
quod verum agnum et eucharistie sacramentum manduca-
re debeas figurauit. Sed super hec omnia mentalibus
oculis et deuotissimis desideriis semper recogitare
et ad cor tuum reducere debes ipsius excellentissimum
sacramentorum quod ibi instituit, mirare Christi largissimam
munificentiam et huius sacramenti profundissimam digni-
tatem. At dum huius dignissimi sacramenti facis memo-
riam in mente tibi veniant omnia que Christus pro te gessit in
carne. Hoc enim est quod ait: Hec quotiescumque feceritis
in mei memoriam facite, eorum scilicet que pro te gessi in
carne: quod propter te homo sum factus, propter te ama-

bilissime et multa passus: propter te tandem crucifixus.
Verum quia tibi pro tot arduis et difficiles ascensio-
nes gradienti adhuc multa restat via et magnus
ascensus, hic tibi est summe necessarius in hac
via qua gradieris. Unde et nomen sumpsit: ut viati-
cum appelleret. Verum. Cor Christi egrotis est medicina
peregriantibus diuita: debiles confortat: valentes de-
lectat: languorem sanat: sanitatem seruat. fit homo man-
suetior ad correptionem: patientior ad laborem: ardenti-
or ad amorem: sagacior ad cautelam: ad obediendum
promptior: ad gratiarum actionem deuotior. Ideo
necesse est tibi ut frequenter te ad sacramentum
preparares communionem. Nam sicut hic homo
bene et digne susceptus magnam et multam confortem
anime gratiam, ita et male dispositis maiorem inferit
culpam, et mortem non sui culpa, sed vitio recipientis.
Sunt enim frequenter effectus sacramentorum secundum dispo-
sitionem accipientium ut ad bonum vel ad malum coope-
rentur. Et autem ipsius digne possis suscipere in tri-
bus te debes erere ad huius sacramenti dignam
susceptionem requisitis: que sunt corporalis munditia
puritas conscientie et deuotio actualis. Corporalis mun-
dicia: interdum est de congruo: interdum homo est neces-
sario requisita secundum quod corporalis immunditia est diuer-
sa: et secundum quod habet variam causam et originem. Puri-
tas autem conscientie ipsa est tibi precipue et ante omnia neces-
saria. Ideoque ante reuerendi huius sacramenti sum-

ptionem maxime debes teipm fm primā r scdas
examinationē discutere mō superius posito r sic
ad cōrptionem exercere r ad cōpunctiones infla
mare vt scz doleas de pctis cōmissis: corde: ore:
r ope. r insup de his q̄ facere omisisti. Ac deinde
eo modo quo dictū est accede p̄fessorem r p̄fite
re peccata tua p̄cipue grauiora. sed r poteris cō
fiteri peccata tua notabilia cōmumia r ignozata
Tercio debes te exercere ad actualem deuotiones
que videtur in duobus p̄sistere vt ad sumptionē
hui⁹ sacramenti scilz timorem r reuerētiam habe
as: atq; insup actuali amore vnionis ad xpm r
desiderio mouearis. Igit̄ tibi timor inducat reue
rentiā adducēs in ternis obtutib⁹ hui⁹ sacramē
ti p̄fundissimā dignitates r dignissimā r metuen
dā p̄funditatē. Itaq; vt reuerentiā hui⁹ sacramē
ti r dignitatē intelligas r nō insensibilis sine ti
more accedas: diligenter aduerte quis est quē su
mis: quis sis qui sumis. Sumis em̄ euz quē Jo
hānes baptista tāgere tremescit. quē Petr⁹ aplo
rū p̄nceps a se expulit p̄re formidine ei nō audēs
ppinq̄re dicēs. Eri a me dñe qz hō peccator suz
Ipsum quez sumpturus accedis adorāt dñatio
nes: tremunt ptātes. Ipse iste quez sumis erit su
der tuus r ei⁹ tribunali iudicādus astabis. Ipse
est in cuius manus anima tua hinc egressa deue
niet ab eo prout meruit receptura. Vide igit̄ qn̄

ta reuerētia debes accedere. Attende q̄ nihil tan
tum deū offendit quātuz temeritas p̄sumptuosa
r irreuerentia inuerecunda. Cogita deinde tu q̄s
es. Certe homo tepidus negligēs vitiosus. Re
duc ad memoriā qualis sis ex tribus examinatiōi
bus p̄missis. Cogita deinde q̄ q̄uis mille annis
te preparaueris nullatenus sufficeres ad condi
gnam sacramēti hui⁹ sumptiones: etiā si oīm san
ctorū meritis gauderes r angelorū r hoīm puri
tate floreres. Quō igit̄ audes accedere sine timo
re sine reuerētia qui vix ad modicū t̄ps te in cor
de disponis p̄parare. Time ne dicat. Ecce tradē
tis manus mecū est in mēsa. si videlicz fm Ber.
susceptū christum tradis vitijs superbie: inuidie
r sic de singulis. Time indigne suscipere ne iu
diciū tibi manduces r bibas. Non tamen sit
hic timor tantus vt desiderius penitus excludat
r deuotiones tollat. ¶ Nam panis iste fm Au
gustinus: querit esuriam hominis interioris. Nū
neceste est te etiam habere desiderium r amorem
Multis autem modis poteris desiderium tuū
Inflamare erga huius reuerendi sacramenti.
sumptionem Non nunq̄ debet affectus tuum in
flamare amor vnionis christi: vt christum ad te
sepius venientem mentis affectu et intimo pos
sis cordis desiderio amplexari. Nonnunq̄ vero

trahere debet affectum tuū sanitatis interne desi-
derium: vt cum te vides cōcupiscentijs ⁊ passio-
nibus plenū ⁊ teipm in te deficientē ⁊ pficere nō
valentē tanq̄ medicū pijsimū ad te introducas
dñm iesum .cui⁹ nomē dicit̄ iesus .i. saluator. Nō
nunq̄ debet accēdere desiderū tuū ꝑ scia delicto-
rum. Cum em̄ tentis te grauib⁹ peccatis deus
offendisse. atq; legis xp̄m hoc sacramētum in re-
missionem pctōrum instituisse: nō est mirum si ad
ipsius inflammaris susceptiones. Itē debet trahere
affectum tuū amor ⁊ passio primorū vt scz ꝑ
hāc hostiā possis succurere viuīs ⁊ defunctis ⁊c.
Pro maiori aut̄ d̄sidio tuo inflamando ⁊ exer-
citādo potes diligenter vltam xp̄i reuoluere: quō
īpe infirmitates oīm desiderātiū: adorātū ⁊ in se
credentius tulit: ⁊ infirmitates oīm ipse portauit
Siquidem mulier accedēs retro ⁊ hūiliter sed et
cū fiducia. tāgens eius sūmbriā est sanata. Hec
catrix pedes ei⁹ osculās est mūdāta. Chananea
dum importune sequitur exaudita est. Leprosi ac-
cedentes curati sunt. Démoniaci: palstici: ⁊ cun-
cta nature monstra dum accedūt ⁊ credūt salutes
consequūtur. Nam x̄tus de illo exibat ⁊ sanabat
oēs. Publicani ⁊ pctōres accedentes veniam ꝑ
merētur nec eorū cōsulū desperit. Igit̄ cum fece-
ris qđ in te est. cū reuerētia ⁊ timore: cū desiderio
pariter ⁊ amore accede sperās de infīnsta dei ꝑie

tate. Cum etiā ad hui⁹ sacramenti sumptionē d̄s
spofueris te: debes te in mēoria passionis domi-
nice diligētius exercere. Inter p̄dictos aut̄ duos
affectus. timoris scz ⁊ amoris fluctuat mens et
exercitiū deuotorum. ⁊ aliqui quidem magis ad
eius sumptionē ardentē desiderio anhelant ⁊ fre-
quentius accedūt. Alij timore ⁊ reuerentia hui⁹
sacramenti teriti attendentes sacramēti dignita-
tem ⁊ ꝑpriam vilitatem piculumq; indigne sumē-
tium magis se retrahunt ⁊ ꝑ formidine ab eius
sumptione se cupiunt elongari. Verū vterq; effe-
ctus recōmendāus est. ⁊ interdum ex desiderio
accedere. interdum ex reuerētia dimittere laudabi-
le est ꝑ loco ⁊ tpe oportunitis. Et s̄m August. vni-
us cuiusq; ꝑscie relinquendum est: quod faciēdū
videtur. Anū tñ oīmibus indubitanter securū est
vt scz nec ex reuerentia desiderium et spem exclu-
damus nec rursus ex spe ⁊ desiderio relinquam⁹
reuerentiā ⁊ timorem: sed inter vtrumq; affectum
medij fluctuemus. aliqñ plus de vno habentes
aliqñ plus d̄ alio. At em̄ beat⁹ Gregori⁹. Nihil
em̄ nobis securius q̄ sub spe semp̄ timere. Affe-
ctus tñ amoris absolute loquendo excellit. Sed
quod absolute est melius in casu fit et est multis
periculosius magisq; timendum.

¶ De passione dominica ⁊ de tribus

in quibus homo debet se exercere circa passionē
christi.

Ca. xxxij

Vadam ad mōtē mir

rhe. Et tu homo deuote si montes
mirrhe. i. amaritudinem penitentie
per carnis mortificationem vis ar
ripere atq; per timorē et spem ad
montem ascensionē puritat[is] vis

ascēdere: nihil tibi vtilius q̄ vt nōnunq̄ mirrhā
primam de morte saluatoris tui studeas collige
re. Inde enī tibi mirrha amara timoris p̄seruans
a putrefactione vitiose delectationis: dum vides
dñm tuum ascendisse montem mirrhe. i. montem
caluarie vel magnitudinem pene ppter pctā tua
sustinuisse. Inde tibi nōnūq̄ ecōtra spes et deuo
tio et vnguēta p̄ciosissima timoris: amoris: grati
tudinis: cōpassionis et h̄mōi emanabūt. Igit̄ vt
te labor nō terreat: amaritudo non deiciat spes
trahat: deuotio alliciat: gratitudo: amor et cōpun
ctio cogāt ascēdere mōtē puritat[is]: p̄us vade spe
culādo ad xp̄m q̄ nō incōgrue pōt dici mōs mir
rhe. ppter amaritudinē passionis acerrime. debes
aut̄ pmo ad ip̄s ire deuote passionē suā velud mir
rhā p̄mā viuacit̄ colligēdo et cordi tuo imprimē
do. Et s̄ fit dū xp̄i passionē circūspecte morose et
deuote ruminās diligēt̄ ad l̄ram seu p̄m sensus

h̄borū speculādo. Secūdo debes ad xp̄i passionē
tāq̄ mirrhā ire et inde aliq̄ ad tuā vtilitatē trabe
re: siue medicinā p̄tra vulnera passionum siue ex
empla h̄tutū. Tercio debes ad ip̄s ire et ex illa mir
rha p̄ma mētē tuā ad deuotionē pungere et amorē
inflamare et teip̄m p̄mptū efficere ad oim tollerā
tiā tribulationū. Et aut̄ xp̄i passionē ad l̄ram de
uote relegere valeas: et circūspecte dirigere: scire
debes q̄ tal̄ meditatio passiōis dñice simpliciter
ad l̄ram. i. simplicit̄ factā et gesta et penalitates xp̄i
in passiōe p̄siderare: marie inducit p̄ passionē et de
uotōes ad xp̄m ex p̄ passiōe. Et at̄ meli⁹ p̄ passio
nē et deuotionē ex h̄mōi: meditatōe elicias: debes
inimope s̄ qd̄ p̄us dictū ē at̄cedere vt semp xp̄s
quo lucid⁹ poter[is] vnā p̄sonā p̄cipias quē deus
et hoīem ēer fuisse nō dubites: Cū igit̄ legis xp̄s
talē penā sustinisse vel sic et sic r̄ndisse vt tacuisse
cogita sp̄ et in p̄ceptu sic forma vt nomē iesu tibi
deū et hoīem rep̄ntet et sic xp̄m deuot⁹ et maiorē re
uerētia asp̄c[is] multoq; ampli⁹ p̄patier[is]. Si ei h̄ua
no affectu bruto aiālī cōpateris. intense afflicto.
quātomagis cōpatereris xp̄o si eū non solum vt
hominem piissimum: dulcissimum: mitissimum: no
bilissimū: amantissimū: gratiosum et decorū in cō
ceptu assumeres: verū insup vt deū om̄ipotentē
metuendū: reuerendum: adorandum creatorē et
iudicem tuum mentis tue oculis representares.

Secdo vt xpo ampli' cōpatiatur et penalitates ei' medullitus aīaz tuā gladio doloris trāsuerberēt debes xpm in quauis pena pstitutum nō solū respicere quali exterius summo dolore afflictus. s; etiā iumnope eū diligentissime interius cernere omī dolore repletum et absinthio vniuerse amaritudinis inebriatum. Primo igitur quoties legi aliq̄ penalitatem vel aliq̄ opprobriū xpo illatū nō per illud ita accipias xpm passum et sustinuisse sicut si alius aliquis homo p eandem penā sustinisset. s; indicibiliter aliter et ampli' ultra oēs hoīem. Cui' causas debes in corde diligēter colligere: quā sunt multuz ad compassionē motiue et inductiue. Igitur notum est tantum p:ecise vnū quēq; aliqua pena sensibili torq̄ri et affligi: quan soplus aliquis sensuū illam penā tanq̄ sibi incouententem sentit. Sed et itez nō est dubiū sensus alicuius hoīs tanto plus et citius penā sentire et ex eadem torqueri: quāto sensus illius hoīs fuerint viuatores. Christus aut natura viuacissim' et cōplexionis dignitate nobilissimus extitit ideo maximā sustinuit penalitates ultra quēuis alius hoīem. Vide ergo si est aliquis dolor similis sic dolor ei'. Cogita ergo si tibi vel alteri tenero homini intolerabilis esset pena caput spinis pforari. totum corpus acerrime flagellari et. quātoma gis Iesu xpo homini et deo fuit illa pena grauissi

ma in natura sua nobili et delicata. Secdo xps patiebatur tm̄ quātum voluit. Nam sm̄ euāgelistā Iesus turbauit seipsuz nō passio. sed ipse seipm̄. Itē oblatus est quia voluit. S; quia xps passionem suā assumpsit p satisfactōe originalis criminis qd̄ tm̄ fuit: vt totū gen' hūanū iusticia originali spoliaret et ipam naturā inficeret eterna beatitudine spoliaret. Et itē assumpsit passionē et mortem vt ipse esset hostia sufficiens p omnibus hoīb' et quia dei pfecta sunt opera. videt̄ oīno qd̄ xpus assumpsit mortem amarissimā. In Hieremi. Vos oēs qui transitis p viam: videte si est dolor similis sicut dolor meus: ac si diceret nequaq̄ immo dicūt doctores qd̄ dolor eius passio fuit a dō acerbissimus et afflictiuus qd̄ excederet dolores oīm hoīm quos ab initio seculi passi sunt vel passuri. Preterea tertio nō modicū aurit xpi dolorē qd̄ hāc passionē a tali pplo sustinuit. cui tot beneficia contulit. cui merito dicere potuit. Popule meus quia ego deus tuus: quid p te facere potui et nō feci: tu ho quid mihi pei' rependere posses qd̄ qd̄ acerrimā mortem inflixisti. In p̄terea cōpatiens huic pplo orabat. Si possibile est transeat a me calix iste. i. ab hoc pplo infligendus: vt quidā sancti voluerūt. S; et passio xpi fuit in oī membro: in omni sensu. Manus gratiose pforate Caput spinatum: totum corpus flagellatum et

f

sicut potes p singula currens studiosius pscruta
ri. Itē eius passio fuit opprobriosa: derisio:
ne: p fusione: scādolo: sputatione: capitis velatio
ne plenissima vt nūq̄ simile legisti ⁊ hoc ex mari
ma inuidia phariseorū. Itē vt melius amaritu
dinem passionis xp̄i sentias: hoc habe p regla vt
quotiēs euāgelista ponit absolute aliquā penam
xp̄o inflictas adde tu in corde valde vl̄ marie vl̄
seuerissime ⁊c. vt ⁊ b̄i gratia. Percussit eū suus
pontificis: cogita tu valde grauitē sicut dubiū
nō est: q̄uis certum gradum pcussionis vel affli
ctionis scire nō poteris. Auerte nūc etiā diligēter
in corde collaca causas afflictionū ⁊ dolorū inter
norū christi que forsitan sensibilem penā precel
lebant. Nec sūt interior afflictio surgebat primo
ex feruido zelo christi p hūano genere saluando.
Pro quo tñ ad maiorē ptem passionē suā vide
bat infructuosam ⁊ inutilem: licet p om̄ibus esset
sufficiens ⁊ supabundās: nō aut efficiens ppter
maliciā multorū. Itē habuit maximā cōpassionē
cum sua matre benedicta om̄ibus amaritudinib⁹
repleta. Itē grauabatur interior pena christi ex
miscratione iudeorum. Item ex dolore discipulo
rum ⁊ peccato precipue iude. Itē ex nostra ceci
tate ⁊ ingratitude. pro qua ⁊ fleuit super hieru
salem dicens. Si cognouisses ⁊ tu ⁊c. Ecce nūc
pio oculo respice christum in passione sua consti

tutum. Lege eius passionem ⁊ respice eum nō so
lum exterius afflictum. sed interius exteriusq̄ to
tum dolorosum: totum afflictum et amarissimis
doloribus repletum. Et valde mirandum est. Si
ita respicis deum ⁊ hominem afflictum ⁊ tantis
tribulationibus circumdatus ⁊ nō moueris affe
ctuosa compassione. De secundo autem quomo
do tibi vtiliter passionem christi assumere debes
ad fructum ⁊ vtilitatem: ad imitationem scilicet
virtutum vel fugam vitiorum: debes summo co
namine ad hoc affectū ⁊ intellectū tuū dirigere
vt in oib⁹ gestis ⁊ b̄is ⁊ rñsionibus xp̄i q̄ in hā
storia legis passōis dñice sentire possis quō xp̄s
se habuit interi⁹ ⁊ exterius: quō iudc̄ pilat⁹ ⁊ he
rodes Maria mater dñi: maria magdalena p lo
co ⁊ tpe se habuerūt interi⁹ ⁊ exterius. Et sic in
uenies in christo passo oim̄ virtutum copiam: et
cōtra om̄ia vitia summa medicamina. Verbi gra
tia cū legis. Stetit iesus corā pontio pilato pre
sīde. Cogita pmo modus stationis quō xp̄us se
habuit interi⁹: quia inclinato capite: oculis in ter
rā demissis ⁊ sic de alijs moribus hūilibus. Si
militer cogita de rñsione eius ⁊ de modo proferē
di ⁊ b̄a q̄ humiliter: q̄ leuiter et pie protulit. Co
gita de mō quō se habuit interi⁹ in his om̄ibus:
⁊ inuenies eum absq̄ rancore: absq̄ inuidia: absq̄
impat̄entia humilem ⁊ mitem corde. Sic co
fij

gita de mō quō se habuerunt iudei exterius quia
horribiliter et puerse magnis clamoribus et duris
simis vocibus eū accusantes: clamātes. Re? est
mortis. Crucifige crucifige eum. Si nō esset hic
malefactor nō tradidissim? eū tibi et sic de singu-
lis. Cogita de mō quō se interius habuerūt et in-
uenies q̄ ex inuidia stridebant sup euz dentibus
suis et mouebant contra euz ex magna inuidia et
iracundia. Sic cogita de beatissima virgine ma-
ria et magdalena: quō se habuerūt in motibus ex-
teriorib? quia dolose, nō tñ inordinate et incon-
posite marie dei genitrix, q̄ nec vnq̄ venialiter
peccauit p aliquaz deordinationem. Cogita mo-
dum quō se interi? habuerūt et inuenies marimū
dolorē et summā tristitiā. Et si ista bene tractaue-
ris inuenies in xp̄o oim virtutū summā et cōpatē-
di materiā et debita medicamina vitioruz. Tertio
quō ex mirra passionis dnice: possis mētē tuaz
tanq̄ pingui deuotōe ex adipe inungere et ad ca-
ritatē affectū tuū inflamare: d̄bes cogitare: q̄ tu
homo es causa tanti doloris: tate amaritudinis
Itaq; vt supra dictū est attrabe tibi hoc benefi-
ciū quasi p te passus sit solū xp̄s. Et inde grati-
tudo orit tibi. Nam passus est ppter tuā illumina-
tionē: redemptionē: iustificationē: et glificationē
Propter tuā illuminationē: vt seq̄ris exemplū
eius: et intellectus tuus illuminaret in cognitione

veritatis. Igit omnia q̄ legis christum fecisse. at-
trabe tibi quasi ppter te soluz facta et cogita sem-
per quasi christus dicat tibi: hoc feci vt sequaris
me. Propter tuā redemptionē: quia ppter pecca-
tum originale eras ppetue dānatus. Cogita er-
go q̄ graue est pctm̄ tuū ppter qd̄ expianduz tñ
erigitur medicamētum: tñ precii: et inde tibi na-
scitur timor et horroz peccādi: et sic de alijs ppter
tuā iustificationē. Inde gratitudo oritur q̄ tan-
tuz voluit pati vt tu dignus posses haberi iusti-
ficatione dei. Propter tuā glorificationē et inde
marie tibi erurget amor q̄ ille qui te non indi-
guit nec bonoz tuoz eget ppter tuā gl̄iam tanta
voluit sustinere. S; quia homo hunc montē mir-
rhe. i. magnitudinē amaritudinis nō potes simul
in corde colligere vel apprehendere. s; necesse est
vt successiue per exercitium recolligas et cōtinue
in corde reponas. Ideo p faciliore tuo exercitio
passiones xp̄i sub breuibz particulis hic ex euā-
gelio collectis, anneximus p lucro meditationē
et ammiculo exercitiorum.

Passio xp̄i breuiter tacta et pticulis
diuisa. **P**rima particula. Ca. xxiij

Situr celebrata illa so-

f lenni et regali cena. xp̄s deus et hō sur-
rexit atq; cū discipulis cepit ad mortē

f iij

inimicis obuiam pperare. Tunc eundo dulci colloquio discipulos de sua passione instruit et pre-
muniuit dicens quod percussio pastore dispense essent
oues gregis petrum pre-muniuit et quod eum negaturus es-
set pre-dixit. Hec ad israelicum sensum et deuotam medita-
tionem trabes: ante omnia cum reuerentia et pia dulcedi-
ne recolere personam christi deus simul et hominem et ita quod
dicit et loquitur diligenter cum reuerentia et admirati-
one et pietate auscultata. Deinde ad tuam utilitatem et
morum informationem diligenter considera quod dulciter
verba protulit: quod benigne se habuit: quod dulci collo-
quio admonuit. Considera etiam quod fuit ab intra
dolorosus et de morte immolente tristatus et cetera. Deinde
de cogita tertio quod pro tua redemptione iam incipit
ire ad mortem et pro te imolari et compungere ad deu-
otionem et lacrimas. Et hec et his similia pertracta
ubi cum tibi conuenit secundum tria prius dicta ne sit opor-
tuno iterare. Deinde relictis alijs discipulis
et assumptis duntaxat tribus principalioribus ad
ipsum colloquendo ait. Tristis est anima mea usque ad
mortem. Sed et illis relictis solus iuit in montem
orare ubi post tertiam orationem tantus ei et tam im-
mensus factus est horror et timor ut per magnitudi-
nem horroris sanguinem sudaret in terram defluen-
tem. quod de nullo unquam homine quantumlibet afflictio les-
gitur. Et ecce angelus domini suum confortat. Pro-
cedens autem promptissime licet mirabiliter penas

horreret inimicis suis obuiat et verbo unico in
terram prosternit. A iuda patientissimus dominus oscu-
lum suscipit. Deinde crudeliter a iudeis capitur
vincitur et trahitur. Tunc omnes discipuli relicto
eo fugerunt. Ipse autem ad domum Anne primo ducitur
ubi grauius in maxilla a seruo nequam percussus. Et si
uolueris poteris te hic diligentius exercere consi-
derando quod sit iste qui ita opprobriose trahitur et
ducitur et cogita ut prius quod homo benignissimus: mitis-
simus: mansuetissimus. Sed et secundum deitatem cogi-
ta quod sit iste ut te ei subdas pro rationis ascensum. Cre-
de igitur et cogita ipsum veraciter esse dei filium: uerum prin-
cipium: saluatorem omnium et omnium retributorem. Et hec sit
pericula prima mirram dominice amaritudinis colligendi
¶ Particula secunda. Ca. xxxiii.

Trahitur autem in do-
mum capharnaee ubi scriba et sacerdos
eum expectabant. Cogita quomodo christus tra-
hebatur: quia per se et dure. Cogita quomodo
ta auditate pharisei expectabant: quia
inuidia pleni. Cum autem a principe adiuratus veritatem
fuisse confessus tamquam blasphemus percussus ictibus graui-
bus tamquam si sibi false nomen propeberet et surpassisset. facie vela-
ta percussus: et spiritus et irridetur. et falsum testimonium contra
eum queritur. sed ueniens non inuenitur. A petro ceteri disci-
puli fortius negant. christi tamen respectu admonitus

amarissime deplorat peccatum. Mane autem facto tanquam
 latro per plateam iudici adducitur ad iudicandum
 morti. Videns autem iudas quod ad mortem periretur
 tantum in se doluit quod tam dulcem magistrum suum tradi
 dit ut seipsum pro amaritudine et dolore, laqueo sus
 penderet: et retulit triginta argenteos cum quibus
 emptus est ager iuxta prophetiam Hierem. Deinde mul
 tis clamoribus: falsis accusationibus: concurrente
 tota populi multitudine: est coram pilato accusatus
 Missus et ductus per plateam ad Herodem ab eo
 ut fatuus irridetur. Dic diligentissime considera
 qualis est qui patitur et ei configurare ut patiar in
 nocentissimo: mitissimo: nobilissimo: et amantissimo
Tercia particula. Ca. xxxv

Vante autem iesu huius
 lime coram pilato preside magnus tu
 multus et clamor validus inualuit
 clamantibus ipsis iudeis. Crucifi
 ge crucifige. Nos leges habemus
 et per legem nostram debet mori. Tunc pilatus christum
 fecit durissime per totum corpus flagellari. et in figu
 ra regis tanquam illicite se regem nominasset multipli
 citer illudatur: ac clamide induitur. Caput spinis
 coronatur. arundine grauitur oberatur. Ut rex genibus
 fletis irrisorie adoratur. Sic homo diligen
 ter attende modum quo christus se habuit: quomodo pila

tus sedes in throno tanquam dominus foret christi domini et su
 der eius. Nescis inquit quod potestatem habeo dimittere
 di te. Attende modum quomodo iudei se habuerunt: vide
 de causam cur christus hec omnia sustinuit: nisi propter
 te redimendum tantum. Intran et multiplicat clamores
 iudei. Si hunc dimittis non es amicus cesaris
Crucifige crucifige tantum. Tunc pilatus timore ces
 saris victus tradidit christum crucifigendum. Eri
 ens autem: ut crucifigatur ipse suum portat patibulum
 Sequentibus se mulieribus ait. Nolite flere super
 me tantum. Considera autem hic quantum et quam gloriosus
 rex celi et terre et dominus sabaoth sit iste qui sic illudat
 regis scemate. ut sic ad ipsum possis egredi per ad
 mirationis aspectum. Est enim immensus potestate: spe
 ciositate: felicitate: eternitate. Admirare igitur maie
 statem annihilari: speciositatem decolorari: felici
 tatem tormentari: eternitatem mori.

Particula quarta. Ca. xxxvi

Uctus in montem cal
 uarie incipiunt se lictores dispone
 re ad crucifigendum: eruerunt christum
 vestibus et sic de singulis. Cogita
 tu diligentissime modum crucifiri
 onis: hora vi crucem primo erexerunt et christus crucem
 deinde ascendit. Et tunc vide quomodo pendet primo bra
 chio vno fixo et altero non: et cogita christi patientiam

et modū quo se habuit: aut certe crucē ponentes
p̄mo affixerunt. et deinde ererūt. et tunc p̄sidera
xp̄m iacentem sup̄ crucē manus pp̄rias extenden
tem et q̄ ita erigit. Respice deinde christū in cru
ce lachrimātē. Sicit in cruce. Orat p̄ crucifixorū
bus. Blasphemāt a p̄tereuntibus a phariseis et
latrone. Titulus verissim⁹ et indelebilis scribitur
Jesus nazarenus rex iudeorū. Stat v̄go benedi
cta mater gl̄iosa sub curce xp̄i doloribus plena q̄
vtiq̄ tāto ampliorē habuit dolorē quāto feruens
tiorē amorē. Tādē xp̄s matrē suā Johāni cōmi
sit: fuit deinde tenebre p̄ totū mūdū. Clamans p̄
inde hely hely: q̄nta sua foret pena et q̄ hūanitas
a diuitate q̄damō fuit deserta designauit. Et hoc
p̄pterea q̄ nulla fuit redūdātia viriū sup̄iorū q̄b⁹
fruebat ad vires inferiores q̄bus patiebat. igitur
accepto aceto cum iam nil restaret agendum vel
implendum clamans voce magna spiritum emis
sit innuens q̄ q̄diu voluit vires sibi retinuit et q̄
nullus animam suam a se tolleret et nisi ipse eam
poneret. Vñ precipue Centurio ex hac voce mo
tus dicebat. Vere filius dei erat iste. Et hic consi
dera quali forma christus passus est vt eum stu
deas imitari. Passus est enī sicut verus agnus
liberalissime respectu proximī: seuerissime respec
tu sui: obediēissime respectu patris: prudentis
sime respectu aduersarij. Stude igitur ad haberi

dum habitū s̄m effigiem imitatiois christi scilicet
benignitatis: seueritatis. hūilitatis et p̄spicitatis.
¶ Particula quinta. Ca. xxxvij.

Ssa latronū et cura

cōfringūtur xp̄i aut os nō p̄minui
tur vt p̄phetia integra seruetur. La
tus eius vnus militus aperuit. vñ
sanguis et aqua exiit. et sacramen
ta ecclie cōsecrauit. Velut templi scinditur. Sep
ulchra mortuorū aperiunt: vt inde in die resur
rectiois cū xp̄o resurgerēt. Hic p̄sidera q̄nta p̄ te
passus ē xp̄s et ex om̄ibus p̄dicti motem mirrhe
ascēdere. i. totā passionē xp̄i et amaritudinē et acer
bitatem reuolue. Passus est enī xp̄s iniuriā: con
uitia: ludibria: supplicia. Sic et tu xp̄i passionem
imitādo amplectere p̄ eo oēm passionem plenam
iniurijs conuicijs: ludibrijs et supplicijs.

¶ Qualiter deuotus in suis ascēsiōi
b⁹ passionē xp̄i debet dirigere: vt p̄ timorē ascēdat
per spem proficiat: per caritatem deo inherat et

intellectus illuminetur. Ca. xxxviii

S vero vis scire quō

passio xp̄i ḡnerat dolores et ita p̄st
cit ī p̄ma ascēsiōe: quō timorē i cutit
et ita iuuat ī p̄mo gradu scēde ascēsi
ōis. si vis scire quō sp̄e eleuat et caritatē auḡs in

tellectum illustrat et affectum informat. debes diligenter in christi passione et morte inuestigare et inquirere septem veritatis illuminatōes. quarum cognitio ante christi passiones admodum erat occulta sed in passione: velū est scissum et veritas reserata: ut de his dici possit illud Apoca. Aperta sunt signacula eius septem. Si igitur vis te exercere ad timorem: si vis erigere ad spem respice primum signaculum in christi passione reseratū. Est autem signaculum hoc Deus admirabilis de quo in passione ostensus est quod ipse sit summa sapientia: qui tam prudenter diabolum decipit. non autem per infinitam potentiam suam violenter oppressit. Secundo ostensus est in passione quod ipse sit summa iusticia in quantum quesivit redemptionis precium. Tertio ostensum est quod ipse sit summa misericordia in eo quod ipse pro nobis tradidit filium suum unigenitum. Si ergo vis te exercere ad timorem: quod magis timendus quam quod deus est summa iusticia qui elegit subire mortem potius quam iusticia sua relinquere peccatum originale inultum. Si iterum in christi passione vis te exercere ad timorem: spem et caritatem diligenter lege aptum signaculum secundum quod est spiritus intelligibilis qui manifestatus est per christi passionem esse maxime benignitatis. Et hoc quantum ad angelos qui dominum suum permiserunt crucifigi. Secundo manifestatum est quod sit erime dignitatis: et hoc quantum ad homines pro quibus christus fuit crucifigendus

Tertio manifestatum est quod sit marie crudelitatis et hoc quantum ad demones qui eum crucifixerunt. Si igitur vis timorem incutere. cogita quod adversarii tui tam sunt crudeles. quod nec christo domino pepererunt sed temptaverunt et crucifigi fecerunt. Utique non peccent tibi: hic temptando. et infuturo si per crucifigendum puniendo. Si vis spem erigere: cogita quod illi spiritus angelici tamen sint benignitatis. qui libenter orationes tuas ad celum deferent. et pro te domino supplicabunt. Si vis ad amorem inflamari: cogita quod christus tamen te reputavit: tamenque amavit: ut pro te redimendo voluit crucifigi. Si incipias ascendere a concupiscentiis. et delectat te peccatis secundum legem neque lege aptum signaculum tertium quod est mundus iste sensibilis. Nam ipse in morte christi probatur esse locus tenebrarum. in quo regnat cecitas: quia lucem veram non cognovit. In quo regnat sterilitas: quia christum infructuosum reputavit. Impietas. quia innocentem christum condempnavit. Et ita homini speculatione mens tua auellitur ab amore mundi. Si vero vis plenius cor tuum forsitan infirmum oblectamentis mundi abstrahere: exerce te in passione christi. lege aptum signaculum quartum quod est infernus qui manifestatus est esse per christi mortem plenus omni egestate vilitate et paupertate. Quoniam si hec christus passus est propter peccati delectionem multo magis damnati hec patienter propter iustam operum retributio

nē. Itē si vis punctionē ex timore conficere de
pctis tuis vt p cā a pcupiscētis libereris: lege si
gnaculū qntū in passiōe referatū. i. reatū culpabi
lē: qui ex hoc mirabiliter pbatur d̄ eo detestabilis
q̄ ad sui remissionē indigeat tā magno p̄cio: tam
grāde piaclo: tā difficili medicamēto. Itē si vis
cor tuū ab amore mūdi aliquātuluz sepatum sur
sum p spem erigere. lege signaculuz sextū aptū. i.
paradisuz desiderabilē: qui ex passione aperit. et
mōstrat̄ ē esse loc⁹ plen⁹ gr̄ie leticie et opulētie: in
eo q̄ xp̄s p̄p̄ ei⁹ restitutionē fact⁹ est vilis: paup̄
et miser. Itē si vis te accēdere ad cordis puritatē
et ad exercitia v̄tutū. lege aptū signaculū septimū
q̄ d̄ ē v̄tus laudabilis: et iuenies ī morte xp̄i q̄ sit v̄
t⁹ p̄ciosa speciosa et fructuosa. p̄ciosa: qz xp̄s añ
voluit pdere vitā tpalē q̄ cōtrariari. v̄tuti. specio
sa: qz in cōtumelijs relucebat. fructuosa: qz vn⁹ p
fectus actus v̄tutis infernum spoliavit. celum
aperuit. perditum restauravit.

De resurrectione dñica. Ca. xxxix

Tercia at die xp̄s victor

t mortis resurrexit et nos resurrecturos
monstravit. Si igit̄ christo passio fuit
sti p̄pass⁹ nūc resurgēti cōgaude. cogi
ta d̄note q̄liter aīa xp̄i ad infernū descēdit: qd̄ ibi
egit et d̄ gaudio sc̄toꝝ patrū et tristitia demoioꝝ

Cogita de timore custodiētū. cogita de custodia
angeloz circa sepulchrū quoz nūc refert vn⁹ so
lus sedere: nūc stare: nūc sup lapidē: nūc in sepul
chro: nūc duo et hi diuersimode: p qd̄ oñdit mlti
tudo angeloz circa sepulchrū et varia visitatio
mulierū. **Cogita quō amor et desiderū magdale**
na et alias feminas frēq̄nter cogebat currere et se
pulchrū dñi visitare. **Cogita de varijs xp̄i appa**
ritionsib⁹. **Cogita de dulcib⁹ ei⁹ colloquijs cū d̄**
scipulis. **Cogita cur xp̄s in galilea voluit appa**
re nisi vt tu debeas d̄ vitijs trāsmigrare. **Un̄ pas**
scha dicit̄ trāst̄. **Sz et in galilea. i. trāsmigratio**
ne et mutatōe corpm n̄oꝝ. i. in regno celoz xp̄m
videbim⁹ post gnalem resurrectionē.

De gliosa ascensione xp̄i. Ca. xl.

Est quadraginta di
es resurrectōis ascēdens xp̄s in al
tū captivā durit captiuitatem san
ctoꝝ patrū. **Meditare de glorioza**
p̄cessiōe ascēdētū cū xp̄o. **Nā sc̄ti**
seq̄bant̄ angeli venientes obuiabāt. et tūc inter se
q̄stiones illas formabāt. de q̄bus **Esaias. Quis**
iste qui ascē. et c. **Cogita de tristitia ap̄loꝝ et gau**
dio. **Cogita de angelis redeuntibus et ap̄los cō**
solantibus. **Disce et tu ascendere ad xp̄m sed per**
ascensiones p̄us dictas vt relinquant̄ hic vitium

quia nullum vitium ascendit cum saluatore vt dicit Augustinus.

De missione spūscti. Ca. xli

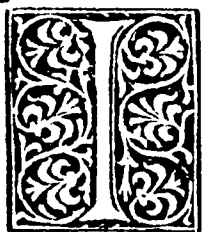

Einde de celo domi-

nus in linguis igneis misit spiritū sanctū. Et de quō deinceps fuerunt apli cōfortati et in caritate fundati Meditare cur spūsctus in igne: cur in linguis: et cur in vtrisque siml

et cur in alijs creaturis apparuit: et stude pprietas talium rerum in te habere. Cogita affectus et dona sancti spiritus et multa similia circa spiritus sancti missionem.

Que perfecte in hac vita nullum de pmissis tribus gradibus possimus assumere. Ca. xlii

Istis tribus gradibus

ad puritatem cordis et caritatem ascendimus. In primo siquidem deum querimus: sed non inuenimus per feruidam videlicet caritatem. In secundo

circumeuntes plateas celestis hierusalem et in tabernaculo eius offerentes hostiam vociferationis magni desiderii: inueniunt nos vigiles qui custodiunt ciuitatem: sancti angeli. sed quos per spem et desiderium contēplamur. Sed nec est ibi quiescere

dum sed adhuc ascendendum. Paululum inquit cum pransissem eos. i. ad tertium gradum ascendissem inueni que diligita mea. Itaque in primo mundi concupiscentia deseritur. In secundo mens superius subleuatur. In tertio quiescit in deo quiescit. Nec tamen putes quod aliquem istorum graduum usque ad summum vel perfectum in hac vita possumus ascendere. Nec enim in hac vita possumus omnes concupiscentias expurgare: cum neque ipse Paulus proficere inuenit id est perfectionem que est in non concupiscere secundum Augustinum. Sed nec quod diu viuimus possumus omnes affectiones sursum leuare: quin aliquid remaneat in terra. Corpus quod corrumpitur aggrauat animam: et deprimunt terrena inhabitatio sensum in terra cogitantem. Sed multominus possumus tam puri et idonei fieri ut possumus iugiter deo adherere. Quoniam quod diu sumus in corpore peregrinamur a domino. Sed isti sunt gradus et perfectus quibus nostra fragilitas ascensionem debet disponere. et successiue quantum poterit proficere ascendendo.

De tribus quibus sustentatur et promouetur spiritalis ascensio. scilicet lectione: meditatione et oratione. Ca. xliii

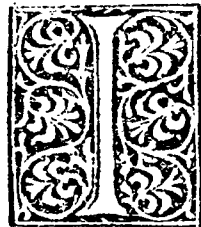
Verum quia non est humana

fragilitatis cordis semper insistere ascensionibus et spiritalibus affectionibus et exercitijs: et difficile est

ascendēti nunq̄ descendere nisi habeat in quo fa-
tigatus requiescat: nisi cibum secum habeat quo
sustentetur in via. Ideo sicut superius designatis
tribus descensibus triplicē posuimus discussio-
nem pro ipsorū descensuū pleniori habenda noti-
cia. Ita tam erecta scala ascensionū tria assigne-
mus sustentamenta in quibus requiescere valeas
fatigatus quibus possis te reficere deficientē in
via. Sunt aut̄ tria ista. Lectio: meditatio: oratio.
His tribus innititur et perficitur omne spūale exerci-
tium. Hec sunt quodamō cibus in via. Quā sicut deus
dedit corpori panem vinū etc. ad sustentationē suā
ita p̄missa tria contulit deus aīe in hac pegrinati-
one p̄ sua refectionē: ut dicit Aug⁹. Lectio autem
magis pertinet ad primū ascensionis gradū qui in
timore perficitur. Nam lectio s̄m Hugo ad incipi-
entes pertinet qui utiq; in p̄mo gradu a timore cō-
cipiunt et p̄turiunt sp̄m salutis. Meditatio magis
spectat ad s̄m gradus. i. perficiētes qui iam lectio-
nibus instructi sciūt secus in corde suo deambu-
lare. Oratio vero quāuis ad om̄s spectet ascensus
precipue tamen et proprie ipsi cōgruit qui in ter-
tio ascensionis gradu incipiūt deo adherere. Est
enī oratio hominis deo adhaerentis affectio et fa-
miliaris quedam et pia allocutio. Sed videamus
quomodo ista tria nos in ascensionibus premis-
sis promouent et adiuuant et sustentant. si debite

dirigantur et discrete assumantur.

**Qualiter sacra lectio adiuuat et su-
stentat ascendentes: et qualiter sit ad p̄fectum sp̄i-
ritalem ordinanda et dirigenda.** Ca. xliij

Licitur timore percus-
sus et cōpunctōe de p̄ssus: affectu
quoq; et desiderio ascendendi infla-
matus lectionem tibi arripe ad tu-
um p̄fectus ita videlicet. ut te semp̄
ad ascendendum admoneat: ad p̄ficiendū hortet
ut quicquid legis ad ascensum puritatis et caritatis
tibi p̄ficiat vel vias ascensus p̄ sctā opera
et exercitia ostēdendo: vel affectū tuū ad ascendē-
dum inflammando: timores incutiendo vel p̄ spem
subleuando. Itaq; ut quidā ait Christiano p̄ho
lectio admonitio debet ēe et nō occupatio. Hoc aut̄
facile fiet si s̄m doctrinā Augusti. in iij. cū volue-
ris legere sit timor dñi. si videlicet timor intenti-
onē et affectū tuū regulet. ut nō nisi p̄fectus q̄ras
spūalē ad cordis puritatē. et sicut ille sanct⁹. An-
tonius de quo refert. Gregor in. iij. dialogo. nō
queras scientiam verborum: sed sletum compun-
ctiōis inquiras: quaten⁹ p̄ hoc exercitata mēs tua
inardescat. et ima deserēs ad celestia bona tendat
Sane ut tibi lectio pro sp̄rituali ascensu sit fru-
ctuosa mltā sunt tibi attēdenda: videlicet quid le-

gis: quā legis: quō legis: et ad quid legis. Quid legis. Nō em̄ leges oīa quāuis sūt vtilia quia nō eā p̄ficiunt ascendenti. Vñ illarū scripturarū lectionibus magis debes incūbere quā tuū affectū magis inflāmant ad spūales p̄fectus et ascensum quā que in rebus difficilibus et curiosis illumināt intellectum et acūt curiositatem: sicut sunt materie disputabiles. Lectio etiā difficilū scripturarū non reficit animū teneriores. s; nōnunquā frangit eius intentionē. Illos autē libros precipue debes legere qui vel instrūit te de moribus: de extirpatione et natura vitiorū. de exercitijs virtutū et spūali profectu: vel illos qui in te augent deuotionē et inflāmant affectus ad xp̄m et ad cęlestia. Et si interdū alios legeris quāuis ex causa statim debes redire ad materias deuotiōis. Quale em̄ habes cōtinuum studiū in scripturis talē tibi formas affectus talia sentis: et talia sepe meditaris. Secūdo debes attendere quā legis. Lectio em̄ vt sit fructuosa non debet cē ex abrupto et casu fortuito. s; tpe ad hoc p̄firo. Homo p̄cipue debet diligēter animū ex sacra lectione reficere vt habeat vt in suis exercitijs cū melius nō occurrit: memoria occupet. Itaq; lectio nō nos retineat in se occupatos: s; vlius dirigat ad deuotas meditationes et spūales orationes. et ille sua dulcedine et affectiōe dirigāt vlius in opus et seruet delectabiliter opantes

Tertio debes attendere: quō legis. Sūt em̄ qui libroz ex toto añ p̄currūt anteq̄ incipiant. alij nec vnū foliū student in p̄ncipio statim: deinde aliud folium in medio vel in fine et sic casualiter p̄currunt. Fastidiētis autē stomachi: vt quidā ait. ē mēta degustare quā vbi varia sunt et diuersa inquinant nō alūt. Tu vō integrū librū tibi elige qui p̄posito cōueniat: mores informet: deuotiones augeat. quē timore dñi (vt dictū est) p̄cedete a p̄ncipio vsq; ad finē cōgrua deuotiōe et debita reuerentia debes studere. Quarto debes aduertere ad quid vel p̄pter quid legis. Et certe p̄ncipalis intentio tua. sicut in om̄ibus exercitijs debet esse puritas cordis nō vanitas: non tm̄ vt scias: s; multo minus vt sciaris: s; vt tibi p̄ficias et alijs p̄ tuo modulo. Debes igit̄ vt immediatius lectionē ad puritatē referas semp̄ aliquid de lectione extrahere quod tuo p̄posito cōueniat quōd memoriā occupet. quōd te ad p̄ficiendū admoneat. vt sis animal mūdum quōd cōsueuit ruminare. S; ad alios fructus potes in lectione querere: vt scz nūc legēdo nūc orādo: nūc opando exercitia varies: et tediū mentis deuites. et ita te teneas stabiles. Stude ergo in om̄ibus que cōsueueris exercere delectationem aliquā inuenire. Delectatio em̄ seruat opantem in ope. Time in om̄ibus tediū mētis. Et hīc debet tibi esse vn̄ in om̄ibus finis. vt te serues p̄

seuerantē delectabiliter in tuis opationibus et exercitijs. Item ut lectiones immediate dirigas ad puritatē sepius lectionē oratio interrūpat: ut de lectione formes affectum et de affectu surgas ad orationem. Hec de lectione.

¶ De modo meditando. Ca. xlv

Meditatio vobis dicitur cum

ea que legisti vel audisti studiosa ruminatiōe in corde tuo diligenter pertractas et per ea affectum tuum circa aliquod certum inflamas vel illuminas intellectum. Itaque ascendens: et tam in spe perficiens frequenter in corde ruminatiōe precipue que te ad perfectū iuuat puritatis que timorē incutiūt vel augeant amorē. Et autem meditationes tue tibi sint fructuose: et ut faciliter assuescas bonis meditationibus: duo debes diligenter considerare. Primum est ut animo tuo de quibusdam utilibus materijs pudeas quibus interius perficiat et fructuose occupet. Siquidem ut aiunt sancti anima tua est sicut mola quicquid ei imponitur molit si nihil imponit se consumit et vanis et ociosis implicat. Si autem nihil certi vel determinati: ad quod utilioribus non occurrentibus recurras: tibi prefigas: necesse est te quibuslibet rebus occurrentibus aditum in te prebere. Facile enim cor tuum quibuslibet occurrentibus adhe-

ret si non intense alicui sit affirium. Sed et si non habeas aliquid ad quod recurras sepe proponis deuote meditare: et antequam occurrat vñ mediteris perit propositus: voluntas negligitur. et rursus incidis ociosa. Que autem materie tibi sint utiliores ad meditandum et perficiunt tibi ad ascensum: superius audiisti. Sunt enim memoria peccatorum tuorum memoria mortis: extremi iudicii penarum infernalium: memoria celestis glorie beneficiorum dei et passionis dulcis. et si qua homini. Has etiam meditationes secundum tempora poteris variare: illas assumendo que tempore congruunt et per tempore deuotioni magis deseruiunt ut tempore quo peragitur vel recollitur in ecclesia memoria dulcissime passionis tu te ecclesie conforma meditationes tibi formas amaritudinum et passionum christi. Sic facito et in alijs festiuitatibus precipuis ecclesie ut circa materiam festi versetur tuum exercitium iuxta consilium beati Hieronimi. Secundum est quod licet homo omni tempore omni hora per sua fragilitate nati debet ut animam suam repleat sanctis meditationibus et spiritualibus ac deuotis affectibus. Consilio tamen beati Hieronimi. debet sibi ipsi homo aliquas horas deputare quibus singulariter animam exerceat scopendo quodammodo spiritum et incalefaciendo ad spirituale desiderium. Ad hoc autem secundum Hieronimum. marie conueniens est hora matutina. Hac enim hora homo magis est sobrius et ad spirituale exercitium melius dispositus et necdum inuolutus mundanis tumultibus.

Hac igitur hora homo debet precipue nititur: ut se exercitet in aliquam deuotionem quam frequenter homo per totam diem in tali desiderio remanet ad qualem se demane exercitauit. Tunc igitur homo summo conamine studeat aliquam deuotionem a domino petere vel per deuotum exercitium ipse studeat in corde producere deuotis meditationibus se exercendo et se preparando ad matutinas suas legendas vel cantandas. Similiter faciat de uespere antequam vadat dormire. Tunc enim in horrore uisionis nocturne: quam solet sapores ceteros homines occupare: ipse diligenter studeat uenas diuini susurreij percipere orationes dominum post quotidianam examinationem quam tunc facturus est: ut indulgeat quod male egit: et gratias agat de his quae laudabiliter adimpleuit. Sed et contra timorem nocturnum: tunc acrius per affectus puros: per orationes deuotas se armabit. Et si sacram scripturas tunc legeris sit lectio tua precipue de materia aliqua deuota: et non de veteris testamenti historia: sicut consueuit. **Benedictus.** Quod autem dictum est de meditationibus: ut certis temporibus singulariter exerceantur: idem multum expedit in omnibus exercitiis: ut scias quam unumquodque sis arrepturus: et quam ad aliud te uersurus: ut habeas tempora orandi: tempora legendi ut omnia fiant ordinate. **Ubi Augustinus.** Optima est gubernatio ut omnia suis temporibus distributa gerantur ex ordine: ne animi humani turbulentis implicationibus

hinc inuoluta perturbentur.

De oratione et modo orandi. Ca. xlvj

Rationem uero quocumque

pergis: ubicumque fueris: in domo in agro ipsam tecum sume: ad ipsam semper habe refugium et recursum. Debes autem circa orationem quattuor attendere. Primo de affectu orationis: quale uidelicet orandi debes affectum induere et quale modum orandi assumere. Secundo quales orationes breues amplias debes legere. Tertio per quibus debes orare. Quarto quomodo te habebis in oratione et de attentione mentis in oratione. De primo igitur scias quod vigor orationis et uirtus surgit ex affectu orationis. Magis enim audit deus desiderium cordis quam clamorem oris. Ideo semper affectum aliquem et desiderium tibi assumes et indues secundum modum exercitij uel meditationum quibus per tempore occuparis ut semper oratio tua procedat de radice cordis non tantum ex labijs oris procedat semper uel ex affectu timoris: meroris: dilectionis: admirationis: congratulationis etc. Unde breuiter ut modum habeas secundum predicta. Site in prima examinatione discussis et inueneris petam tuam multiplicata super numerum arene maris: forma in te affectum humilitatis uel meroris: et assume personam serui qui dominum suum offendit: et ex tali affectu

forma orationē dicens. Scdm multitudinē miserationē tuaz dle iniquitatē meā. Si in scda ⁊ tercia examiatōe te discutiens inueneris cor tuū repletū malis cōcupiscentiis ⁊ vitiosis desiderijs forma iteruz affectū hūilitatis ⁊ assume psonam infirmi aduocantis medicū ⁊ dic. Sana dñe animā meā quia peccauit tibi. Ite nō est sanitas in carne mea: a facie ire tue. non est pax ossib⁹ meis. Qm̄ iniquitates mee supgresse sunt caput meū ⁊c. Si te in scdo ascensu in timore p meditationes mortis: vel iudicij vel inferni exercueris assume affectū timoris ⁊ assume psonā rei astantes corā iudice cum timore ⁊ tremore quasi iam cōuictus ꝑtra quē de iure pferenda est sentētia ⁊ dic. Noli me cōdemnare. Nō intres in iudiciū cū seruo tuo ⁊c. Vel dñe ne in furore ⁊c. Si aut in spe te exerces ꝑ memoriā regni celoz. assume affectus amoris ⁊ ora ex seruoze cordis dicens. Unaz petij a dño hāc reqrā vt in habitē in domo dñi. Itē quē admodū dñs dēderat ceru⁹ ad fōtes aq̄: ita dñs dēderat aia mea ad te de⁹ ⁊ sic d alijs affectōib⁹ quos ex istis formare poteris ⁊ assumere debes sicut ex exercitiū tuū erigit ⁊ meditatio tua requirit. De scdo debes scire q̄ alijs formare debes oratōes plixiores: alijs breues. Prolixiores dicim⁹ horas canonicas vl̄ alia silia scz ad q̄ altū de obligaris vl̄ volūtarie assumis. ⁊ añ has oratōes semp

debes facere quod admonet ppheta dicēs. Sed pebam spm̄ me. ⁊c. donec incalescat spūs tuus ex deuota meditatioe ⁊ affectu ⁊ desiderio vel ex timore: merore vl̄ amore ⁊c. Et hoc p̄sertim añ matutinas ⁊ vesp̄as: assumendo meditationes: de extremo iudicio d peccatis tuis: de hora mortis de penis inferni: de beneficijs dei: de passiōe xp̄i fm̄ q̄ tunc ibi cōuenit. Alie aut sunt oratōes breues quas beat⁹ Ang⁹. iaculatorias vocat in ep̄stola ad Probā. Et has sicut sancti patres cōsueuerūt debemus cōtinue in ꝑmptu habere. semper ignitis desiderijs emittere formādo de lectione affectum ⁊ dicamus. Declaratio ꝑmonū tuoz det intellectum ⁊c. Similiter oratio interrūpat meditationē: interrūpat orationē. Sed hic nō oportet tantā fieri mētis ꝑparatiōe: sufficit em̄ ex meditatione deuota iam ꝑnti: mentes aliquialiter ad dñm eleuare. Pro tertio vero scias q̄ q̄uis cozporis necessaria etiā sint a deo petenda mltō amplius ⁊ sepius debemus orare pro diuina gratia pro remissione peccatorum pro adeptione regni celoz: ꝑ expurgatione vitioz ⁊ acquisitione virtutuz. Marie aut ⁊ q̄i semp añ oculos versetur id vitū ꝑtra qd̄ ꝑncipali⁹ pugnam⁹ sic infra dicit. ꝑ cui⁹ extinctōe ignitis debem⁹ orare desiderijs. Sed ⁊ debes orare non solū ꝑ teip̄o sed exemplo vniuersalis eccl̄ie debes interdū orare ꝑ defun⁹

etis in purgatorio per amicos tuos si temptati: si tribulati: si infirmi: si peregrinantes. De quarto scias quod in brevioribus orationibus quas utique habebis creberrimas magis expedit ut ex affectu concepto vel meditatione formata: ita te habeas in oratione quam deo presente colloqueris petens ab illo gratiam aliquam vel temptationum liberationem formans te ex te verba secundum tuum affectum vel assumens verba ad illum affectum deseruientia iam composita et formata. Sed hunc modum in plurimioribus orationibus difficilius et graue maxime capiti est continuare. et ergo oportet ut devote attendas quod legas et inde moderate formes affectum et deuotionem ex sensu in oratione: custodiens cor tuum ab euagatione. Interdum cum te in oratione conscia uiget: et spiritum fiducialiter timore percussus adorare formidas: secundum consilium beati Job. conuertere ad aliquem sanctorum et deprecare eum ut oret pro te quod genus orandi dicitur postulatio. Clama: Sancta maria ora pro me etc. Sed et pro breuibus et magnis orationibus habeat tempora constituta. Breues autem orationes maxime debes arripere. quoniam te temptatio comprehendit ne te derelinquat. Quoniam eris domum ut dominus custodiat introitum tuum etc. sic sancti patres consueuerunt secundum Hieronymum. Item quotiens tibi peccatum innotescit siue per admonitionem alterius vel tui examinationem. et sic de alijs.

Incipit ascensio tertia qua debet

lando vitia ascendimus de virtute in virtutem et vires anime destitutas rursus reformamus precipue de duobus que impediunt ascendentes alenlu spirituali.

Ca. xlvij

Ene cor hoīs altum

ppheta describit ad cuius summitatem vel summum apicem non nisi tot ascensionibus periturus. Nec mirum tamen si altus dicitur ipse cum superior eius portio si bene esset ordinata immediate deum attingeret et ei soli subesset: ita ut si in superiori parte mentis tue stares ad oculos alte respiceres ut ipsum deum cernere posses. quod non potest per essentiam propter tuam inidoneitatem vel oculorum adhuc impuritatem et infirmitatem. Igitur altus motus est humana mens ad quem ascensiones in corde disponimus. Sed utinam labor esset solus motus ex altitudine ascensus et multitudinis graduum ascensionum essetque alias via tua ab hostibus essetque plana et directa ad ambulandum in ea. Sed nunc hec duo plurimum impediunt et retrahunt ab ascensu videlicet multitudo hostium ascensum ipsum obsidentium. et ignorantia viarum. Si quidem ipsa via que ducit ad vitam ardua est a dextris et a sinistris ab inimicis circumclusa: qui ascendentes per eam mittentes sagittas ignitas grauius vulnerant. Ipsi enim hostes viam obsidentes: intendunt

arcum vt sagittent tendentem ad cor immaculatū
et cordis puritatem. Vincula etiā. i. rerū inferiorū
affectiones ad pedes p̄iciūt vt ita laqueis suis
vel infra trabāt: seu a dextris vel sinistris a via re
gia precipitent: ita vt videas mille cadētes a sini
stris vie huius: decem vero milia a dextris eius. Vñ
et ipsi inimici simul narrauerūt vt abscederent la
quos atq; adeo occultauerūt vt dicerēt quis vt
debet eos: Sed et via ipsa infra habet diuerticula
Sunt em̄ circūquaq; a dextris et a sinistris iuxta
viam multae semite que videntur bone. sed nouissima
earum ducunt ad inferos. Sed et inimici magis
nituntur sepe decipere viarum seductione q̄ oppri
mere violenta temptatione. Induūt em̄ ipsa vitia
frequēter splendore et decore virtutum et iungunt
se ascendentibus quasi aliunde et non de parte ad
uersariorū venientes. quemadmodum gabaonite
populum dei deceperunt.

**Qualiter vitia vires anime occupant et
impediunt spiritualiter ascendentem.** Ca: xlviij

Sicut autem superius
diximus vires et potentie anime concupi
scibilis irascibilis. et anime affectōes q̄
a deo homini fuerūt date: vt quoties
ipse homo supra velle ascendere vel infra
descendere potest em̄ vires vt supra ascendentem et

infra descendentem sine labore et sine timore inimico
rū deberet deducere cum quiete. In casu autem primi hominis
ipse vires constitute facte sunt contrarie et castrametati
sunt ibi inimici nostri. Supbia etenim vitiorum regina
et sane primo genita ipsa nunc in hanc viriū arce habitat
et loco superiori: et in reliquis affectōibus et po
tentibus et appetitibus iuxta viam que te oportet ascende
re constituitur. septem duces. i. septem vitia capitalia dis
posuit ad viam custodiendam qui calcaneum obser
uant ascendentis. Itaque sicut ex superius dictis ap
paruit quoniam via graduum directa est per castra concupi
scibilis et irascibilis etc. que sunt ab inimicis pro
pter lapsum primi hominis quodammodo possessa. vide
licet gula luxuria etc. Ideo oportet te successive
contra vitia ista que in premissis viribus commo
rantur prelium arripere. atq; contra concupiscentias
as ex primo descensu in nobis surgentes continue
preliari. Et ita tertia ascensio cuius gradus nunc
disponimus quodammodo ordinatur contra hominem de
scensum in Adam. Non est autem ista ascensio su
pra premissas ascensiones altior. sed collateralis
vel certe vna et eadem est ascensio cum premissis
diuersis respectibus et modis variis exercitandi
Ipsa est autem prior ascensio promouens
et adiuuans rectificans et preparans. sine qua
nullus potest in premissis ascensionibus am
bulare.

De quibusdam vitia deserentibus
et se ad alia spiritualia conferentibus et de origi-
ne affectionis. Ca. xlii

Nrauerunt igitur nonnul-

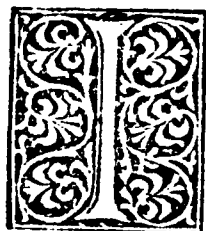
li et directam viam civitatis habitaculi non inuenerunt, qui dimissis in se vitijs regnantibus ceperunt per magnas deuotiones et alta et ardua exercitia spiritualia ascendere. Nam qua hora non putabant hostium insidijs et venatorum laqueis supplantati sunt seroque sunt experti quod non est tutum cohabitare serpentibus concupiscentiarum et motibus habituatibus vitiorum. Siquidem ut ait Gregorius. Non nulli ordinem certaminis ignorantes edomare gulam negligunt et iam ad spiritualia consurgunt et multa sepe quam magne sunt fortitudinis faciunt. et tamen postmodum per carnis illecebram omnem quod fortiter egerunt perdunt. et dum venter non restringitur per carnis concupiscentiam simul cuncte virtutes obruntur. Et eodem modo dicendum de alijs vitijs. Nec est autem tutissima via: in bono securissima deuotio: dulcissima et pura effectio: cuius videlicet in ordinatis affectionibus ab anima repulsis delectamur actibus virtutum interius. hoc enim est vere in domino delectari in caritate. scilicet castitate et humilitate. Alie vero interdum deuotiones possunt esse deceptorie. Sane ut

sup hoc quantum ad primum sufficit habeat aliqua discretio. Sciendum quod deuotio in proposito dicitur dulcis quedam affectio vel inclinatio affectuosa ad bonum: vel incitatio quodam dulciter trabens affectus. Talis autem delectatio: vel affectio potest esse duplex vel dupliciter oriri sicut ad propositum sufficit. Nam est interdum talis affectio subito veniens et cito transiens quamuis nonnunquam vehementer percipiens. Et ista videtur oriri ex desiderio alicuius appetibilis vel amabilis sibi gratia. Cum hoc aliquid delectabile proponitur siue ab extra per auditum siue ab intra per suggestum statim affectio amoris ad hoc hortatur quem deinde sequitur motus ad persequendum et dicitur desiderium. vel fuga ad repellendum. et dicitur odium. Et isto modo sepe incipientes habent deuotionem ad bonum. vel odium de malo et dulces inclinationem saluo dono dei. quod de super frequenter infunditur: imo hoc modo sepe homines sceleratissimi et in peccatis mortalibus existentes habent tales affectiones: maxime autem mulieres et homines molles. leuiter secundum appetitum mobiles et secundum desiderium agitabiles. frequenter enim tales cum audiunt de regno celorum commouentur desiderio cupientes dissolui et esse cum christo. Sed et vana gloria sepe vehemens desiderium ingerit dulce et quasi melle intorricato linitum. Hoc modo afficiuntur homines vani audientes legi de aliquo forti preliatorum ad quem propter fortitudinem auditas

amor eorum fuit inclinatus. Et cum talis postea audiunt victum vel occisum misericordia commouetur. et nonnumquam vanissime lacrimatur. Et multi sic de facili concipiunt interdum momentaneum et subitaneum ad aliquid bonum affectum ita de facili ad mundum vel ad carnem gulam vel luxuriam redeunt. Et multi homines discipiunt quorundam tales affectiones quae magnas deuotiones multitudine extollentes. Verum est et si homini affectus fuerit circa gloriosam carnem christi nequaquam in eo meritum caritatis vel de deuotionis consistere arbitrandum est. sed in tantum esse utile et arripiendum quantum inordinatas affectiones et passiones vitiosas per ipsum extirpamus vel extinguimus ut supra etiam fuit tactum. Nec tamen talis affectus respiciendus est: sed tenendus et in amminiculum caritatis et contra vitiosas affectiones in adiutorium est assumendus: sed meritum caritatis et de deuotionis in eo non est collocandum vel ponendus. Et Hugo in libro de amore. Nec putes quod secundum momentaneos affectus dei estimandus sit amor sed potius secundum continuam humane voluntatis qualitates. Multi autem hic decipiuntur meritum et perfectionem in hac dilectione vel inclinatione affectuosa requirentes. Sed ut ex dicta origine et causa considerare poteris affectuosa dilectio vel talis dulcis inclinatio etiam circa carnem christi vel quemcumque huiusmodi interdum plus afficit. minus diligentem et minus perfectiorem. Non enim tantum diligit quisque quantum hanc

dilectionem sentit. et quantum sibi in illo statu diligere videtur. sed quantum in virtutibus in humilitate videlicet et patientia aliisque virtutibus et caritate fuerit fundatus. et in seruandis mandatis fidelis habetur. Talis autem dulcis affectus in deo etiam interdum carnalis est. et fallax et humanitatis potius quam gratie: cordis quam spiritus: sensualitatis quam rationis: ita ut magis ascendat ad minus bonum: et minus ad malum: et ad id quod sapit amplius. quam ad id quod expedit. Est autem alia deuotio cum iam verbi gratia. post longa certamina post multa exercitia diuina cooperante gratia: iam ipsa vitia imperio rationis subegit: indutus quodammodo naturali affectu boni et dulciter in eis delectans et requiescens. Nec non est transitoria: sed quodammodo medullata anime infusa. et per habitus virtutum in anima radicata: semper prompta ad dei beneplacita ad implenda siue ad quilibet agenda siue sufferenda si hoc fit cum dulci affectu et delectatione. Ipsa est vera deuotio et voluntas continua et permanens qualitas: penes quam amor debet estimari. Quantum vitia extinguis quantum in virtutibus proficis: tamen in hac deuotione crescis nisi a deo tibi dispensatorie subtrahatur.

De tribus necessariis his qui volunt legitime contra vitia preliari: videlicet strenuitate: seueritate: et benignitate.

Non noli teipm de-

cipere: noli putare q̄ poteris ascen-
dere nisi vitia studueris extirpare.
Q̄ aut̄ nō inuenies in te bonū. i. in
carne tua: sed ip̄a vitia in te castra

metata sunt contra te incōcupiscibili & irascibili
& sola volūtas tua tecū est. Nā velle adiacet tibi
ideo ipsam voluntatē necesse est armari p̄tra oīa
h̄m̄i genera vitioꝝ. Oportet aut̄ q̄ sit armata a
dextris & a sinistris. Sint igit̄ hec eius arma stre-
nuitas: seueritas benignitas. Diffinitur aut̄ stre-
nuitas s̄m̄ Bonauēturā q̄daz vigor animi ex-
cūctens omnē negligentiā. & disponēs aiām ad fa-
ciendā opa bona: vigilanter cōfidenter & elegant̄
Seueritas est q̄dam vigor animi restringēs oēm
cōcupiscentiā & habilitās aiām ac seruētē red-
dens eaz ad amorē asperitat̄: paupertatis & vilita-
tis. Benignitas aut̄ est q̄daz dulcor animi exclu-
dens oēm neq̄tiam. & habilitās aiām ad beniuo-
lentiā: tollerātiā & internā leticiā. Dec tria sint
tibi arma: vt sc̄z sis strenu⁹ abijciēdo negligētiā
& ad opus etiā durum & arduū strenu⁹ ad incipi-
endū. Deinde seuerus: vt cum iam pugnā p̄tra
vitiā arripueris & eoz fortitudinē in te p̄ experiē-
tiam sentis: quā aliter vir sentire potes. noli cede-
re: noli fugam arripere: sed inceptū viriliter p̄seq̄

re: seuerissime cōcupiscentias insequere: vsq̄ ad
internitionē. vsq̄ dū deficiāt. Sis tertio benign⁹
vt cū frequēter vulnera suscipis & sepe deiceris
noli cadere in om̄i animi p̄turbationē. in malā tri-
sticiā: in deiectionē: in desperationē. Dec tria ar-
ma si habueris nō sit tibi cura q̄ pius sit nume-
rus tuoꝝ cōtra tot cateruas vitioꝝ. Ecce em̄ est
victoria: & eque difficile est dño vincere in mltis
& in paucis. Attēde Jonatan filium Saulis cū
suo armigero dūtarat plurimos occidētem. Ju-
dam machabeum. Jonathan & Symonē fratres
Bedeonē aliosq̄ p̄les milites strenuos non in se
sed in dño sperātes cū pauc̄ mltos occidentes.
¶ Q̄ in spiritualibus exercitijs pro-
ficiēti sit expediens: vel necessarium habere du-
ctorem virum spiritualem. Ca. li

Sed q̄ vt audisti cir-

ca p̄missas ascēsiōes sunt viēte:
& inter ip̄as ea q̄ ducit ad vitā diffi-
culter agnoscitur. noli sine ductore
ascendere: noli sine ductore incede-
re qui & vitā nouerit & astutias hostium nō igno-
ret. Solet deus hominē p̄ hoīes frequēter instru-
ere: & ad rectas ascensionē & veras vias admo-
nere. Ne illi qui sibi cōfidit & solus sine ductore
incedit. Nam leuiter incidit in venatoꝝ laqueos

Et cum inciderit non habet subleuantem. Igitur ad nostrā hūiliationē vult vt ductores sequamur. Sic em̄ totū pplm̄ israeliticū p̄ Moysē ductorem: Indurit ad terrā p̄missionis: cui⁹ consilio populus oīa facebat: cui⁹ monitioni acquiescebat. Sic loth de sodomis nō per seipm̄. s; p̄ ductorē sc; angelicū cogitur exire. ⁊ ascensum motis ascēdere. Sic r̄ps Cornelii p̄ se nō instruit: s; ad petrum instruendum destinavit. Sic Paulū direxit ad Ananiā. Et hoc est quod ait ille deuot⁹ eunuchus legens in curru Esaias. Quō ait possus intelligere: nisi aliq; me docuerit: ⁊ in nūmera talia: repis in scripturis. Igit̄ cū ascēiones in cordis disponis celū ascēsurus: ductorē tibi elige hominē spūalem: cui⁹ eruditōe cui⁹ monitiōe ⁊ eraminatiōe om̄ia tua exercitia p̄ficere studeas ⁊ adimplere. Nec est doctrina tutissima ⁊ sanctorum patrum sententia an. quitus approbata.

Quod pugnās p̄tra octo vitia capitalia q̄damō pugnat p̄ oēs inordinatas affectōs. c. liij

Nisi si arma arripui

si. si ductorē qui te p̄cedat cōsulendo ⁊ dirigendo inuenisti. t̄ps est vt preliuz aggrediaris. Itaq; pugnādum tibi est p̄tra oēs inordinatas affectiones que maxime surgunt ex viriuz anīme

destitutione per primū tuuz descensum a iusticia originali. Quāuis autē vitiose affectiones anime sunt plurime ab ascensu te retrahentes. verū vna est regina ⁊ septē duces: vnde om̄es alie vitiose passionēs oriūtur quibus deuictis ⁊ in locis earum. cōtrarijs virtutibus introductis: om̄ia inordinata desideria conquiescunt. ⁊ p̄ certamen contra illa octo quodāmō vires restituūtur: dū earū noxle motōes freno rōnis moderātur. Sunt autē hec octo vitia que interdū dicuntur principalia quasi p̄ncipes alioꝝ vitioꝝ: interdū capitalia eo q̄ de ratione eoz sit vt alia vitia ex ip̄is oriātur. Illa vero vitia de quozū ratiōe est vt ex ip̄is procedant: filie eozum dicūtur. Interdum vero dicūtur mortalia in quāium morte culpe occidūt ⁊ a vita gratie separāt ⁊ a deo qui est vera vita. Nō tū hec octo semp sunt mortalia: nec etiā ex genere suo. Sūt autē hec octa supbia: vana gl̄ia: accidia: inuidia: ira: phylargyria: luxuria: gula.

De modo pugnandi contra vitia ⁊ q̄ homo non debet contra om̄ia simul. sed contra vnū p̄ncipale decertare. Ca. liij

Non autē debes cōtra

oīa ista simul pugnare sicut nec potes p̄missas ascēōes siml̄ ascēdere nō in vno āno ait dñs. eiiciā eos a
h. liij

facie tua. sed paulatim ne terra redigat in solitu-
dinem. Igitur iuxta traditōes scōꝝ patrū hunc
ordinem seruabis certamen ꝓtra hec vitia ingres-
surus. Primo vt añ oia teipm diligenter discuti-
ens fm formā examinandī prius traditā Inqras
qualia vitia in te lateāt vl pateāt. deinde que sint
in te vitia magis fortia. ⁊ magis te infestantia.
Deinde que remedia sint contra singula vitia effi-
cacioꝝ. Quo facto ꝓtra vnū vitium plūm arri-
ptes qđ est tibi ꝓceteris magis infestum. Igitur
cōtra illud vnū principale certamē arripe. expur-
gatōi illius totis viribus insiste: oēs laborē ⁊ sol-
licitudinem ꝓncipaliter retorque ad illud expur-
gādum ꝓtra illud iugiter deū imploꝝa: illud tibi
in oratiōe versetur semp añ oculos: ꝓ illius extin-
ctione lachrymas indefinenter funde: gemitus et
suspiria ad eum deuote emitte. Nec tñ ita tibi cō-
tra vnus illud pugnandum est. vt cetera vitia nō
impugnes. sed ita contra vnū principaliter pu-
gnabis. vt generalem tñ ꝓtra omnia vitia habes
solicitudinē ⁊ horrorem. Quinimo quātū cōtra
vnus magis strenue ⁊ sapienter certaueris tanto
plus generaliter omnia vitia horrebis. Scire etiā
tibi ꝓuenit qđ sicut in naturalibus ex diuersa cō-
mirtiōe quattuor humoꝝ sanguinis: videlicet co-
lere fleugmat. ⁊ melancolie diuersē causant com-
ꝓleriones naturales. Ita in diuersis hoibus fm

interioꝝem hoicm ex diuersa cōmirtiōe affectuū ⁊
ex corruptōe vitium ꝓ fomitē fm naturalia sunt
diuersē dispositōes morales siue inclinatioes ad
mores ⁊ variē dispositōes vitiose. vl etiā virtuo-
se. Hinc est qđ vn⁹ magis inclināt ad luxurias. al-
ter magis ad iracundiā. Et frequēter homo habz
vnā quādam inclinatioē: quasi vnā massā quā-
dam. vñd cetera vitia quasi oriant vl maior ꝓs: qđ
forsitan nō absurde dici possit moralis cōplerio.
Siquides vnus est tristis: alter ꝓplexus: tertius
implexus: quart⁹ scrupulosus: qñtus qñulosus:
sextus in suis exercitijs afflictus: septimus occu-
patus. Et hec omnia vt videt ex quadā interioꝝi
indispositiōe vl aie: vl organoꝝ ꝓueniunt ⁊ sunt
melancolicis nō dissimiles suo mō. Alius autē ē
letus. vagus hilaris ⁊ dissolutus ꝛc. Debet autē
vnusquisqꝝ status suum interioꝝem mō prius ha-
bito diligēter inquirere: ⁊ fm hoc ascensionē vir-
tutis in corde disponere ⁊ vitioꝝ remedia in suo
exercitio ordinare ⁊ sup illā suā inclinatioē vl-
tiosam habere suspectam: ⁊ omibus modis iux-
ta rōnis imperium refrenare. Quz autē illud vnū
vitium d quo superius fuit dictum: adeo ꝓ deuo-
tum exercitium ⁊ virile plūm debilitaueris vt ra-
tioni obediēs cōtradicare nō ꝓsumat: sed si qñ se
erexerit. statim rōnis imperio sine plio refrenetur
tunc aliud vitium simili diligētia debes inquirere

quod te plus infestat: et contra illud non confimil
preliari. Noli tamē putare quod aliquod vitium
adeo in te radicatus possis euellere: ut non sit opus
amō saltem generali sollicitudine et horrore contra
ipm debellare. Etenim ut ait Ber. Vitia semel pu-
tata repullulant, et effugata redeunt et reaccendū-
tur extincta et sopita denno excitantur.

¶ Quod secundum diuersitatem nature vitio-
rum diuersimode sit contra ea decertandum et in quo
consistit illa diuersitas victorum. *Ca. liiij*

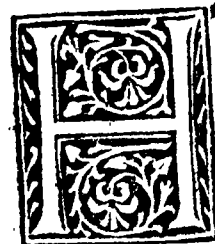

Adhuc autē de modo

preliandi contra vitia scire expedit
quod contra predicta octo vitia et ab eis
precedentia non sit eodem modo preliandum
sed sicut diuersa est natura vitiorum
ita et varia sunt contra ea prelia arripienda. Si qui
de carnalia vitia melius vincit fugiendo omnem occasi-
onem et materiam tibi de ipsis subtrahendo. Spūalia
vero melius expugnas occasiones quibus ipsa irritantur
et contraria fiat habendo et fortiter resistendo. Secundo
considera adhuc aliam diuersitatem et variam naturam vi-
tiorum. Sunt etenim quaedam vitia que semper ex alijs oriun-
tur et sine alio vitio per se non veniunt quale vitium est
inuidia, et tunc non tam contra illud vitium quam contra ipsum
vnum habes originem debes preliare. Tertio aduerte aliam
vitiolorum diuersitatem et naturam temptationum. Nam sunt

quedam vitia que apte ad malum trahunt: et suo im-
petu volunt animam opprimere. sicut est luxuria vel
iracundia, et his debes resistere cum labore et dolo-
re. Sunt alia que suo impetu non impellunt sed se-
ducendo fallunt et talia sunt sepius etiam contra appe-
titum. sicut temptatio de excessu vigiliarum: ieiunio-
rum et huiusmodi. Et hic non tam opus est fortitudine quam di-
scernitione. Vnde secundum Bernardum. nouisse in hac parte est vici-
cisse, et credere est vincere. Sunt autem adhuc alia
vitia que propter suo impetu impellunt et bonitatis
apparitione: sicut est (verbi gratia) affectus inor-
dinatus ad predicandum: qui seducit sub pallio ze-
li animarum. impellit appetitu laudis et impetu re-
putationis. Et hoc est periculissima temptatio.
Vnde hic primo opus est scire et credere esse tempta-
tionem: nec tamen scire vel scuisse est vicisse: sed et opus est
eius impetum laboribus et exercitijs refrenare.

¶ Tres sunt ascensus contra vnum quod
est vitium. id est tres perfectus ad oppositam virtutem. *ca. lvi*

His igitur ad cautelam

tuam de vitiolorum certamine in ge-
nerali premissis. nunc ad vitiolorum
singulorum certamina singularia de-
scendamus. Prius tamen scire debes
quod contra quodlibet vitium quod arripis debellandus
ascensionem in corde debes disponere quosdam perfe-

ctuum gradus. vt scias quātum ad virtutē ip̄am
ascēdis v̄l descēdis ad ip̄m vitii. Igit̄ cōtra q̄dli
bet vitium tres potes distinguere gradus. quor
um primus est incipientiū z ptinet ad primum
gradū ascēsiōis ad cordis puritatem q̄ est in ti
more. Sc̄dus est pficientium z ptinet ad sc̄dum
gradum sc̄de ascēsiōis q̄ in spe agit. Terti⁹ gra
dus est p̄fectoꝝ z ptinet ad vltimū gradum ascē
siōis ad puritatem.

De ascensionibus contra primum
vitium quod est gula.

Ca. lvi

Primum autem certa
mē est cōtra vitium gule. Inde p̄mo
diabolus primū hominē temptauit
z supauit. inde s̄m hominē primo
temptauit. z succubuit. Itē hoc vi
tium est situm quasi in finibus nature. Si igitur
ip̄m nō potuim⁹ supare. quō sp̄ualia superemus
extra fines n̄ros carnalis nature nos ip̄ugnātia
Cōtra istud vitii ascēdit⁹ p̄ virtutē sobrietatis p̄
quā ascensionē in corde disponimus contra gu
lam debellandam. Sobrietas aut̄ v̄rtus dicitur
qua corp̄is alimēta cū recto moderamē admittū
tur. Triplicē aut̄ gradum v̄l ascensum cōtra vitii
gule debes in corde disponere. vt possis gule ap
petitum refrenare. z quātum ad hoc vim concu

piscibilem reformare. Primus ascensus contra
gulam. i. primus gradus virtutis sobrietatis est
patienter ferre cū non potest haberi cibus v̄l po
tus delectabilis. z nō tristari cū non habentur
interdum desiderata ad libitum. Sed in hoc gra
du gulosus multa patitur certamina et gule tela.
Unde opus habet vt hic aliq̄ diu stās p̄lietur et
gulam superet. Scias ergo q̄ natura gule est. vt
causet in concupiscibili inordinatum appetitum
cibi z potus quo impediatur ab ascensu. z talis
affectus v̄l appetitus inordinatus aliquos cogit
an̄ t̄ps comedere: aliq̄s cogit se nimis. i. nimio de
siderio z effusione super cibos effundere aliquos
cogit inordinate cibum delicatū querere alios cō
pellit excedere in nimia quātitate. Et autē totam
familiam eius cognoscas z scias cōtra que debe
as pugnā: aduerte q̄ p̄ncipaliter filie gule sunt
s̄m Brego. Scurrilitas x̄borum multiloquiū: de
tractio: vituperiū: inepta leticia: lasciuia mentis:
immūdicia carnis. Et aut̄ hunc affectum impu
ritatis qua per affectiones inclinamur vitiose ad
cibos purgare z expurgare valeas: aduerte de
bes generaliter p̄ expurgatiōe oim vitioꝝ carna
lium q̄ in aīa est triplex vis motiua corporaliter vi
delicet. Vis naturalis que est motiua humorū. z
inde sepe gula z luxuria trahunt origines. Alia ē
vis vitalis qua homo exercet motus v̄tales. Ter

tia est vis animalis qua homo exercet imaginati-
onem: cogitationē rē. Quātum vero virtus aīa-
lis remittitur et hō minus eam exercet, tanto vis
naturalis intenditur et auget. Et hinc est q̄ ho-
mines accidiosi et tepidi et qui intus delectationē
nō habēt in meditationibus in spūalibus deside-
rijs, maxime vitijs carnalibus piclitantur. Unde
salomō. In desiderio est om̄is otiosus. Hinc est
fm̄ Cassianū, q̄ gulosus nescit: nisi de cibo et po-
tu et que ventris sunt cogitare. Hinc est iterū fm̄
Chriſtū, q̄ mulieres maxime temptātur vitijs car-
nalibus quia minus ab intra sunt solite. Unde
et Chriſtū, de luxuria dicit, q̄ est aīe vacantis pas-
sio. Ecōtra est q̄ quātum vis animalis intēditur
tū naturalis remittitur, sicut patet in studiosis.
Et hinc est q̄ inquit beatus Hieroni, ad rusticum,
Ama sciam scripturarū et vitia carnis non ama-
bis. Quātū igit̄ hō interiori et exteriori occupati-
oni et sollicitudini cū delectatione fuerit intentus
tanto amplius carnalia vitia superabit. Et ergo re-
media gule et etiā luxurie est om̄is sollicitudo: et in-
terna ad bonum affectio, sicut est cōpunctio que
valde valet contra gulas et luxuriā: similiter deu-
tio: sacra lectio, quelibet exterior utilis occupatio
eū affectione interiori. Isti igitur et sibi reme-
dijs oportet se pugnare contra gnam vt tandem
ascendas ad superiorem gradū qui est vt ita pro-

ficias vt iam p̄opta voluntate velis, et sine ma-
gno appetitu cōtrario possis abstinere ab illis ci-
bis delectabilibus qui possunt haberi, et esse con-
tentum simplicibus et cōmunibus cibis: et absti-
nere a d̄licatiorib⁹, puta vino rē. In isto gradu
stas tutius nō tamen adhuc sine impugnatio-
nibus, licet debilioib⁹. Tū vt ad tertiā ascensio-
nem puenire possis etus tibi calcanda est concu-
piscencia remedijs p̄dictis et ieiunijs: vigilijs: le-
ctione et crebra cōpunctioe cordis quibus te for-
sitan illusum vel victū reminisceris: In gemiscens
nunc horrore vtiōrū: nūc desiderio p̄fectionis et
integritatis accensus: donec h̄mōi curis, ac me-
ditatiōibus mens occupata p̄ter et possessa, ipsi-
us cibi refectionem: nō tū iocunditati concessam,
q̄ oneri vite impositā sibi recognoscat magisq̄
necessariā corpori q̄ desiderabilem aīe sentiat ab-
tributā. Et tunc attingis tertium ascensum cum
talē iam indutus fueris affectū. Est autē iste terti-
us gradus et ascēsus quo hō ita edomauit gulā
et adeo reformauit vim p̄cupiscibilē: vt sine aliq̄
difficultate ab habitis delectabilib⁹ possit astine-
re, et contentus ēe necessarijs in q̄litate et q̄ntitate
et quo simplicior cib⁹ eo maḡ diligat. Cū atē ad o-
gulā superauerit sobrietatē in locū ei⁹ ordina: q̄ dili-
gent obfuet maxie q̄litatē et q̄ntitatē i cibo. Qua-
litate: videlicet, ne delicata q̄ras vel singularia

quãtitatē nec mensuras excedas. Nam quous va-
ria est capacitas mensurę hoim: vnus tñ in omi-
bus est finis cōtinētie ne quis iurta mensurā ca-
pacitatis sue oneret ingluuie. Maxime aut vide-
at sobrietas vt semp equale moderatumq; ieiun-
um obseruetur:

**¶ Ascensiones ad debellandum vi-
tium luxurie.**

Ca. lviij

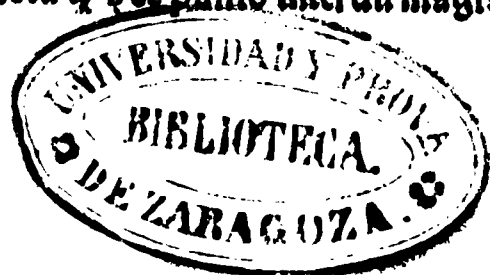

Secundo oportet te ascē-

siones cōtra luxurias disponere vt
ipam valeas supare. Siquidē et ipa
in vi cōcupiscibilē sedem collocas
nemine quē pfecte possederit pmit-
tit in corde ascendere. sed tanq̄ be-

stiam facit cōputrescere in stercore suo. Ascendi-
mus aut cōtra eā et debellamus p virtutem casti-
tatis q̄ est sobrietatis: que gulā debellauit: filia et
ab ea picipue nutrit et augetur. Nec aut castitas
est virtus magna origine celestis. Hęc sancti au-
geli ab ipso dño oim fontali pnciplo didicerunt.
Hanc xps de celo ad terrā attulit et matrem suā
virginē gloriosam huius virtutis discipulam pfe-
cit alijs imitandā. Huius aut castitatis triplici ascē-
su vel pfectuū gradu ascēdimus contra luxuriam.
et deuincimus eam. Primus est cōtinentia ab actu
carnali cum pposito sic manendi et omnibus illi-

etis motibus consensum negandi. In hoc ascē-
su est homo ad huc in labore pugne et nō multus
distat ab inimicis cū sola voluntas castitates ele-
git affectu repugnante. Igitur oportet vt in hoc
gradu cōstitutus viriliter armeris ad preliū. Nā
contra istud vitium est longū et immane bellus pce-
teris vitis ac diuturnū. Et aut scias quō istud
vitium debeas oppugnare. debes ipius naturas
et modum quo te impugnat diligenter aduertere.
Naturā aut habet duplicē. Vnā ex parte carnis
alterā ex parte aie. Ex parte carnis naturā habet
motus in carne et ascensiones mēbrozum excita-
re. Ex parte aut aie ingerit affectus feminaz et in-
clinationē ad eas. Ingerit imaginationes earum
vt familiaritatē et c. Filie ei? fm Grego. sūt septē
cecitas mentis: inconsideratio mortis et inferni:
constantia cogitationū et desideriorum: amor sui
picipitatio ad pctm: odium dei affectus pntis se-
culi: desperatio futuri seculi. Et aut motus hos
et affectiōes deuincas diligentius considerādus
q̄ hoc vitium vt ait Chriſt est aie vacantis passio
id est sine exercitio sine desiderio existentis. Vnde
quātum cor tuū timore. sollicitudine: cōpunctiōe
repleueris: tāto minus tēptaberis. Et vñc est q̄
in summo cū vires aiales sunt sopite. hec bestia
amplius infestat. Pro specialibus tñ remedijs.
nota q̄ hec passio interdū magis se habet ex pte

Carnis aliquā magis ex parte anime. Et cum tñ in carne fuerit in aia suscitatur affectiōem ⁊ econtra cum in aia fuerit statim mouet carnē. Sunt autē quedā remedia magis p̄ sanatiōe huius vitij ex parte carnis videlicet: ieiunium quod est vñū p̄ncipale remedium. Item opus manūū: vigilie: labores: tribulationes ⁊c. Ex parte aīe cōtritio spūs deuota oratio: frequens ⁊ lecta meditatio: sollicitudo mētalis ⁊ spūalis. exercitatio studiosa: ⁊ intēta interiorum ⁊ exteriorū occupatio. Item custodia sensūū vbiq; in platea: in domo ⁊c. Item repressio interiorum cogitationū. Item nullā familiaritatem habere cum mulierib; nec solus cū sola loqui nec in secreto s̄m Dīero. nec frequentare domos earū. Item maxime valet hūilitas ⁊ mititas. Vñ sap. Cum sciui quia aliter cōtinens esse non potui abij ad dñm ⁊ deprecatus sum ⁊c. Quāuis autē sine hūilitate nullius vnq; vitij poterit triumphus acquiri in hoc tñ vitio singulariter indigenus gratia diuina. Igitur his ⁊ similibus exercitijs te excitando tandē ascendis altius. videlicet ad secundū gradum castitatis: ⁊ scdm̄ p̄fectum cōtra luxurie vitium. Est autē scd̄s gradus cū p̄ macerationē carnis ⁊ alia p̄missa exercitia affect; induat ⁊ caro ita spiritui subiungat: vt rarius tēptet ⁊ facili labore tēptatio cedat: imperādo tñ magis q̄ reluctando. S; sup̄ hūc est adhuc

altior ⁊ tertius gradus cū videlicet p̄ longa exercitia ⁊ multos labores diuina adiuuante gratia ita cōcupiscētias carnis edomasti q̄ vix rarissime ⁊ tenuisse sentiant ⁊ talē induisti castitatis affectus ⁊ amorē vt horreas ⁊ detesteris oēs mores carnales q̄ nauscam inde quodāmodo patiaris.

Ascēsiōes cōtra auariciā. Ca. lviij

Tertio oportet te ascē

siones disponere cōtra auariciam p̄ cōtemptum diuitiarum ⁊ virtutē paupertatis. Et sicut sunt in p̄cedentibus tres ascensus. Primus est nolle habere quāquā iniusti lucri ⁊ de iuste habitis facere elemosinā: nō abuti p̄pria facultate ad vitia. Verū si radicit; vis h; vitium euellere: hñs vītū ⁊ vestitū ⁊ quibus tegaris his sis cōtent;. Al certe quod est summū remediū oīa p̄ xp̄o relinquere ⁊ sub alteri; cura ⁊ p̄uisione degere nullius rei quāquā minime admittere p̄prietatē. Item cōfidentia de deo q̄ nō derelinquit sperātes in se. Scd̄s ascēsus est non solum iustis esse cōtentū. sed ⁊ solis necessarijs cōtētari: nihil velle habere superflūū in victu. vestitu ⁊ hospitio: ⁊ sic de singulis Tertius autē gradus est nihil possidere in mūdo ⁊ nihil velle hñe ⁊ in oībus necessarijs frequēter pati penurias. Filie autē auaricie sunt sex scz: p̄d̄

tio: fraus: vagatio: periurium: inquietudo: et contra misericordiam cordis obduratio.

Ascensus contra iracundiam. Ca. lix

Astribus deuictis tam

quam principalioribus affectibus concubiscibilitatis: ascende contra vim irascibilem deuincendam et expurgandam. Et hic occurrit primo ascensus disponere contra vitium ire. Contra quod tripliciter ascensu vel profectu virtute mititatis proficit. Primus est ut discat homo motus ire per pugnam cohibere. et reprimere ne erumpat foras per verba vel facta illicita. Est autem natura vel motus iracundie triplex secundum Grego. Nam quosdam mouet substantie. et cito recedit: quosdam tardius commouet. et iam motus non cito deserit quosdam et cito commouet. et tardius relinquit. Filie eius sunt rixa: tumor mentis: contumelia: clamor: indignatio: blasphemia. Itaque in primo gradu constituti reprimamus nos ut dum motus iracundie sentimus non foras erumpamus. Et autem bene melius facere possimus? Continue autem per tractare debemus ea contraria que nobis possunt contingere. et fore occasio iracundie. ut autem quando veniat simus scuto patientie premuniti. Item ad hoc valet cum laborare reprimere. et accensam flammam interius suffocare. Itaque quod homo struat se ad alia negocia: ut con-

motionis sue obliuiscatur. Item magnum remedium esset si homo a deo esset compos sui quod posset admittere consilium cogitando quod multa mala se quatur iram. Etiam conscientiam ledit: puritatem mentis turbat spiritum sanctum de corde fugat: primum scandalizat: famam confundit. Item compunctio est venenus ire. Climacus. Quomodo aqua extinguit ignem ita veracis luctus lacrymarum profluvium naturam habet occidere. et extinguere omnem flammam furoris. Item intenta meditatio mortis refrenat iracundiam. His autem et homini exercitiis homo proficit donec per gradum mititatis vel patientie attingat: qui est cum homo ex consuetudine sustinendi contraria et refrenandi impatientiam: didicit iam non terri vel turbari aduersis. sed quasi in loco munito inconcusus circumstantes aduersarios intuetur.

Tertius ascensus est gaudere in tribulationibus gloriam cum assint et desiderare eum desint. Ascensus ad dilectionem proximi et contra inuidiam. Ca. lx

Ascensus contra inuidias sunt perfectus et gradus dilectionis primi. Quorum primus est nullum odire: nulli malum cupere: nulli velle bonum impedire: in necessitate primo auxilium subventionis non subtrahere. et

breviter ut nulli faciat vel cupiat malum eius vo-
luntatis cōsensu: et bonum proximo optet et faci-
at sicut sibi velle deberet si indigeret. Caritas autē
sicut superius dictus est: ad quā maxime per dile-
ctionē primi ascendit: ipsa est finis ascensionum.
Unde sicut caritati dei et primi nihil est p̄ponen-
dum: ita invidie nihil est postponendum. An̄ oīa
igit̄ unionē et pacem retinemus: in quo est vincu-
lum p̄fectiōis. Nihilq̄ est aliud in quo sancti an-
geli tm̄ delectantur: nihil in quo tam expresse simi-
litudinem celestis hierusalē representamus: q̄ si ca-
ritatem et unionē cordiū servem⁹: idē omēs dicē-
tes. Idem sentientes: cavētes ledere cōsciētias ali-
orū scādalo singularitate: v̄l novitatum: v̄l disue-
tudinum p̄sumptione. Un̄ hoc mandatum xp̄us
totiēs recessurus a nobis replicavit: ut artius im-
primeret. In hoc inquit cognoscent omēs q̄ mei
estis discipuli: si dilectionē habueritis ad invicem.
Itaq̄ maxime expugnem⁹ hoc vitium qd̄ pprie de-
monibus ascribitur. Invidia em̄ diaboli intravit
mors in orbē terrarū sequitur em̄ q̄ stat̄ ex parte
eius. Est autē summū remediū invidie nihil ama-
re eorū q̄ mundus amat: honores divitias volu-
ptates. Inquātū nos aliqd̄ t̄renū diligim⁹: intm̄
si p̄ aliquē ab eo impeditur: ad invidiā p̄citamur.
Nota tm̄ q̄ mot⁹ displicētie sub bono alteri⁹ non
semp̄ dicit̄ pprie invidia. Aliq̄n̄ ei habem⁹ displicē-

centiā in bono alterius inquātū cedit in nostrū
v̄l aliorū nocumētum: ut si invideo alicui de dño
suo: quia tyrannus est et iniuste alios deprimat et
hic motus semp̄ est d̄ bono tp̄ali. et est q̄q̄ bon⁹
q̄q̄ vitiosus. Aliq̄n̄ etiā habeo motū displicē-
tie de bono alterius: v̄l tristor̄ inde: non quia ille
illud bonū habet. sed quia video me illo bono ca-
rere. Et hec est q̄q̄ bonus zelus: et ita vult. Nie-
ro. ut invidia de virtutibus sit inter nos: et cōten-
tio. q̄s hūilior: quis obediētior. Tertio autē cōtin-
git ista displicētia de bono alterius: inquātus est
gl̄ie v̄l honoris mei diminutiū: et hec est ppriis-
sime invidia. Et nō est inter p̄sonas multū distan-
tes. quia illius gl̄ia v̄l honor qui multū excellēti-
or̄ ē supra me nō imminuit gl̄iam meam: sicut rus-
ticus nō invideret regi de sua gloria. s̄ forte fra-
ter regis qui potuit eligi in regem: sic Esau odit
uit Jacob. sic Absolon invidit Salomoni. Filie
autē invidie q̄ ex ea sequitur sunt: odiū: infuratio
detractio: exultatio in adversis primi et afflictio
in p̄speris eius. Scdm̄ remediū est ut hō dili-
genter p̄pendat: q̄ etiā si alius illo careret bono
de quo ei invidet. attamen ipse illud non haberet
Itē timere v̄ndictā dei qui homini nō dimittit
peccata sua: nisi ipse dimittat primo suo. Itē ut
homo studeat illi quē odit magis esse obsequio-
sus affabilis et benignus. Secūds autē p̄tra in-

uidiam ascensus et ad dilectionem proximi profectus est. sic alterius profectui congaudere et bonum alterius diligere quasi proprium: et sic eius aduersitati copari sicut proprie et aliena lucra sua deputet ex affectu pietatis. Tertius autem ascensus est diligere inimicos ex affectu et ea dulcedine erga odientes et persequentes se affici sicut erga singulariter dilectos et non solum res temporales sed etiam corpus pro fratribus ponere paratum esse.

Ascensus et expurgationes contra

accidiam.

Ca. lxi

Sicut dilectio proximi

expugnat et destruit inuidiam: ita per ascensus ad dilectionem dei superantur accidiam et tristitiam malam. Amor enim dei feruenter facit operari. Nam operatur magna si est. Si homo operari rennuit: amor non est. Similiter actus caritatis est gaudium in spiritu sancto contra tristitiam. Primus autem gradus dilectionis dei est. sic diligere concessa et sic eis uti: ut tamen illicita deuitentur. Et in hoc gradu positus operari tamen salutem necessaria deuitas ne tamen deiciat te accidia ut omittas necessaria agenda vel sub precepto mandata. Vex hic ascensus bassus est: et non est bonus in eo diu manere. Quod necesse est: ut per continuam exercitationem in bonis operibus tunc frangas accidie tue resistendo et

bonis operibus et deuotis exercitijs affectum infla mando ut tandem delectationem acquiras et affectum in sanctis exercitijs et bonis operibus ut iam non solum agas salutem necessaria: sed pleniori affectu et feruenter accensus incipias per parte. diuicta accidia agere omnia que dei sunt: et ad illa agenda esse studiosus et etiam ad pericula implenda. Et hic ascendis ad secundum gradum dilectionis dei. et contra metis accidiam. Quando autem impugneris ab accidia et non dum hic pueneris. scias hoc summum esse contra accidias remedium ut nunquam cedas sed semper viriliter resistas. Et autem naturam huius bestie agnoscas aduerte quod motus et agnitio huius vitii principaliter trahit ad duo. videlicet loci mutationem et exercitiorum variationem. Mutationem loci hoc modo percurat. Ipsa enim mentem tuam primo tedio aggrauat et deprimit. et omnem delectationem in spiritualibus tollit. Anima autem sine delectatione esse non potest. Incipit igitur statim ad recreationem carnalem aspirare et locum illum in quo nullam habet delectationem velle deserere. Itaque statim tibi causat loci horrores celle fastidium et ad omne bonum maxime spirituale tedium. Nam interdum libenter corporalia arripit ut inuisus spiritualibus occupet. et tandem incipit loca remotiora ex tollere. et illic commorantes fratres beatificare ad prentes vero fratres quodam aspernationem tanquam ad minus spirituales percipere. Itaque cum

anima tedio affecta nullā cōsolationē inuenit statim locum deserit aut in somnolentias incidit vel dissolutionē querēs solatium ad tempus. mutationem exercitiōrū: ita licet occulte sub pallio inducit. Cum em̄ aīa grauat̄ h̄mōi exercitijs cōsurgit quedā alia leuioza amplius illa extollens et reputans magis meritoria: ut puta visitare infirmos vel certe monasterium cōstruere in quo magis et accidiosus discipulus peior magister et rector efficiatur. Itaq; volens accidiam legitime deuincere: añ om̄ia locum tuus ne deseras. Nam quāto locum plus mutaueris: tanto magis erit mens tua in exterioribus vaga: in spūalibus accidiosa. Ad h̄c Ber̄n̄ Impossibile est animū fideliter alicui in vno affigere: q̄ nō pri⁹ alicui loco perseveranter affixerit corpus suū. Cūq; egritudinem animi de loco ad locum fugere nititur: sic est sicut qui vmbra corpis sui fugit. Quāta etiā mala ex hoc veniāt. q̄ quis sua exercitia leuiter mutet dictus est supra. Filie accide sunt sex s̄m̄ Grego. scz: malicia. i. voluntas machinādi mala: desperatio: pusillanimitas: rancor. i. odiū inueteratū torpor circa precepta dei: euagatio mentis circa illicita. Cōpūctio si accidiosus eā acquirere posset: valde valeret contra hūc morbū Climac⁹. Qui luget seipm̄ nō nouit accidiā. Idem Liget iste tyrannus memoria offensionū et delictorum: et per-

tutiatur ope manū. et trahatur intenta et attentā meditatione futurorum bonorum. Itē cōtra tedium cordis multū valet varietas actōis: ut nunc homo oret et nūc legat donec affectum aliquē cōcipiat. et cogat se in his operibus quibus marie tediatur. Verū si homo strenu⁹ et seuerus et benignus in suis deuotis exercitijs et sanctis operibus. et diutius se perseveranter in talib⁹ exercitaue rit. iam tandē incipit sperare. et affectus caritatis incipit dilatare. et quādamō estuare ad deū ut quasi sine ipso vivere nō possit coartatus desiderio dissoluendi et esse cum xp̄o. Et hic est tertius grad⁹ caritatis dei qua accidia supatur. Tristitia autem mala est duplex. Dicitur enim quādoq; tristitia generaliter. prout est circa omnē passionē et tunc valde difficiliter comprehenditur ei⁹ origo. Alio modo est quidam torpor et grauitas tediosa in spiritualibus et tunc potest comprehendī sub accidia. et cōtra eas ascenditur per gradus caritatis dei. Nam actus caritatis est gaudium. Remediū contra tristitiam si est ex desperatione memoria benignitatis et misericordie dei et intuitus beneficiorum eius. Item q̄ homo sit libenter in bona societate ubi de deo loquuntur vlt materia spirituali. Item illud Jacobi. Tristatur aliquis in vobis. oret equo animo et psallat. De bona tristitia satis patet ex dictis de compunctione.

Ascensiones contra vanam glori-
am extinguendam. Ca. lxxij

Contra vanam glori-

am nulla virtus est cōtraria: ideoq;
per nullam virtutem possum⁹ cōtra
eam ascendere v^l gradus ad deuin-
cēdum ordinare. Ip̄a em̄ magis ex
virtutibus generat^r ex bonis opibus roborat^r. Ip̄-
sa em̄ primo pulsat in carnalibus. in vestibulis in
parētibus: in dignitatibus etc. Et quē hoc mō su-
perare non poterit p̄ humilitatē supplātat. Quo-
cumq; p̄ceceris hunc tribulum semp̄ stat aculeo
recto quicq; feceris quicquid egeris ipse se immis-
cet et cor tuum ad vanagloriā dūz instigat. Filie
vane glorie sunt septē. scz inobediētia: contritio:
sactātia: hypocrisis: p̄tinatia: discordia: nouorum
presumptio seu inuētio. Itaq; et si nō habem⁹ ali-
quā specialē virtutem qua vanā gloriā debellare
possimus: ascēiones tamē maxime cōtra eā sunt
necessarie. Sit igitur primus gradus et ascēsus
contra eam vt homo diligētē et summo conamie
studeat ne aliquid glie vane intētiōe incipiat vt
custodiat os ne lequatur vñ laudē acquirat. p̄ci-
pue tali intētiōe et p̄cogitatōe: Similiter caueat
talia opa agere. vñ singulariter possit laudari: v^l
apparere etc. Istum autē gradum faciliter ascen-

dit si studiose in corde rumerauerit: q; quicquid
tali intētiōe inceperit et peregerit q; non solum
p̄m̄tū nō recipiet: sed et penā magnā habebit. Vñ
diligenter recogitet illud. Amen dico vobis rece-
perunt mercedē suā. S; et illud ps. Qm̄ deus dis-
sipauit ossa eoz qui hoībus placēt cōfusi sunt qm̄
deus spreuit eos. Item si adhuc hominibus pla-
cerem xp̄i seruus non essem. Secundus ascēsus
est q; sicut homo cauet ne bona sua agat vt vide-
atur v^l appareat hominibus: ita summo studio ca-
ueat ne se vanagloria in medio adiungat et sacri-
ficiū maculet: et q; homo semp̄ studeat illa am-
plexi in quibus deprimi v^l vilipēdi possit. et ab-
ciat om̄ia illa in quibus possit oriri glia et honoz
Sed ip̄a vanagloria vt ab hoc ascēsu deceptorie
retrahat frequētē: nō violētē. s; fraudulētē ho-
minē deicit. i. aliqñ suggerit aliq; magnū arripē-
dum: nō intētiōe glorie: sed zelo dei. Verbi gratia
Suscipere officium p̄dicatōis: presbyteratus v^l
dyaconatus ordinē vt possit dño aīas lucrari et
alijs formā prebere vite exemplaris sed est appe-
titus vanus et repellendus. Nam eosq; hō ad ta-
lia indignus efficit: si ex appetitu ad talia afficia-
tur. Vñ Grego. Sicut his qui inuitatus renuit:
quesitus refugit. est sacris altaribus admonēd⁹
sic qui vltro ambit v^l importune se ingerit: est p̄-
culdubio remouēdus. Vide notabile exemplum

De quodā: hoc morbo decepto in. xi. libro de insti-
tutis cenobiorum Cassiani. Tertius ascensus ē
altus et non multi ad eum ascendunt. Est autē qñ
homo vanitate iam sufflata et deiecta, adeo dil-
git abiectiōem et despectum mundi, vt nō nunq̄
corā multitudīne aliqua faciat vel agat que sunt
ad ignominia miserabiliter cōsummantia et amo-
re abiectiōis et appetitu ignominie. Ca. lxxij

¶ De descēsiōib⁹ p̄ supbiā debellādā

Nunc ultimo ad thro-

num: vbi supbia sibi sedem collaca-
uit, necesse est ascensionē dispone-
re et inde ipsam supbiā vitiorū re-
ginā admodum Jezabel regine de-
orsum precipitare. Oportet autē extra eam ascende-
re p̄ gradus humilitatis. Quorū prim⁹ est, q̄ hō
in veritate cognoscat seipm esse infirmū: inopem
bonū, vitiosum: et si quos alios habet defectus et
non eleuet se sup se. Quod si interdum temptatione
victus fuerit seipm redarguat et castiget. Sed ab
istō gradu retrahere nititur ascensorē duplex su-
perbia, videlicet carnalis et spūalis. Nam carnal⁹
hoīem decipit et suggerit ei q̄ sit melior q̄ est in
vitate p̄pter sciam, p̄pter diuitas: p̄pter parētus
dignitatē v̄l q̄dēcūq; h̄mōi, et nō pmittit hoīem se
ipm et p̄pziā vilitatē in vitate cognoscerē. Signa

autē p̄ que istā carnalē supbiā in te v̄l in alio pote-
ris agnoscerē s̄m Cassianū sūt ista. Inest p̄mit⁹
in loquela clamor: intaciturnitate amaritudo: ex-
celsus et effusus in leticia risus: irrationabilis in
seueritate tristitia. in reprehēsiōe rancor: facil⁹ in
p̄mōe: v̄ba passim sine vlla cordis grauitate erū-
pētia. erpers oīs paciētie: caritatis aliena: audax
ad cōtumelias irrogandas. ad tolerādas pusilla
minis ad obediendum difficilis: ad recipiēdam
erhortationē ipalcabil⁹: ad resēcādas suas volū-
tates infirma sempq; suas diffinitōes statuerē cō-
tēdes: incapax p̄ silij effecta. i. in oībus suo poti-
us credit q̄ seniorū p̄silio. Et autē hāc carnalē su-
pbiā depmēs ad p̄mū p̄dictū ascēdas hūilitatē
gradū, necesse est vt prius hūilitatē verā fratrib⁹
tuis intimo cordis exhibeas affectu i nullo acq̄e
scens eos ledere v̄l p̄tristare. Itē vt continuo te
ererceas in humilibus operibus et despectis of-
ficijs vt puta in coquīne seruicijs vel necessarijs
domum scopando vel scutellas lanando: humili
abiecto habitu tanq̄ paup incedas et cetera. Item hu-
miles mores et verba habere: nouissimū locuz eli-
gere, vocabula iactantie deuitare, sicut vocari rab-
bi vel dñe, et nihil oīno iactantie proponere. horā
mortis nostre semp añ oculo h̄re. Nec et his filia
cū in cōsuetudinē venerint mentē ad hūilitatē in-
clinat et tūc morē ei⁹ depmūt. Est autē alia super-

bia spiritualis que mētem intumescere facit. et su-
pra se eleuat quasi de multis suis virtutib⁹ et ma-
gnis meritis que sibi attribuit: vlt se specialit⁹ ha-
bere gloriā vel sibi a deo vlt ppter sua merita da-
ta arbitratur. Et hec est multo piculosior q̄ vitia
carnalia. Nullum est aliud vitium qđ ita oēs vir-
tutes exhaurit: cunctaq; iusticia ac sanctitate ho-
minē spoliāt atq; denudat quēadmodum hoc su-
perbie malum: et in virtutum iam fastigio colloca-
tos grauissima ruina deicere ac trucidare solet.
Sed vt etiā hunc timorem internū deprimas et
ad prefatum humilitatis gradum ascendas de-
bes in omnibus virtutibus in omni pfectu. et in oī-
bus bonis opibus ex toto corde et ex sentētia di-
cere et sentire. Non ego s; gratia dei mecū et gra-
tia dei sum id quod suus et deus est qui opatur vel-
le et pficere p bona volūtate. Itē diligēter cōside-
rare ppriā vilitatem: diligēter ppendere q̄ bona
mentis tue non sunt tua. sed dei dona et de ipsis
rationē redditur⁹ sis. Mala vero tua ip̄a sunt tua
et pura tua mala et ex pluribus circūstantiis gra-
ula et grauissimis suppliciis digna. Bona nra
non sunt pure bona: sed multipliciter imperfecta
Negligentia: tepiditas: hypocrisis: vanagloria et c.
adeo sepe bona nostra coinquant vt et nobis pa-
rum sint meritoria et deo minus accepta. Itē de-
bes frequēter superiores et meliores te attendere

tam hoies q̄ ip̄m dñm iesus xp̄m qui ait. Discite
a me quia mitis sum et humilis corde: vt sic alio-
rum cōpunctiōe vilescas tibi metip̄si. Nec autē
cum homo diutius actitauerit et in his diuti⁹ se
exercuerit incipit seipsus qualē ē in virtute agnosce-
re. Verū si affectuose se in his exercuerit: et pseue-
rāter in eis p̄māserit extēsic incipit affectus indue-
re: vt qualem ip̄e se cognouit vilem inopem et c. in
primo ascēsu talē etiā imo pot⁹ viliorē q̄ melio-
rem: nisi inde scandalus primo oritur. desiderat
se ab alijs reputari quātum in ip̄o est. Et hic est
scōs ascēsus et scōs gradus humilitatis. Terti⁹
vero gradus et ascēsus est cū homo p humilia ex-
ercitia et virtutis cognitioē talē induerit humili-
tatis affectum q̄ etiā in magnis virtutibus et sub-
limibus donis non extollitur et nihil sibi ex ip̄is
blanditur: totū ei a quo omnia bona sua recepit: re-
fundens et integrum restituens. Talis fuit hūilitas
christi: talis etiā est humilitas angelorum
et sanctorum in gloria.

Incipit quarta pars de descensio-
nibus spiritualibus que sunt in duplici differentia
videlicet ad seip̄m et ad proximū. *Ca. lxiij*

Audisti nunc o homo de
scensus quibus descendisti. i. audisti quā-
ter ascensiones in corde debeas dispone-
re

re et quibus exercitijs et gradibus ascendere. quod per deuotam orationem debeas diuini auxilium implorare. quale quoque sibi premium recepturus. Et hec sunt illa quaeque tibi in principio proponebantur. Sed quia diuina scriptura de his ascensionibus alibi loquitur dicens. Vidit iacob scalam erectam et angelos dei ascendentes et descendentes in ea: miraris forsitan. quod in his ascensionibus angeli viri utique sancti descendunt. Nam quod ascendunt non est mirandum. Quamuis autem hoc non absurde possit intelligi quod etiam ipsi sancti viri quod diu peregrinantur quod diu pergrauantur in corpore quod corrumpitur: non ita possent continue et indefinenter ascendere: quin aliquando corruptibilitatis pondere grauati deficiant in ascensu et descendunt ad tempus relaxando exercitium spirituale. Alii tamen sunt descensiones utiles et ad propositum magis convenientes. quibus etiam veri ascensores ut viri spirituales interdum pro tempore ascensiones suas interrumpunt et assumunt sibi utiles descensiones. Et autem breuiter has descensiones comprehendas due sunt huiusmodi descensiones. Una qua homo descendit ad seipsum. Secunda qua descendit ad proximum et hec utraque descensio est tribus gradibus subdistinguita.

De primo descensu quo homo descendit quantum ad seipsum in gradu superiori ad inferiorem. c. lxx

Dico igitur homo descendit ad seipsum cum verbi gratia aliquis in altiori ascensu constitutus: et ad sublimiores gradum peruenit: interdum tamen descendit ut se perfectius in inferiori gradu exerceat ne semper supra ascendens negligens amittat quod inferius iam acquisiuit. Neque enim ita aliquis in his omnibus ascensionibus ad anteriora se debet extendere et quasi non esset penitus opus ad posteriora respicere. sed ita debet ad anteriora se extendere et de virtute in virtute proficere ut nequaquam negligat gradus ad quos deuenit vel per quos ascendit: ut quod iam obtinuit summope studeat custodire. Vbi gratia. Per timorem plus fuisti compunctus et per meditationes mortis tue extremi iudicii et penarum inferni: et multa bona egisti: ac deinde venisti ad spem: et memoria celestis glorie et beneficiorum dei dulcius te ad compunctionem amoris incitasti. Nunquid iam timorem debes relinquere. nunquid iam ex toto meditationes mortis et iudicii debes omnino postponere? Non ita Interdum pro spem ad superiora debes ascendere et celestem gloriam speculari ut eius pulchritudine alliciaris ad vltimum ascendendum. Interdum homo pro timore debet descendere et vanitatem mundi et breuitatem vite tue: et acerbitatem penarum infernalium studiosius contemplari. ut ter-

rears infirmitas descendere: vt sic ante trabaris p
spem: a posteriori ho per timorem quasi quodam
aculeo pcedere et ascendere cōpellaris. vt ita sem
per in tuis exercitijs inter timorē et spem et carita
tem ascēdas et descendas: donec ipa caritas fue
rit pfectissima: foras mittēs timores: ne videlicet
in torporē vlt securitatem incidas: aut psumptio
nem. Sic utiqz angeli. i. viri sancti ascendūt in ce
lum p affectum et desiderū. et descendunt in aby
sum vlt vluētes in infernū p diligētē cōsiderati
onem. In quo tñ gradu amplius quis se debeat
exercere. discretionē opus est vt discernat fm pro
fectus status et cōditōes psonarū. Sic itaqz ascē
dendo et descēdendo vtrumqz pedem xp̄i cuius ma
ria amplecteris peccatrice. Sic misericordiam et
iudiciū cum ppheta dño decantabis. Ad hos
duos ascensus et descensus om̄ia q̄ in scripturis
sunt. referuntur fm August. vt vicz misericordiā
ames: timeas ptātem. Vñd ppheta sanctus in di
uina locutione. hec duo se narrat solūmō audiuis
se. Semel inq̄t locut⁹ est de⁹ duo hec audiui quia
tibi dñe est m̄ia. et tu reddis vnicuiqz iuxta opa
sua: ppter hec duo pph̄e. ppter hec duo oēs sunt
scripture. Audi bñm Grego. hūc tibi ascensum et
descēsum recōmendātem. Quāuis inquit securi
tati timor semp longe videatur abesse: nobis tam̄
nihil est securiusq̄ sub spe semp timere: ne incau

ta mens aut desperādo se in vicijs deiciat aut ex
tollendo de donis ruat. An̄ districti em̄ et pñ iu
dicis oculos quāto de se mēs. sub spe hūllius tre
pidat tāto in illo robusti⁹ stat. Si ergo nō vis vt
veniat tibi pes sup̄bie quo cadūt oēs q̄ operant̄
iniquitatē: noli a timore pedē totaliter remouere.
¶ De secundo descensu quo interdū
necesse est hominē descendere ad morum extetio
rum et gestum disciplinā. **Ca. lxxj**

Secundo etiam o ho
mo nōninq̄ ad teipm debes descē
dere et exteriorē hoīem debite in mo
ribus disponere et ordinare vt inte
rior tua deuotio et interna sc̄ritas
in gestibus exterius et moribus elucescāt. Itaqz
rege mores tuos exteriores vt sis tibi custodit⁹
sis alijs exēplaris: sis amabilis vniuersis. Hoc
aut optime cōplebis si tria in interioribus mori
bus studueris obseruare. Primo vt mores tui
sint maturi. Secōdo vt sint humiles. Tertio vt sint
benigni. Maturitas reddit te exemplarem alijs.
Hūilitas custoditū tibi. Benignitas facit ama
bilem vniuersis. Maturitas aut in hoc consistit
vt homo non sit leuis ad currēdum nec pronus
ad risum: nec curiosus vel x̄bosus seu ioculator
Dec maturitas caput regit: intus mentem com

ponit et totum corpus exterius ab insolentia custo-
dit. Caput regit ne leuiter hincinde circumferatur
oculos ne vagentur: aures ne curiose auscultent
et sic de singulis. Morum humilitas depmit cerui-
cem: humile format rursus et gestus coplanat: ve-
stitum simplicem amat: sese inter nouissimos locat
ostentationis notam declinat: singularitates fugit
ad aliorum obsequia agilem facit et promptum. Be-
nignitas facit affabilem et compassionem afflictis: tra-
ctabilem et erorabilem et flexibilem ad consilia im-
perticenda comunicatiuus sui et suorum in bono:
hilaris et modestus iocundus et fidelem et socia-
lem gratum et beneficium. Nec autem benignitas
quantum ad quedam signa exteriora benignitatis
quam philosophus amicitiam vocat: est necessaria ad so-
cialiter conuiuendum. Nullus enim: ut ait: potest per
dilectum viuere cum tristi et non delectabili. Ideo et
quodam debito naturalis honestatis constringe-
ris ut alijs delectabiliter conuiuas per benignitatem. Vnde
principue cum inter alios fueris: debes te benignum ostende-
re et delectabilem exhibere. et in conuictu multorum mentis
tristitiam quadam uultu hilaritate te docet simulari. ve-
rum effusa dissolutio cauenda est: ne sub preteritu pie-
tatis nutriatur vitium uanitatis. Ergo ut ait Augustinus.
Si cum alijs fueris et mutua dilectat hominum collatio:
fiat primo de scripturis: de moribus: nunc de miseris huius
uite congemiscam: nunc de spe futurorum gaudiorum com-
gaudeam? nunc mutui secreta reuelatione recre-

mur: nunc simul ad illam uisionem iesu: ac bona celestia
suspirem? Si homo non nunquam utile est ut intensus an-
imum ad inferiora quedam et iocunda laxem? sint lax-
amenta illa plena honestatis: uacua leuitatis: et sic
careat nimio potere non tamen careat edificatione. In
his ergo tribus maturitate: humilitate et benignita-
te: tota exteriorum morum disciplina consistit. Humilitas
autem maturitatem temperat: ne elata videatur. Beni-
gnitas ne austeram et indignamunda.

Tertia descensio quantum ad seipsum
qua homo fragilis non diu uel spiritus spiritualibus ualens insiste-
re. necesse habet se in opere manuum exercere. Ca. lxxvii

Tertio debes frequen-
ter descendere: et opere aliquod corpale
uel manuale arripe: imo certe ita de-
bes exercitium tuum ordinare ut quoti-
die tempus in opere manuum suis et cer-
tis temporibus exerceas. et suis rursus temporibus in ascen-
sionibus cordis proficias: quantum a cordis profectibus for-
sitan maioribus operibus non impeditur. Potes enim infra opus
orare: meditari: in timore te et desiderio exercere.
Sicut presertim nostri hoc per reglam habuerunt: ut quanto fide-
lius se ad opus manuum transferret: tanto ad altiorum puri-
tatis et caritatis ascensum et spiritualem profes-
sum sperabant se peruenturos. Itaque homo fragi-
lis cum sis: noli te angelum putare qui semper uicis ci-

bo spūali quē tu nescis vt tu etiā velis semp spi
ritualib⁹ adherere: sed teipsum certis tēpibus ex
erce in ope manuali multiplici ratiōe. Primo ne
tedio victus iam etiā in toto relinquant spūale ex
ercitium. Nec reputa te feruētlorem ⁊ magis spi
ritualem q̄ fuit magnus ille Anthonius qui ni
si talem ascensu ⁊ descēsum inter opus manuale
⁊ spūale ab angelo didicisset tēdio victus ad se
culu rediisset. Ideo vult Cassianus. q̄ qui nō
est quotidie contētus aliquid manibus opari nō
potest in caela finaliter perseuerare. Secūdo cū q̄
uis ad modicum interdum illa manualia ab illa
vocatiōe retrahunt postea tñ valentlorem ad
eam tereddunt. Nam vt audisti: nō potest cū con
cupiscentiis ascendere. Sed ipse sunt q̄ ascēsum
impediūt. Ideo istas cōcupiscentias oportet te
vincere: precipue opera manuali. In desiderio ē
em̄ om̄is ociosus. Sic sepe ergo opus manuū de
seruit spūali ascensionī in quantum impedimenta
remouet ascendendi. Tertio cor tuum valde insta
bile est: ⁊ hīnc inde velut nauicula in fluctib⁹ ma
ris fluctuans sic quatitur diuersis affectibus ⁊
meditationibus. Igitur vt dicit Cassianus Cor
tuū velut quedam anchora te decet figere ponde
re videlicet ⁊ occupatione alicu⁹ operis manua
lis. Quarto qm̄ plures aditus temptandi inimi
cus in nobis reperit ociosis q̄ occupatis. Siq̄

dem occupatus vt aiūt vno demone temptatur.
ociosus vero innumeris demonibus deuastatur.
Quinto si diligenter aduertis ipm̄ opus manuū
utiliter te admonet ad ascensum. Primo em̄ ad
monet te d̄ loco in quo te dñs posuit vñ cecidisti
Nam ibi cōstitutus inquietis plenitudine nō te
cuz labore oportuit opari. Et si adā positus erat
vt scriptura dicit vt paradisu oparetur: nō tñ cuz
labore sed eum colens cum summa delectatiōe ⁊
cōsiderās in inferioribus potentia: sapientiam ⁊
benignitatem creatoris: in laudem eius ferebatur
Est igitur fm̄ Bern̄. Opus manuū quasi vulne
rum ligamētum vñ corripis ⁊ admoneris de
culpa. Siquidem post culpam datum est hoc pre
ceptum legis naturalis. In sudore vultus tui ve
sces pane tuo. Quotiens igitur manibus ope
raris: totiens admoneris de culpa transgressiōis
Itē p̄ opus manuū admoneris q̄ ser diebus sc̄i
licet tota vita qua hic viuīs oportet te laborare.
Nam tempus est laborandi. Septimo hō die fi
nita vita p̄nti dicit spūs vt a laboribus req̄escas
Admoneris igit̄ manuali opere illuc tendere vbi
te nō oporteat laborare: s̄ tñ vacare: videre qm̄
suavis est dñs. Sed ⁊ opus manuū reddit libe
rum ne sit tibi opus alijs applaudere ⁊ aliorum
aliqua d̄siderare. sicut ap̄tus scribit ad Thesalo.
Septimo fm̄ Bern̄. Ip̄m opus manuū sepe si

cut corpus suo pondere et mole deprimat: ita non
nunquam et punctio dulcius exprimit et efficit pu-
riorum. Propter hec et multa alia sancti patres no-
stri precipue in egypto tam fideliter laborauerunt. et
propter labores eorum a sanctis tamen sublimiter extol-
luntur. Verutamen ne a cordis ascensionibus lon-
ge discedas, ea debes magis opera corporalia quan-
tum in te est semper eligere que cum spiritualibus videntur
maiorem convenientiam habere. Sic sacros libros scri-
bere: quod minus ab ascensu impedit et est spua-
liter amplius fructuosus. Quot enim libros sacros
scribis, quasi tot veritatis preces facis: et quot
ex eis colliguntur et perficiunt tot eris particeps me-
ritorum. Hinc opus scripture beatus Bernardus magis
approbat. Plures sanctorum patrum scriptores erant
Dionysius fratres et discipuli in monasterio sancti Mar-
tini libros scribebant. De opere scripture inter
alia beatus Hieronymus. Rusticum monachum specialiter
admonet. Plures sancti libros suos tamen ex humi-
litate tamen ad deuitandum otium propriis manibus scribe-
bant ut de ambrosio legitur et Hieronymus. Sane cum mani-
bus operaris non debes mente otiosi sed ad pietatem
cordis te exercere orando aliquid aut meditatio
sen certe quod scribis dulciter ruminando. Immo etiam
sicut Augustinus de opere monachorum potest infra opus de
uote aliquid decantare. Nec enim opus manuum
ista plus impedit quam seculares a suis carminibus

impediunt manibus laborantes. Debes autem fide-
liter operari non sicut seculares qui recipiunt solum
mercedem transeuntem: tu autem non solum mer-
cedem temporalem, sed immarcescibilem coronam
in celis. Attende quod sancti angeli laboribus occu-
patis pastoribus specialiter natum christum dominum nun-
ciauerunt. Noli tamen in labore esse nimius vel impor-
tunus. sed moderatus et discretus. Debes precipue in
ope manuum silentium custodire. Silentium enim in quo
lurta prophetia est fortitudo nostra. et si ubique et semper
est seruandus: nisi necessitas cogat vel utilitas sua-
deat: marie tamen in ope manuali. Iuxta illud apostoli. Ob-
secramus in domino cum silentio panem vestrum manducetis.
De descensionibus ad primum vel
propter proximum. Et primus descensus fit ad
superioris iussionem. Ca. lxxviii

Similiter necesse est se-
pius propter primum ab istis ascensio-
nibus descendere. id est ad tempus cessare
non in toto deserere ascensiones. Tri-
bus etiam modis propter primum descen-
dimus. quia vel propter superiorem, vel propter equelem, vel propter
inferiorem. propter superiorem debet ascendere. cum ubi gratia
licet tu quantum in te est semper appetis tibi vacare
vel cum Lazaro peccata tua deflare et compunctio-
nem ex memoria peccatorum tuorum vel extremi
iudicii. etc. perficere vel cum maria ad pedes iesu pre-

dicatis sedere. id est in vita et passione christi merito
liter exercitare vel quouis magno ascensu. Et ec
ce venit superior tuus et vocat te: iubet erire. mandatur
descendere: statim sine mora martha ad pedes vi
carij iesu. i. superioris pcedat. i. tota humilitate et
deuota promptitudine descendat et inclinet se ab
interiori suo exercitio. quod si maria adhuc in domo
remanserit. et tamen se circa interiora a quibus inui
ta auellitur occupas: etiam si sedeat ad pedes iesu
murmuret Martha. etiam si deploret fratrem. in
tret necesse est Martha domum interiorum scilicet
hominem. et vocet eam sub silentio id est occulte te
ipsum reprehendas dicens marie. Magister nunc
adest et vocat te. Adest ille cuius discipulatus te com
misiisti superior tuus: hic vocat te et iubet erire: quod
adhuc sedes: Nunquid non melior est tua vocatio
quam deuota obedientie impletio. Quo audito surgat
ipsa maria et prociat similiter ad pedes iesu dicens.
Paratum cor meum: Paratum cor meum. Paratum
ut ad tuum imperium mihi vacem. Paratum cuius
iubes ut exteriozibus ministrem. Hoc autem non
solum ad iussionem patris tui obligaris. sed etiam
nonnunquam fieri debet ad exhortationem fratris ex ca
ritate. Omnia enim exercitia sua sancti patres liben
tius postposuerunt tamen ut obedientiam inuolabilliter
seruare potuissent: atque hoc super omnia reputabant
si non suam voluntatem. sed alterius adimplerent. Et

quam obedientiam precepti vel necessitatis est magis
necessaria noli tamen discutere an teneris vel non quod
sepius obedientia vel caritatis est magis merito
ria et caritatem auget deuote impleta.

I De secundo descensu ad primum
quo primo condescendimus auxilio vel consilio
admonitione vel correptione. *Ca. lxx*

Secundo ad primum
debes descendere: primo condescen
dere compassione motus et pietate
auxilio et consilio subuenire: ut scilicet
corporaliter afflictos iunes et eis
succurras: sed multo amplius si videris spiritualiter
afflictos adiuuabis quantum poteris admonendo
corripiendo et attrahendo in temptationibus et tribulati
onibus consolando et confortando. Nisi enim paulus ter
tio celo descendisset et de alto statu mentis sue in
firmioribus se inclinasset neminem attraxisset: sed
descendit factis omnibus omnia. Et carnalibus qui
dem iesum predicabat et hunc crucifixum: spiritualibus
autem spiritualia comparabat. Sic et tu sis omnibus omnia
singulis succurrens prout eorum necessitas erigit. Si
corporalis vergit infirmitas ex corde compatere: liben
ter ministra quantum in te est precipue domesticis.
Si rerum stringit paupertas: si potes tribue eis
et succurre ei necessitatem interdum patiando ut

nō de supfluo s; de necessario offeras euz vidua
vt ex tua paup̄tate ⁊ necessitate quā pateris in ci
bor ⁊ vestitu ⁊c. Si non poteris subuenire rebus
saltem pijs admonitiōibus. Nam verbum bonū
est sup donū optimū. Et maior est elemosina spi
ritualis q̄ corp̄alis. Vñ maxime si stas in ascen
siōib; cordis tui sub; videri aliquos a xp̄i iugo
suberrare: descēde festināter ⁊ relinque ascēsus si
ita tibi p tpe visus fuerit expedire. attrabe: admo
ne: corripe. Nec dicas in corde tuo sufficit mihi
mea saluatio: p me volo esse sollicitus nō p alio
Nunq̄d ego supior ei? sum? Nunq̄d ego custos
eius p̄stitutus? Ecce talē cogitationē nō genuit
zelus dī. S; vt ait Grego. In quātū gratiā sup
ne aspiratiōis accepisti. a p̄auitate p̄ximū reuo
ca eternū regnū vel supplicium eo mō quo superi
dictū est errāti ānūcia vt dicit angelus merearis
Sic igit; x̄bū admonitiōis osibus impēde. put tū
bi p vno quoq; visus fuerit expedire. Cogita s̄m
Bedā q̄ inter hoies sublimior ⁊ deo gratior cō
uersatio esse nō p̄t q̄ eoz qui se castigāt a vitis.
qui virtutum studijs animū subigunt. In sup etiā
alios quotidiano exercitio. ad auctoris sui grati
am studēt c̄nertere ⁊ crebra aiarū fidelius acqui
sitiōe gaudiū semp patrie celestis student augere
Nec aut nō de p̄dicatiōe publica intelligim; sed
de priuata admonitiōe ⁊ fraterna exhortatione

de qua dicit. Antequā mandauit deus de primo
suo. P̄dicatio ergo publica nō sine summo mo
deramine a quouis maximeq; a iuuenibus debet
arripi. nisi q̄damō sint virtutum pleni ⁊ gratiarū
admodum conche: que nō effundit nisi ip̄a prius
fuerit plena. s̄m Bern. sup Cantica. Et vere du
rum ⁊ periculosum est. vt qui nō habet nisi modū
cū olei exponat illud. nisi forsitan ad p̄phete ius
sionē: ne plus p̄tra ordinē caritat; alios q̄ seip̄os
diligere videat. Similiter debes descēdere spiritu
lenitatis p̄ mot; ⁊ frati cōpassus cū vidisset vi
deris aliquē peccare v̄l inordinate se regere. quo
cunq; mō hoc p̄penderis vt ei pie condescēden
do p̄ fraternam correptionem valeas eum superi
us trahere ⁊ p̄ducere ad meliorem emēdationem
Nec debes quātum in te est p̄mittere in aliquo vi
tium regnare. sed compassione ⁊ humilitate p̄e
cedentibus. debet te zelus moderatus ⁊ discret;
comedere: vt vbi emēdam p̄sumis nō cesses incre
pare. Semp tñ attendas teip̄sum ne ⁊ tu tempte
ris ferueat igit; vt Bern. ait in nobis iste zelus
charissimi amor iusticie: odiū iniquitatis. Nemo
fratres vitia palpet peccata dissimlet nemo. Ne
mo dicat: Nunquid custos fratris mei sum ego?
Nemo quātum in se est equanimiter ferat ordinē
deperire minui disciplinā. Sic ergo d̄bes primo
subuenire auxilio: vt si corporaliter egeat elemosi

na corporali succurras: si vero spūaliter egeat misericordiam spūalem et auxilium spūale libenter impende. Scōdo debes primo tuo subuenire consilio: instruendo et dirigēdo errantē: maxime in tēptationibus et spūalibus exercitijs. Sed videas ne alios doceas quōd ipse nescias. Melius est humiliter profiteri ignorātiā quā presumptuose velle docere. Sit igitur cōsiliū tuūz semp diuine scripture cōsonum. Ea tñ quā in cōsilio recipis, vel de quibus cum alijs cōsulendo percipis si secreta fuerint caue ne publiques maxime de temptationibus aliorū. Inde em̄ sepe pericula veniūt: vt in secunda collatiōe patrum dicit. In consilijs etiā dandis caue ne sequaris tuas passionē vel inclinātiōē. Nā illa pervertit iudiciū et zelus sapere nescit. Item anteq̄ des cōsiliū maxime arduum diu delibera. et nō quōd prius occurrerit edicito, sed delibera te submisso semp tuo cōsilio sentire aliorū ne p̄tinax inuentaris et velis tu magis consentire humilibus quā tibi consentiri. Quō nullius tu consiliū obbes vilipēdere. Deus em̄ sepe reuelat paruulis quā abscondit a sapientibus, s; oim consilia attendas: nō tñ suscipias s; omnia probate. Ap̄tus ait quod homo bonū fuerit ipm̄ tenete humiliter cōsentiendo finaliter.

De tertio descensu quo necesse ha-

bet superior descendere propter curam et sollicitudinem subditorum.

Ca. lxx

Superior vero sub te habueris inferiores: tunc te oportet multo amplius et frequētius descendere. immo sepiissime ascensiones deserere vt vaces subditis in custodia et disciplina. In custodia vt serues astantes quā iam digne cōuersatur. In disciplina vt corrigas errātes et minus ordinate cōuersātes. Alias certe dñs sanguinē aiarum subditarū de manibus tuis requiret. Et nisi fratrem minimū quātum in te est adduxeris: facit Ioseph veri saluatoris nō videbis. Et de hoc quā periculosus est status superior quo necesse est vt homo seipsū deserat et sepe dum negligit perdit. Nam dum foris homo multum occupatur, et interius ociatur: nōnunquā ascensiones negligit et ad cor durum descendit et insensibilis fit solum exteriora sentiens, et spūalia nō degustās: sic bene ostendit Bern̄: in. i. li. de consideratione. Igitur cōsilio superiorū quātum in te est semp locū superiorē et nimias occupationē exteriorē deuita salua semp humili et prompta obedientia. Cum vero aliquis cogitur exterioribus occupationibus deseruire debet valde solcite quācumque potest vt tps habuerit ad intima recurrere et sibi ipsi vs

carene vt dictus est insensibilis efficiatur. Unde Grego. Sancti inquit viri qui exterioribus ministerijs defuire officij necessitate cogunt. studiose semp ad cordis secreta refugiūt vbiq; cogitationis intime cacumē ascendunt. ⁊ legem dñi quasi in mōte percipiunt dum postpositis tumultib; actionū suarū t̄paliū in cōtemplatiōis sue v̄tice superne voluntatis sententiā p̄scrutātur. Et em̄ exterioribus officijs in offēse deseruiāt ad cordis secreta recurrere incessabiliter curant. ⁊c.

De quatuor in quibus incipiētes deo seruire debēt esse cauti si proficere volunt.

Quatuor autē sunt in

quibus noui ⁊ incipientes cauti debent esse si volunt p̄ficere. Primum vt ab illa voluntate qua ad religionē venerūt. ⁊ a p̄mo nouitiatus feruore nō tepescāt. sicut cuiādam in Apocalypsi impropertur. Habeo aduersum te: q̄ caritates primam reliquisti. quapropter penitētiā age. ⁊ p̄ma opa fac. Caritatē p̄mā relinquūt: qui cum primo sint feruentes ⁊ d̄uoti ad om̄ia. postea tepidi effecti ⁊ desides: tradunt se leuitatibus ⁊ vitia expugnare ⁊ que expurgare venerāt: p̄mittunt sibi dominari seruientes deo p̄ suo libitū: non p̄ eius beneplacito voluntatis. Unde dñs filijs israel p̄ce-

pit. Memōtote diei huius in qua egressi estis de egypto. Dies qua d̄ egypto egredimur: est bona voluntas qua educimur de seculo hui; semp meminisse debent: vt a seruoze illius nunq̄ retrocedam;. Nū quidā volens religionē ingredi de seculo quesuit de quodā sctō patre: quō viuere deberet. At ille dixit ei. Vide qualis primo die fueris: ⁊ sic semp viuere. Hoc est cōsidera statum voluntatē tue in p̄ma die qua religionē intrare disposuisti: q̄ hūilis tūc fueris: q̄ patus tunc obedire ad oīa t̄as aspera q̄ despecta q̄ patiens ad correptiones: ⁊ penurias ⁊ labores q̄ x̄cūdus ⁊ timoratus q̄ sollicitus vt emēdares vitam tuā. ⁊ dies quos in seculo perdidisti recupares: q̄ parū curas r̄umores seculi querere vel referre: nec detractiōib; intentus: nec aliquibus curiositatibus occupatus ⁊ quō fugisti ⁊ abiicisti om̄es carnales affectus ⁊ effectus ⁊ te totū obtulisti dño holocaustus viuus: vt nihil deinceps in te uiuat de vita peccati sed tota mactetur ⁊ immoletur dño: obediētie seruo per sacerdotis ministeriū. i. prelati tui: vt xp̄o in te innouato resurgas. Scdm̄ hanc formā semper postmodū stude viuere: ne aliter in scola religionis dediscere ⁊ retrocedere magis q̄ p̄ficere videaris. Sicut illi qui vadunt ad studium litterarum: ⁊ t̄ps vane p̄sumentes redcunt domū: exp̄sas solum computāt cōsumptas. quia quid p̄se-

erint nō apparet: sic et nos quā tēpus in religione
expensum cōputamus. et pfectus virtutū exigu^s
est cū forte in nouitiatu deuotiores et seruētiōres
fuerimus quā post plures annos. Hoc em̄ est vere
cundum et valde nociuus. Ad heb. v. Cum debe
retis magistri esse virtutum ppter tēps quo diu in
religione fuistis. rursus indiget] vt vos doceamini
que sunt elementa errorū sermonū dei. i. ne
cesse habetis doceri sicut rudes nouitij quō inci
piendū esset seruire dō. et facti estis qui lacte op^o
habetis nō solido cibo. i. tales estis qui mollib⁹
blandimentis puerilium cōsolationū et carnaliū
foueri indigeatis et fortia exercitia virtutum pati
non valeatis in duris reprehensioib⁹ et contu
melis. in necessitatibus in pussionibus p xpō.
Om̄is em̄ qui lactis est pnceps: expers est sermo
nis iusticie. paruulus em̄ est tam meritis quā vir
tute. Scdm̄ est: a quo incipiens debet esse cautus
ne moueatur malis exemplis tepidorum ad imi
tādum ea. Sicut quidam infirmi spirituidentes
alios apud se desides in fuitio dei: octosos et ver
bosos: elatos et rebelles: ambitiosos et alijs mo
dis vitiosos: dicunt apud semetipos. Si alijs b
licet quare nō et mihi: Et prouiores ad malus: ex
emplum sumunt ab his quos deteriores vident
et gaudent se socios inuenisse vitiorū ne soli pos
sint erubescere. Quia si parcutur alijs volunt et

sibi in similibus parci. Contra hoc deuotus dei
seruus apud se rēdere debet. Ego veni pure pro
deo. non p aliquo alio: et ideo nolo aliquem sequi
ad hoc vt a deo retrocedam. quia si tantos hic di
scipulos sciuisses nunquā eorum societate elegissem.
Et nō solos illos imitari debeo: qui ad hoc infor
māt me: ppter quō religionē intraui. i. vt apprehē
dam deum et satisfaciam ei de pctis meis: et pro
merear gloriam sempiternā. Victor et artifer no
bile opus volēs facere: querit nō alia quā meliora
exemplaria que potest habere. Et viator non que
rit vias ab ignorantibus. sed a scientibus eam et
qui sepe ambulauerūt p eam. Iohānes. Noli imi
tare malū sed bonū. Tertiuū est quō cauere debet ne
iudicet temere factā aliorū maxime vbi nescit qua
de causa vel intentione stant. Sicut em̄ non vīde
mus aliorū cogitatōes: ita nec intētōes eorū quē
hoc vel hoc fiat. Tū quicquid aliquo modo po
test excusari. semp ad meliorē partē interpretemur
si volumus trāquillum cor nobiscus habere et cū
alijs: et alios nō turbare et deum nō offendere. qz
sepe iudicamus malū esse quod in se nō est malū
et peccam⁹ p temeritate vsurpando nobis iudi
cia dei de occultis cordum. Magistri nostri vi
ce dei aliquādo id possunt iudicare per coniectu
ras circūstantes alios nō expedit per nos esse in
dicandos: donec plene eruditi in om̄ibus per de

num discretionis spirituum ⁊ vere spiritualis ef-
fecti omnia diiudicemus ⁊ nos a nemine iudice-
mur sicut clare videns qui cecum videt: nec tñ a
ceco videtur: cum cecus non videat seipsum. Ro-
ma. xiiij. Tu quis es qui iudicas alienum seruū:
Suo domino stat aut cadit. Sepe em̄ merentur
temerarij iudices aliorū. vt aut in similibus: aut
grauioribus excessibus cadere permittantur: vt
discāt ex sua infirmitate compati aliene. Luc. vi.
Nolite iudicare vt nō iudicemini. In quo em̄ iu-
dicio iudicaueritis iudicabimini. Quartū in quo
cauti esse debent nouicij est: vt nō frangantur ad-
uersitate vlt̄ temptatione. sed cogitēt quia ad hoc
venerūt: vt om̄ia que eis hac vita possint accide-
re sustineant p̄pter deū. sicut qui intrat bellus: scit
q̄ nō quietē ⁊ delicias. s̄ laborē ⁊ vulnere oportet
eū expectare. Actū. xiiij. Oportet nos p̄ mul-
tas tribulationes intrare in regnū dei. Luc. vlti.
Oportuit xpm pati. ⁊ ita intrare in gloriā suam.

ExPLICIT deuotus tractatulus dñi
Berardi de zutphanie. de spiritali-
bus ascensionibus. vna cum tracta-
tulo de quattuor in quibus incipiē-
tes deo seruire: debent esse cauti: si

proficere volunt ad permaximam
vtilitatem in vita spiritali profice-
re cupientius in Monasterio beate
Marie v̄ginis de mōteserrato/ ordi-
nis sc̄ti b̄dicti de obseruantia Im-
pressum. per Johannē luschner ala-
manum. Sub expensis eiusdez mo-
nasterij. Anno dñi. Millesimo qua-
dringentesimo nonagesimonono.
xvi. mensis Maij.